Gol kommune

Handlingsprogram

med tekstdel til

Økonomiplan 2011 – 2014

og

Årsbudsjett 2011

Avdelingane sine framlegg til politisk behandling

INNHALD

0. GRUNNLAG FOR ARBEIDET MED HANDLINGSPROGRAMMET

0.1. Kommuneplan for Gol – samfunnsdelen; mål for kommunen s 5
0.2. Generelt om arbeidet med Handlingsprogrammet s 7
0.3. Budsjettdirektiv for arbeid med Økonomiplan 2009-2012 og Budsjett 2009 s 9

1. ØKONOMIPLAN 2009-2012

1.1. Behovsoversikt investering – avdelingane sine framlegg s 11
1.1.1. Stab
1.1.2. Sektor for Natur og næring
1.1.3. Sektor for Kultur og Levekår
1.1.4. Gol Byggdrift Kommunalt Foretak

1.2. Behovsoversikt drift – avdelingane sine framlegg s 15
1.2.1. Stab
1.2.2. Sektor for Natur og næring
1.2.3. Sektor for Kultur og Levekår

2. **FRAMLEGG FRÅ AVDELINGANE**

2.1. STAB s 19
2.1.1. Økonomiavdelinga
2.1.2. Løns- og personalavdelinga s 21
2.1.3. Sekretariatet s 23
2.1.4. Plan og utvikling
IKT-avdelinga s 25
Skulefagleg rådgjevar
Kommuneplanleggjar

2.2. NATUR OG NÆRING

2.2.1. Næringsavdelinga s 27
2.2.2. Utbyggingsavdelinga s 31
2.2.3. Kommunalteknisk avdeling s 35

2.3. KULTUR OG LEVEKÅR

2.3.1. Gol barnehage s 39
Felles for grunnskulen s 43
2.3.2. Herad skule s 47
2.3.3. Gol skule s 51
2.3.4. Gol ungdomsskule s 57
2.3.5. Gol vaksenopplæring s 61
2.3.6. Omsorgsavdelinga s 65
2.3.7. Sosialavdelinga s 69
2.3.8. Barnevernet s 71
2.3.9. Helseavdelinga s 73
2.3.10. Kultur- og informasjonsavdelinga s 79

0. GRUNNLAG FOR ARBEIDET MED HANDLINGSPROGRAM 2011-2014

0.1 Kommuneplan for Gol – samfunnsdelen – vedteken 16.06.09 i K-sak 36/09.

Visjon Gol 2008 - 2020: Samarbeid formar framtida

OVERORDNA MÅL

☺ Gol kommune skal vera styrt i pakt med natur og menneske i eit langsiktig perspektiv.
☺ Utvikling av Gol kommmune som samfunn skal ta vare på behova til komande generasjonar.
☺ Gol kommune skal vera ein kommune som folk trivst i, flyttar til og blir integrerte i.
☺ Gol kommune har bruk for aktive, kreative, deltakande og skapande innbyggjarar.

1. BU- OG LEVEKÅR

Gol kommune skal vera ein kommune det er godt å vekse opp i, bu i og bli gammal i.

Bustad og bumiljø
Gol kommune skal leggje til rette for eit variert bustadtilbod med trygge, sunne og sikre nærmiljø.
Gol kommune skal vera ein føregangskommune for mangfald og fleirkulturell sameksistens.
Gol kommune skal leggje til rette for trivsel, samhandling og godt sosialt miljø.

Oppvekst
Alle vaksne skal vera medansvarlege for å gje barn og ungdom ein god oppvekst.
Gol kommune skal leggja til rette slik at barn og unge skal kunne opphalde seg og ferdast trygt.
Alle skal ha høve til å delta i varierte og meiningsfylte fritidstilbod.

Omsorg
Alle skal oppleva å bli møtt med respekt og tillit.
Ulike behov skal møtast med individuell tilrettelegging.

Arbeid
Alle skal ha økonomisk tryggleik, primært gjennom inntektsgjevande arbeid for alle arbeidsføre.
Alle skal oppleva å vera til nytte gjennom yrkesliv eller annan meiningsfylt aktivitet.

2. NATUR OG KULTUR

Gol kommune skal ta vare på natur og miljø.
Gol kommune skal ta vare på og vidareutvikle kulturarv og tradisjonar i eit fleirkulturelt samfunn.

Natur
Naturlege biotopar for vilt, planter, fugleliv og fisk skal takast vare på.
Gol kommune skal medvirke til heilskapleg forvaltning av naturressursane gjennom forvaltningsplanar og konkrete tiltak.
Skånsam tilretteleggjing skal gjera det attraktivt å nytte naturen.

Kultur
Kulturminne skal sikrast gjennom vern og bruk.
Gol kommune skal leggje til rette for mangfald og kvalitet i kulturtilbodet med Hallingmo som naturleg midtpunkt.
Gol kommune skal medverke til å styrkje sosialt fellesskap gjennom tilretteleggjing for aktivitet i friviljuge lag og organisasjonar.
Gol kommune skal leggje til rette for fysisk aktivitet, både som førebyggjande helsearbeid, som fritidssyssel og som profilering av Gol som attraktiv bu- og reiselivskommune.

3. LÆRING OG KUNNSKAPSUTVIKLING

Gol kommune skal vera blant dei fremste i landet når det gjeld læringsmiljø og kunnskapsutvikling.
Gol kommune skal vera eit sentrum for spennande kunnskapsbedrifter og kreative fagmiljø.

Læringsmiljø
God grunnutdanning og livslang læring skal sikre velferd og livskvalitet for innbyggjarane i kommunen.
Eit godt barnehage- og skuletilbod skal sikre kvalifisering til vidare utdanning og yrkesliv/arbeidsliv.
Det skal leggjast til rette for eit inkluderande læringsmiljø med rom for mangfald slik at alle kan oppleva meistring, utvikling og vekst i eit stimulerande miljø.
God fagkompetanse i barnehage og skule skal sikrast ved aktive rekrutteringstiltak.

Kompetanseheving og fagmiljø
Gol kommune vil arbeide for at kunnskapsbedrifter og fagmiljø skal kunne etablere seg i kommunen.
Kommunen vil vera med å leggja til rette for at vidareutdanning og kompetanseheving skal vera tilgjengeleg for alle.
Gol kommune skal leggja til rette for kompetanseheving for alle sine tilsette.

4. FOLKEHELSE

Gol kommune skal arbeide målretta for god og likeverdig helse i heile befolkninga.
Kommunen skal motivere til og legge til rette for fysisk aktivitet og friluftsliv både for innbyggarane og for tilsette.

Helse i plan
Det skal takast omsyn til helse i all planlegging.
Bygningar og tilrettelagt uteareal skal vera tilgjengelege for alle (universell utforming).

Førebygging
Gol kommune skal arbeide for å fremje god helse i heile befolkninga i arbeid og fritid.
Livsstilssjukdommar skal førebyggjast gjennom fokus på kosthald, rus, tobakk, psykisk helse, kultur og fysisk aktivitet.
Kommunen skal gje tenestetilbod som brukaren i størst mogleg grad kjenner til, som skaper tryggleik, og der brukaren er aktivt medverkande.

Behandling og rehabilitering
Kommunen skal tilby nødvendig helsehjelp som dekkjer behov for pleie, omsorg, behandling og rehabilitering.
Det skal arbeidast tverrfagleg for å samordne tilbod til menneske med psykiske vanskar, med særleg vekt på barn og unge.

5. NÆRING OG SAMFERDSEL

Gjennom tilrettelegging av moderne infrastruktur skal kommunen vera samarbeidspartnar i utvikling av eit variert, konkurransedyktig og berekraftig næringsliv (landbruk, industri, reiseliv, handel og tenesteyting).

Landbruk
Produksjonsareala skal ikkje takast i bruk til andre føremål utan at andre svært viktige samfunnsinteresser tilseier det.
Kommunen skal ha fokus på landbruket som viktig verdiskapar av mat, kulturlandskap og miljø.
Det tradisjonelle landbruket skal vidareutviklast som nyskapande næring, gjensidig nytteverdi med reiselivet og rolla for busetnad.
Utnyttinga av jord- og skogressursane skal skje på ein berekraftig måte.

Industri
Gol kommune skal ha tilgjengeleg areal for nyetablering i og utanfor sentrum.

Reiseliv, handel og tenesteyting
Gol kommune skal stimulere til eit framtidsretta reiseliv og til samarbeid mellom aktørane.
Gol skal vera den fremste staden i Hallingdal for detaljhandel og privat og offentleg tenesteyting.
Gol skal vera attraktivt som framtidsretta reisemål.
Gol-på-tvers-modellen blir kommunen sin hovudstrategi for å etablere ein ”utviklings-motor” for Gol.

Samferdsel
Kollektive transportmiddel skal vera viktigast for persontransport til og frå Hallingdal.
Gol kommune skal arbeide for raske og effektive transportkorridorar på både veg og bane
Kommunalt vegnett skal ha normal god standard.

6. REGIONSENTER

Gol som regionsenter skal arbeide for å utvikle funksjonar, tenester og tilbod som styrkjer heile Hallingdal.

Regionalt samarbeid
Gol kommune skal bidra aktivt i regionalt samarbeid i utvikling og gjennomføring av Strategisk plan for Hallingdal.
Gol kommune vil arbeide for å etablere nye regionale tilbod som betrar kvaliteten på tenestene til innbyggjarane i Hallingdal.
Reine administrative funksjonar skal samordnast i størst mogleg grad.

Regionale funksjonar
Gol kommune vil arbeide for at eksisterande statlege og fylkeskommunale oppgåver blir i Hallingdal.
Nye statlege, fylkeskommunale og interkommunale funksjonar som skal dekkje heile Hallingdal, skal lokaliserast til Gol så langt det er føremålstenleg.
Gol kommune skal i samarbeid med dei andre kommunane samordne, utvikle og tilby tenester for heile regionen.

0.2 Generelt om arbeidet med Handlingsprogrammet

Kommuneplanen er eit styringsverktøy for korleis kommunens naturressursar, økonomi og organisasjon samla skal nyttast for å løyse oppgåver for fellesskapet.

Det må vera ein klar samanheng mellom måla i kommuneplanen, økonomiplan og årsbudsjett. Denne samanhengen skal synleggjerast i handlingsprogrammet. Handlingsprogrammet med tilhøyrande økonomiplan er ein 4-årig rullerande plan for korleis avdelingane/kommunen vil realisere måla som er uttrykte i kommuneplanen. Årsbudsjettet viser prioriterte tiltak.

Gjennom dokumentasjon i årsmeldinga blir samanhengen rapportert, dokumentert og sikra. Vedtekne mål skal prioriterast i handlingsprogrammet med økonomiplan og rapporterast på i årsmeldinga slik at det gir styringssignal for utviklinga vidare. I neste handlingsprogram blir mål og tiltak rullerte og justerte.

Det følgjande dokumentet er avdelingane sine framlegg til Handlingsprogram med tekstdel til Økonomiplan 2011-2014 og Årsbudsjett 2011.

Føremålet med dette dokumentet er å gje politikarane oversikt over avdelingane sine behov på eit så tidleg tidspunkt som råd.

Samtlege avdelingar har sett opp forslag til driftsbudsjett for 2011 og økonomiplan for 2011-2014 i samsvar med budsjett for 2010, rekne skap for 2010, vedtekne endringar og budsjettdirektiv datert 04.06.10.

Driftsbudsjettets taldel for 2011 er lagt inn i Økoplan-systemet.

Lønsbudsjettet er lagt inn med vedtekne stillingsheimlar og baserer seg på avlønning per august 2010.

Alle beløp i tabellane er i 1 000 kroner

Dei fleste avdelingane har ikkje fullført arbeidet med årsbudsjettet. Derfor kan det koma justeringar i forhold til taldelen – også sett i forhold til gjennomføring av eventuelle innsparingstiltak.

I enkelte avdelingars framlegg er det eit eige avsnitt med konsekvensar av innsparingane i 2010 som er vidareført for 2011.

Delen som tidlegare omfatta Måloppnåing, er utelaten i det avdelingane viser til Årsmelding 2009.

Rådmannen sitt samla framlegg kjem seinare.

Endeleg Handlingsprogram, Økonomiplan 2011-2014 og Årsbudsjett 2011 blir utarbeidd etter den politiske behandlinga.

Gol, 08.07.2010

Notat

Til: Avdelingsleiarane
Kopi: Skatteoppkrevjaren i Hallingdal, Gol Byggdrift K/F, Kyrkjeleg Fellesråd, Gol Kommunale Eigedomar A/S, Hallingdal Brann og Redningsteneste IKS, PPT for Nedre Hallingdal IKS.
Frå : Hege Mørk, Svein Thorsnes og Astrid Myro Rust

Sak : **BUDSJETTDIREKTIV FOR ÅRSBUDSJETT 2011 OG HANDLINGSPROGRAM MED ØKONOMIPLAN 2011-2014**

Saksnr./Arkivkode	Stad	Dato
10/1868 - 145	GOL	04.06.2010

BUDSJETTDIREKTIV

For å kunne presentere eit budsjett og ein økonomiplan i balanse for formannskapet i november, er det naudsynt å starte prosessen med Handlingsprogrammet og Økonomiplan m/budsjett no. Dette budsjettdirektivet er utarbeidd på bakgrunn av dei signala vi har fått i økonomikonferansen og kommuneproposisjonen.

Budsjett og økonomiplan skal utarbeidast med basis i Handlingsprogram med økonomiplan 2010 – 2013 og Årsbudsjett 2010 og vedtekne endringar gjennom eigne kommunestyrevedtak. Utover dette skal avdelingane i utgangspunktet leggje inn eit budsjettforslag som berre vidarefører eksisterande drift med dei føresetnader som elles går fram av dette skrivet.

Dette medfører at det vil vere dei reduserte rammene kommunestyret vedtok for 2010, som skal vidareførast. Avdelingane må gjere greie for korleis desse rammene kan vidareførast i planperioden og kva tiltak og endringar i drift, organisering og tenestetilbod som kan gjere det mogleg å drive innanfor slike rammer.
Avdelingane må i sine Handlingsprogram / tekstdelen til økonomiplan og årsbudsjett beskrive desse tiltaka og konsekvensar av tiltaka. Sektorutvala vil få tilsendt handlingsprogramma til første møteveke etter ferien.
Det er også eit ønskje frå utvala at avdelingane sine framlegg til nye betalingssatsar, gebyr og liknande vert lagt fram for utvala under budsjetthandsaminga.

Kopi av direktivet skal også sendast Skatteoppkrevjaren i Hallingdal, Gol Byggdrift K/F, Gol kommunale Eigedomar AS og Gol Kyrkjeleg Fellesråd.

Lønsbudsjett.

- Lønsbudsjettet skal leggjast inn med dei stillingsheimlane/rammetimane som er vedtekne.
- Løn per august -10 skal leggjast til grunn for alle stillingar med regulativløn per august 2010. Lønsendringar etter dette tidspunktet blir lagt inn sentralt. Løns- og personalavdelinga vil så snart som råd utarbeide nødvendige rapportar til hjelp ved budsjettering per avdeling/arbeidsstad og sende desse elektronisk til respektive avdelingsleiarar.
- Pensjonsutgifter til KLP skal reknast ut etter sats på 12,5 % for arbeidsgjevars del.
  I Statens Pensjonskasse blir det budsjettert med 10,46 % som arbeidsgjevars del.
- Arbeidsgjevaravgift skal budsjetterast med 10,6 % for alle arbeidstakarar.
- Feriepengar er 12 % av grunnlag for arbeidstakarar under 60 år.
  Dette utgjer 1,23 % i påslag på brutto årsløn.
  (Brutto årsløn –(månadsløn X 30/26)) X 112/100.)
  For arbeidstakarr over 60 år er feriepengane 14,3 % av grunnlag. **Dette utgjer 1,11 % i påslag på brutto årsløn.**
  (Brutto årsløn – (månadsløn X 36/26)) X 114,3/100.)
  Alternativt kan det nyttast eit påslag på 1,20 % i gjennomsnitt for alle arbeidstakarar.
- Økonomisjefen vil leggje inn sentral pott for lønsjusteringar per 1 mai 2011.

Eventuelle endringar i driftsnivået for 2011 og vidare utover økonomiplanperioden vil bli utrekna så snart statsbudsjettet er lagt fram.

2. Driftsbudsjett.

- Prisstigning på kjøp av varer og tenester skal leggjast inn med **2,5 %** auke i forhold til 2010.
- Kommunal deflator, dvs auke i prisen på kommunale tenester og gebyr er sett til **4 %** (eigenbetaling).
  For avgifter på vatn, avlaup og renovasjon skal kommunalteknisk avdeling rekne ut og budsjettere ut frå oppdaterte utrekningar. Desse avgiftene må vurderast mot dekningsgrad og sjølvkost og justerast etter dette.
  Endring i foreldrebetaling og statstilskot i barnehagane må reknast ut og synleggjerast spesielt i forhold til regjeringa sitt opplegg for dette. Det skal leggjast opp til at Gol følgjer anbefalt maxpris.
  Kjøp av elektrisk energi skal haldast på same nivå som i 2010 føresett same forbruk.
- Forslag til budsjettvedtak vil bli lagt inn som dokument i endeleg budsjettsak. Avdelingane er ansvarlege for endringar som må gjerast i forhold til forrige budsjettvedtak. Dette legg avdelingane fram for sine sektorutval. Forslaga frå desse skal med i det avsluttande budsjettarbeidet når endeleg forslag til budsjettvedtak skal formulerast.

3. Endringar som følge av oppgaveendringar med meir.

- Nye plassar i Omsorgsavdelinga.
  Avdelinga skal leggje fram eiga sak om bemanning og driftskonsekvensar. Dette bør skje i løpet av hausten 2010. Inntil endeleg vedtak føreligg, må avdelinga ta med dei økonomiske konsekvensane i sitt forslag til Handlingsprogram

4. Investeringsbudsjettet.
I utgangspunktet skal prioriteringane i gjeldande økonomiplan/handlingsprogram vidareførast. Dersom avdelingane ser behov for å justere eller endre prioriteringane for sine prosjekt, skal dette grunngjevast særskilt i forslaget fra avdelinga. Nye tiltak skal beskrivast, og dei skal i utgangspunktet bli føreslått lagt inn i siste år i planperioden.
Ønskjer ut over investerings-ramma skal beskrivast og stipulerast økonomisk (investering og drift) under nye tiltak.

5. Handlingsprogram med tekstdel til Økonomiplan 2011-2014.
Økonomiplan for 2011-14 skal utarbeidast i faste prisar.
Som i fjor tek vi sikte på å utarbeide Handlingsprogram med tekstdel til Økonomiplan 2011 – 2014 og Årsbudsjett 2011 i eit samla dokument der første året vil vere årsbudsjettet for 2011.

Avdelingane blir bedne om å utarbeide sine program med framlegg til nye tiltak etter den malen som framgår av endeleg Handlingsprogram med tekstdel til Økonomiplan 2010-2013.

Heile fjorårsdokumentet er å finne under
R:\Gol\Felles\Handlingsprogram\2011-2014\Handlingsprogram 2010-2013.

Samfunnsdelen og "komprimert versjon" av måldelen finst under
R:\Gol\Felles\Handlingsprogram\Kommuneplanen.

Fjorårets utgåve er splitta opp og lagt avdelingsvis på
R:\Gol\Felles\Handlingsprogram\2011-2014\Avdelingsvis 2010-2013, utg.pkt for 2011-2014.

Når avdelingane har framlegget til Handlingsprogram med tekstdel til Økonomiplan 2011-2014 klart, legg dei det i mappa
R:\Gol\Felles\Handlingsprogram\2011-2014\2011-2014 Framlegg frå avdelingane

Når det gjeld Måloppnåing, finn dei heile dokumentet til orientering under
R:\Gol\Felles\Handlingsprogram\2011-2014\Måloppnåing frå 2010-2013-utg.

Avdelingsleiarane får vurdere om Årsmelding 2009 er god nok dokumentasjon, eller om det er behov for tillegg/meir detaljar som vedlegg til handlingsprogrammet.
Dei som ønskjer dette, lagar ein måloppnåingsdel for si avdeling tilsvarande den frå forrige år i eige dokument og legg i R:\Gol\Felles\Handlingsprogram\2011-2014\2011-2014 Måloppnåingsdel - ny.

Saksnummeret som skal brukast i ESA, er 10/1868
Frist for ferdigstilling av framlegg frå avdelingane er

fredag 25.juni 2010.

Forslag til nye tiltak og ekstraordinær auke i avdelingane sine Handlingsprogram vil bli lagt inn i detaljert budsjett av økonomisjefen når kommunestyret eventuelt har vedteke å ta dei inn.

ÅRSBUDSJETT 2011

Økonomisjefen vil i løpet av juli klargjere budsjettsystemet i Økoplan. Dersom nokon føler behov for meir opplæring, må dei kontakte økonomisjefen.
Dersom det er spørsmål til korleis budsjettpremissane er å forstå, kan ein kontakte rådmann eller økonomisjef.
Spørsmål vedr innlegging av detaljbudsjett i Økoplansystemet skal rettast til økonomisjefen.

Avdelingane må ha lagt inn sine forslag til detaljbudsjett 2010 innan

fredag 10. september 2010

Forslaga frå dei interkommunale verksemdene samt Kyrkjeleg Fellesråd, GB-KF og GKE A/S må også vere klare til denne datoen. Dersom ein ikkje har vore gjennom styrebehandling, ber vi om å få oversendt dei administrative forslaga innan 10. september.

Avdelingane sine forslag til handlingsprogram vil bli klargjort for trykking i løpet av juli. UKL og UNN skal ha desse tilsendt til møteveka i august. Utvala planlegg sjølv gjennomgangen av forslaga. Avdelingane må likevel vere budde på at gjennomgangen av handlingsprogramma kan ta til i utvala i ordinær møterunde i veke 34. Det er også sett av møtedatoar for utvala i veke 35 til eventuell oppfølgjing eller ekstra gjennomgang.

Den vidare behandlinga er planlagt slik:
- **Statsbudsjettet vert lagt fram i første halvdel av oktober.**
- **Formannskapet vert orientert om status på arbeidet og verknadene av statsbudsjettet i ekstramøte i veke 41. Ytterlegare bestillingar til avdelingane/sektorutvala kan bli bestemt der.**
- **Behandling i UNN og UKL er planlagt til 19. og 20.oktober.**
- **Sluttbehandling i formannskapet er sett til 19. november, og kommunestyrebehandling 14. desember.**

Hege Mørk
Rådmann

Astrid M. Rust　　　　Svein Thorsnes

1. ØKONOMIPLAN 2011 - 2014

1.1. Behovsoversikt investering - avdelingane sine framlegg til investering

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
LØNS- OG PERSONALAVDELINGA					
	Ingen framlegg til nye investeringar.				
SEKRETARIATET					
	Ingen framlegg til nye investeringar.				
PLAN- OG UTVIKLING, IKT-AVDELINGA					
	Nye behov lokalt, tilknytingar og fellestiltak	200	200	200	200
	IKT-Hallingdal	600	600	600	600
NÆRINGSAVDELINGA					
	1. Kommunedelplan klima og energiplan	150	150	100	100
	2. Gardskartprosess	100	100		
	3. Investering i eit nytt og betre kartgrunnlag for framtidig planlegging som eit ledd i ny skogbruks-plan	100	100		
	4. Revidere næringsplan og reiselivsplan for Gol	?	?		
	5. Fond for tilskot ved kjøp av mjølkekvote i kommunen	100	100		
	6. Utarbeiding av ny beitebruksplan i Gol	50			
	7. Revisjon av nykartlegging av biologisk mangfald i Gol	50	50		
	8. Kristenbråten	500	300		
UTBYGGINGSAVDELINGA					
3030	Innspel til 2010 prosjekter og Geodataplan	100		250	
3020	Interkommunal tilsynsordning(vidareføring)	200	210	220	230
1206	Prosjekt Eigedomsskatt	?	?	?	?
KOMMUNALTEKNISK AVDELING					
Vidareføring av tiltak – jf. Økplan 2010-2013 med nye tiltak og endringar(*i feit skrift og kursiv*)					
0.4310	<u>Vassforsyning</u>				
	1. Sanering/rehabilitering leidningsnett (prosjekt 066)	2 000	200	200	***200***
	2. Utskifting hovudleidning del III (prosjekt 124)	1 900			
	3. Utviding av Heslasvingen høgdebasseng			4 000	
	4. Dunkemoen rehabilitering VA leidningar	***500***			
0.4320	<u>Avløp</u>				
	1. Sanering/rehabilitering leidningsnett (prosjekt 067)	2 100	300	300	***300***
	2. Tilkobling av bustader-Gol reinsedistrikt	400	400		
	3. Dunkemoen rehabilitering VA leidningar	***500***			
0.4330	<u>Renovasjon</u>				
	1. Ingen nye tiltak				
0.4350	<u>Kommunale vegar</u>				
	1. Trafikktryggleikstiltak kommunal eigendel (frå drift)	100	100	100	***100***
	2. Utskifting av traktor (delfinansiering)-sjå vatn/avløp 2010	***250***			
	3. Utskifting av utstyr til traktor	***200***	***200***		
	4. Asfalt. av p-plass v/austre avkøyring Rv7	120			
	5. Rehabilitering Eiklid bru		***1 000***		
GOL BARNEHAGE					
3132- Vesterhuset	Utbygging av ei ny avdeling og personalavdeling, oppussing/påbygging av dei tre andre avdelingane, og utbetring av	2 500	4 000		

	uteleikeplassen og parkering.				
3133- Breidokk	Innsetting av vindauge og oppsetting av faldevegg - eventuelt fast vegg med dør	70			
3134- Rotneim	Påbygging av garderobe for barn og tilsette inkl. takoverbygg og div. renovering.	500	700	200	
	Måling av barnehagen utvendig				100
3135- Åsgardane	Tett kloakk, støydemping av tak og noko innvendig oppussing	30		30	
	Utbetring av uteleikeplassen, utvide parkeringsplassen	30			100
	Måling av barnehagen utvendig, skifte noko kledning		110		
	Takoverbygg ved ny inngang og vognoppstillingsplass		80		
3136- Øygardane	Solskjerming og ventilasjonsanlegg (enkelte rom og/eller nytt anlegg), utbetring av tett kloakk.	120	700		
	Utbetre branntrapp, tak over soveplass, snøfangar	70			
	Utbetre leikeplassen inkl. dokkestugu og utvide parkeringsplassen	50	100		
	Måling av barnehagen utvendig			100	
	Innvendig måling, overskåp kjøkken, ny brannvegg i andre etasje		100		
3137- Hallingmo	Ny varmekabel for vasstilførsel, utbetring av gjerdet, vegg og dør i garasjen i staden for garasjeportar	30	20		
	Betre parkeringstilhøve for personalet		100		
	Endringar av uteplassen		30	20	
3138-Fagerlund	Meir taklys, varmomnar og tetningslister rundt vindauge	30			
HERAD SKULE					
	Utbyggjing av skulekjøkken (ikkje prissett)				
	Utbyggjing av kroppsøv avd. (ikkje prissett)				
	Klasserom og grupperom (ikkje prissett)				
	Solskjerming mot rv.7		75	?	
	Oppgradering av sløydsal		?		
3112.2021	Digitalt utstyr. Ny maskinvare og digitalt utstyr for å gj.føre bruk av digitale verktøy som basisferdigheit jf Kunnskapsløftet		40	40	40
	Mentorutdanning		25		
GOL SKULE					
3111.2221	Ombyggjing/utbyggjing		5 000	5 000	5 000
	Utskifting av gjerde på storskulen. Pris ferdig oppsett gjerde.	80	75		
	Solskjerming i undervisningsrom mot aust Glitrehaug.	20			
	Ny markiseduk på storskulen	125			
	Gjerde mot Hemsedalsvegen på Glitrehaug	60			
3111.2021	Innkjøp av tilleggsmodul til skuleadm. syst.	10			
	Konkretiseringsmiddel matematikk	20	20		
	Naturfagsutstyr	20	20		
	IKT-utstyr: Utskifting og supplering	180	180	180	
	Nye lærebøker RLE	40	40		
3121.2151 SFO	Brannsikringstiltak SFO jf. Tilsynsrapport 15.07.03 (ikkje kostnadsrekna)				
GOL UNGDOMSSKULE					
3114 2021	Nye lærebøker i samband med	50	50	100	100

	Kunnskapsløftet.				
	Ny maskinvare og digitalt utstyr for å gjennomføre bruk av digitale verktøy som basisferdigheit jf. Kunnskapsløftet	300	300	300	300
	Leige av brakke, nytt klasserom	50	50	50	50
	Datanett til alle undervisningrom jf. bruk av digitale verktøy som basisferdigheit i Kunnskapsløftet. Oppgradering av det trådlause nettverket.	40	40	40	40
	Realfagsutstyr	30	30	10	10
	Mentorutdanning	80	20		
3114 2221	Måling av korridorar og undervisningsrom	20	10	10	10
	Utskifting av vindauge	400	400	200	
	Solskjerming i undervisningsrom	40	20		
	Opprusting av personalavd.	50	50		
	Renovering av elev-toalett	100	100		
	Grupperom	50	50	20	20
	Vask fysikksal og ventilasjon	80			
	Avtrekk lakkrom	80			
	Avtrekk vaskerom - reinhald	20			
LÆRINGSSENTERET GOL VAKSENOPPLÆRING					
1230031502134	Måling fasade Lysbo	110	110	110	
1200031502134	Elevpultar. Utskifting. 15 stk pr år	20	20	20	20
3150	Husleige-Drift Lysbo	510			
3150	Husleige- drift andre lokalitetar		1 800	1 800	1 800
OMSORGSAVDELINGA					
3400	Ombygging av Gol helsetun – ny inngang, resepsjon, kontorlokale og møterom	2 500			
3410	Utviding og utbetring av institusjonskjøkkenet		800	0	0
3410	Kjøkkenmaskinar	150		0	0
3420	Ombygging Gol helsetun til rehabiliterings- og korttidsavdeling Ombygging av kjøkken ADA og oppussing av romma	* *			
3420	Alarm-/ringjesystem på Gol helsetun	1 000	0	0	0
3431	Personalfasilitetar i Helsetunvegen		*		
SOSIALAVDELINGA (NAV)					
	Ingen framlegg til nye investeringar.				
BARNEVERNET					
	Frå 2011 vert Ål kommune vertskommune for dei 5 andre kommunane i Hallingdal. Det skal då kvart år gjerast vedtak om eit samla budsjett for barneverntenesta. Dei faste driftutgiftene som lokale, personale, offentlege avgifter m.m. skal fordelast etter den vedtekne fordelingsnøkkelen for regionen, med 30 % fordelt likt mellom kommunane og 70 % i høve til folketalet 1 januar budsjettåret. Kvar kommune har det økonomiske ansvaret for tiltak og andre eksterne kostnader knytta til barnet i den enkelte kommune.				
HELSEAVDELINGA					
3220.2411	NØDNETT	100	100	100	100
3220.2411	Framkallarmaskin. Legekontor utskifting	200	200	200	200
3220.2411	IT-utstyr. Legekontor utskifting	120	120	120	120

3220.2411	Helsenett	100	100	100	100
3221.2413	Tredemølle		60	60	60
3221.2413	Behandlingsbenk ekstra breidde			44	44
KULTUR- OG INFORMASONSAVDELINGA					
3510.3701	Gol bibliotek – utbygging.Jf. UKL-sak 27/ 06.				20 000
3510.3701	Gol bibliotek - skifte/oppgradering av nedslitt inventar	160	200		
3510.3701	Gol bibliotek – varmegjenvinning, ventilasjonsanlegg (ikkje kostnadsrekna)				
3531.3801	Hallingmo idrettspark – rehabilitering av fotballbane og løpebane. Prosjektet utløyser tilskot frå spelemidlane				2 000 -700
3540.2311	Aktivitetsområdet ved samfunnshuset - oppgradering med innkjøp av nye rullebrettelement Prosjektet utløyser tilskot frå spelemidlane med inntil 50 %.	80 -40			
3541.2311	Ungdomsklubb – oppgradering av uteområdet med paviljong og sandvolleyballbane	100	100		
	Sentrumsparken/Tusenårsstaden – fullføre opparbeidinga av parken.	800			
3560.3779	Sceneelement	45	45		
3580.3831	Gol kulturskule – renovering av undervisningsrom , forprosjektering av utviding av konsertlokale	60	45		
3580.3831	Gol kulturskule – innkjøp korpsinstrument + spesialutstyr til dans/teater/musikk/visuell kunst/matkultur og musikkstudio	60	60		
3580.3831	Gol kulturskule – installering av alarm	100			

1.2. Behovsoversikt drift – avdelingane sine framlegg til drift

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
LØNS- OG PERSONALAVDELINGA					
2200.1204	AGS 2020 - kompetanseutvikling	200	200	200	200
2200.1204	Lærlingar helsefagarbeidar, netto	330	330	330	330
2200.1204	Seniorpolitiske tiltak	300	300	300	300
2200.1208	Opplæring, regionalt samarbeid, netto	100	100	100	100
SEKRETARIATET					
2100.1206	Vurdere oppg. og organisatoriske spm	50	50	50	50
2100.1206	Utvikling og kommunalt-regionalt samarbeid	100	100	100	100
PLAN- OG UTVIKLING, IKT-AVDELINGA					
	Ingen framlegg til drift.				
NÆRINGSAVDELINGA					
	1. Miljøfyrtårn	50	50	50	50
UTBYGGINGSAVDELINGA					
1206	Løn ny medarbeider, Prosjektleiar - Eigedomsskatt	560	560		
1206	Prosjekt Eigedomsskatt	3 000	?	?	?
KOMMUNALTEKNISK AVDELING					
4310/4320	<u>Vassforsyning og avløp</u> Generell løns- og prisstigning inkl. endringar i drifts-budsjettet som følgje av vedtatte utbyggingar er lagt direkte inn i driftsbudsjettet slik som føresett. Auke i lønsbudsjett vatn og avløp (tilsvarande 60 %), midlertidig i 2011 (ikkje vidareført 2012). Beløpet er ikkje lagt inn i detaljbudsjettet. Gol renseanlegg: vedlikehold/ renovering ventilasjonsanlegg.	240 ***130***			
4330	<u>Renovasjon</u> Drift/vedlikehold av returpunkt i Gol kommune	150			
4350/4351/ 4352	<u>Kommunale vegar</u> Asfaltering/utbetring av vegar Auke i drift/vedlikehald kommunale vegar og bruer	***1 100*** ***400***	***1 100*** ***300***	***1 100*** ***300***	***1 100*** ***300***
GOL BARNEHAGE					
3130- 3138	IT-utstyr/digitalt verktøy tilsette IT-utstyr til bruk for barna jf. krav i rammeplan Trådlaust nettverk og naudsynt utstyr til dette	50 50 40	50 40 40	50 40	50
3130-3138	Oppstart av Friskliv igjen for Gol barnehage med frukt og grønt, trim, stressmestring	60	60	60	60
3130-3138	Klesgodtgjering for tilsette med 500 kr i året	30	30	30	30
HERAD SKULE					
3112.2021	Drift av IL@skolen	17	17	17	17
	Administrasjonsressurs : Auke til 100% adm.ressurs for rektor		250	250	250
	Drift av IKT-nettverk/elevmaskiner		100	100	100
GOL SKULE					
3111.2021	1.Auka timeressurs for betre tilpassa	2 200	2 200	2 200	2 200

	opplæring.				
	2. Auka timeressurs for særskilt norskopplæring av minoritetsspråklege elevar.	200	200	200	200
	3. Ny time frå 2010.	115	115	115	115
	4. Leksehjelp 1.-4.kl	318	318	318	318
	5. Leksehjelp 5.-7. kl.	24	24	24	24
	6.Overgang til 5-dagars-veke for alle årstrinn	530	530	530	530
	7.Administrasjonsressurs til Glitrehaug.	132	132	132	132
	8. Kompetanseheving jf. Kunnskapsløftet. (vikarressurs)	100	100	100	100
	9.Tid til medråderett Glitrehaug	20	20	20	20
	10.Auke i post for fritt skolemateriell	6	6	6	6
	11.Drift av fysisk aktivitet	60	60	60	60
3121.2151 SFO	1.Ikkje auke i satsar for foreldrebetaling	40	40	40	40
	2. SFO-tilbod i feriane	100	100	100	100
	3. Heildagstilbod for 1.og 2. klasse	45	45	45	45
GOL UNGDOMSSKULE					
3114 2021	Data / IKT i skulen; elevmask. og progr.	140	140		
	Kompetanseheving	87			
	Friskliv i skulen,	100	100		
	Tilskot til tematur 10.klasse	100	100	100	100
	Nye tiltak og endringar				
3114 2021	Auka timeressurs for å gi elevar som startar på Gol ungdomsskule 2010 tilpassa opplæring og undervisning jfr uttale frå PPT	1 200	1 200	1 200	1 200
	Drift av datanettet,.innkjøp nye mask.	300	300	300	300
	Kompetanseheving jf kunnskapsløftet		90	90	90
	Drift av IL@skolen	148	148	148	148
	Vedlikehald og oppgrad. av datamask.	100	100	100	100
	Utvide ekskursjonsbudsjettet for å fylgje årsplanar for fag	100	100	100	100
	Utvide bibliotekarstilling	120	120	120	120
LÆRINGSSENTERET GOL VAKSENOPPLÆRING					
131502751	Introduksjonsprogram	80	80	80	80
131562134	Opplæring asylsøkjarar	0	0	0	0
131502131	Grunnskuleoppl. etter oppl.lov §4A1	400	400	400	400
131502133	Spesped opplæringslova §4A2	760	760	760	760
131502133	Logopedi Spesped opplæringslova §4A2	117	117	117	117
OMSORGSAVDELINGA					
3400	Stillingsheimlar for faste vikarar	0	0	0	0
3400	Opplæring	200	200	200	200
3400	Saksbehandlar omsorgstenester	600	600	600	600
3400	Driftsansvarleg og superbrukarar Gerica	500	500	500	500
3410	Driftsauke kjøkken, 0,9 årsverk	450	450	450	450
3411	Utvida tilbod om; (jf. Omsorgsmeld.) BPA (borgarstyrt personleg assistanse), omsorgs-løn, støttekontakt, privatavlasting og skuleavlastning	200	250	300	300
3411	Utvikling av alternative arbeidstilbod; Inn på tunet/Grøn omsorg – tiltak (sjå Næringsavdelingas tiltak), jf. Omsorgsmeld.	300	300	300	300
3412	Nattevakt omsorgsbustader Torstadvegen 1,7 årsverk	900	900	900	900
3420	Leasing av minibuss/bil i samarbeid med andre avdelingar	60	60	60	60

3420	Utvikling av dagsentertilbod til eldre som bur heime og treng sosiale aktivitetar, jf. Omsorgsmeldinga	500	500	500	500
3420	Korttidsavdeling, 10 plassar • Bemanning 6 årsverk • Mat • Medisin • Medisinsk utstyr • Medisinske forbruksvarer • Auka utgifter til Gol Byggdrift KF	 3 000 300 150 150 30 250	 3 000 300 150 50 30 250	 3 000 300 150 50 30 250	 3 000 300 150 50 30 250
3430	Ny stilling i heimetenester	500	500	500	500
3431	Stillingsheimel avlastning	500	500	500	500
3431	Stillingsheimlar teneste til utviklingshemma	1 000	1 000	1 000	1 000
SOSIALAVDELINGA (NAV)					
3300242110100	100 % st., tiltakskonsulent for KVP / arbeid for sosialhjelp	400	400	400	400
3300242110100	20 % stilling – rettleiar mottak	80	80	80	80
3300242110100	Del av regional stilling som gjeldsrådgjevar	93	93	93	93
BARNEVERNET					
	Lønsmidlar for å ha vakt i barnevernsvakta	125	125	125	125
	20 % merkantil stilling	75	75	75	75
HELSEAVDELINGA					
3221.2413	Kommunefysioterapeut/Friskliv 100 % stilling	475	475	475	475
3221.2413	Fastlønstilskot fysioterapeut 100 % stilling	-150	-150	-150	-150
3211.2322	Psykiatrisk sjukepleier frå 50 til 100 % stilling	240	240	240	240
8311 2331	Miljøretta helsevern 60 % stilling	70	70	70	70
3220.2411	Sjukepleiar legekontor 20 % stilling diabetesomsorg	90	90	90	90
3211.2322	Helsesøster 100 % stilling	472	472	472	472
3212.2415	Miljøarbeider 1 x 100 % stilling rusomsorg etter prosjektperioden		365	365	365
3221.2413	Ergoterapeut 50 % stilling	240	240	240	240
3220.2411	Fagstilling legekontor 100 % stilling	400	400	400	400
3212.2415	Miljøarbeider 1 x 100 % stilling	365	365	365	365
KULTUR- OG INFORMASJONSAVDELINGA					
3510.3701	Gol bibliotek-auke bemanninga m. 50%		236	236	236
3521.3751	Hallingdal museum - auke driftstilskotet	15	15	20	20
3531.3603	Løypepreparering – auke tilskotet	100	200	200	200
3531.3801	Idrettsanlegg - auke investeringstilskotet. Jf. K-sak 97/08	90	110	140	140
3540.2311	Rusførebyggjande arbeid. Jf. Sak K 03/08	100	100	100	100
3560.3772	Hallingdal teaterverkstad – auke driftstilskotet	26	26	26	26
3560.3773	Oppsetjing av konsert/dans/teater		100	100	
3580.3831	Gol kulturskule – auke pedagogisk ressurs	250	250	250	250
3580.3831	Skulekorps	130	345	440	360

2.1. STAB

Rådmannens stab er organisert utanfor lina og utfører oppdrag både frå rådmannen og leiarane for avdelingane.
Staben prioriterer sjølv oppgåvene i samråd med rådmannen.
Rådmannen kan også gje overordna oppgåver/oppdrag til staben.
Staben har eit breitt fagleg ansvar og skal ha spisskompetanse i forhold til heile organisasjonen.

Staben skal støtte rådmannen i arbeidet med å

1. drive og utvikle Gol kommune i samsvar med lover, forskrifter og overordna instruksar

2. sjå til at dei sakene som blir lagde fram for folkevalde organ, er forsvarleg utgreidde og at vedtak blir iverksette.

I tillegg skal staben støtte rådmannens arbeid når det gjeld å

- sørgje for at dei folkevalde har tilfredsstillande vilkår for å utføre sine oppgåver
- gjera kommunen til ein effektiv, fleksibel, utviklingsfokusert og nyskapande organisasjon
- sikre at kommunen har eit ájourført planverk
- bidra til at avdelingane når sine mål
- utvikle rutinar for rapportering og kvalitetssikring av tenestene kommunen skal yte
- sikre at kommunen har ei tilfredsstillande økonomiforvaltning både på kort og lang sikt
- framstå som ein attraktiv arbeidsgjevar som legg til rette for å rekruttere og behalde kompetente medarbeidarar
- leggje til rette for utvikling av godt arbeidsmiljø i alle avdelingane
- utvikle positiv identitet og godt omdømme
- gjera kommunen til ein aktiv medspelar og pådrivar i regionalt samarbeid for administrative og tekniske fellesløysingar.

Alle stabseiningane skal

- delta aktivt for å utvikle regionalt samarbeid innan alle fagområda
- utvikle eigne stab-/støttefunksjonar lokalt.

Mål 2011 - 2014

- Evaluere og vurdere organiseringa av rådmannens stab.
  Hovudpunkt i dette arbveidet skal vera:
  - erfaringane etter omorganiseringa i 2003
  - gjennomføring av kommuneplanen sine overordna mål for staben
  - utfordringar i forhopld til kompetanse, kapasitet og sårbarheit.

2.1.1 Økonomiavdelinga skal

- utvikle kompetansen innanfor avdelinga sine fagområde
- gje råd og støtte til resten av organisasjonen innanfor eigne fagområde
- rapportere korrekt og innan gjeldande fristar
- delta aktivt i vidareutvikling av det regionale samarbeidet for avdelinga sine fagområde
- delta aktivt for å utvikle og effektivisere stabs- og støttefunksjonane i Gol kommune.

2.1.2 Løns- og personalavdelinga - sjå dokumentet frå avdelinga side 21

2.1.3 Sekretariatet - sjå dokumentet frå avdelinga side 23

2.1.4 Plan og utvikling

IKT-avdelinga - **sjå dokumentet frå avdelinga side 25**

Skulefagleg rådgjevar skal
- ivareta den skulefaglege kompetansen i kommuneadministrasjonen over skulenivå
- representere kommunen på skuleområdet både i regionen og i fylkessamanheng
- fremje saker til politisk avgjerd innan område som felles utvikling og drift av grunnskulane i kommunen
- ivareta fellesoppgåver knytta til utvikling, planlegging og drift av grunnskulane i kommunen
- koordinere skulane si faglege utvikling
- rettleie og støtte rektorane innanfor deira ansvarsområde.

Kommuneplanleggjar skal
- ha ansvar for utarbeiding og revisjon av overordna planverk
- utarbeide tekstdelen til kommuneplanen
- gje avdelingsleiarane hjelp og støtte ved utarbeiding og revisjon av delplanar
- representere kommunen i regionalt planarbeid på overordna og sektorovergripande nivå.

2.1.2 LØN- OG PERSONALAVDELINGA

Mål 2011 - 2014

Løns- og personalavdelinga skal

- bidra til ein arbeidsgivarstrategi som kan møte utfordringane mot 2020
- ha spisskompetanse innan arbeidsgjevar- og lønsspørsmål
- gje avdelingane rådgiving og støtte
- samarbeide med arbeidstakarorganisasjonane
- utvikle og delta i regionalt samarbeid innanfor fagområdet løn og personal
- bidra til utarbeiding av planar for rekruttering; dette er også del av det regionale samarbeidet
- initiere og delta i regionale utviklings- og opplæringstiltak
- ha fokus på opplæring, utvikling og kompetansebygging, utarbeide ein opplæringsplan for Gol kommune
- koordinere kvalitetsprosjektet i Gol kommune
- utarbeide og revidere retningsliner og reglement, her under lønspolitisk plan
- leggje til rette for arbeidet med helse, miljø og sikkerheit (HMS)
- ha fokus på Gol kommune som helsefremjande og inkluderande arbeidsplass, følgje opp IA-avtala

Desse måla må justerast og samordnast i det overordna arbeid med å evaluere og organisere rådmannens stab i planperioden.

Økonomiplan 2011 - 2014

INVESTERING - Løns- og personalavdelinga ser ikkje behov for store investeringstiltak i planperioden.

DRIFT – Løns- og personalavdelinga sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
2200.1204	AGS 2020 - kompetanseutvikling	200	200	200	200
2200.1204	Lærlingar helsefagarbeidar, netto	330	330	330	330
2200.1204	Seniorpolitiske tiltak	300	300	300	300
2200.1208	Opplæring, regionalt samarbeid, netto	100	100	100	100

Kommentar til driftstiltak i økonomiplanperioden 2011-2014

Generelt
Alle framlegg til nye driftstiltak er gjort med utgangspunkt i ei totalvurdering av dei utfordringane Gol kommune står framfor dei næraste åra når det gjeld utvikling, kompetanseheving, å auke nærværet og å rekruttere og behalde medarbeidarar.

2200.1204 Utarbeiding av arbeidsgivarstrategi (AGS 2020) og Rekrutteringsplan
Det blir føreslått å setje av midlar i budsjett/økonomiplan til rekrutteringsarbeid. Ei arbeidsgruppe bør få som mandat å utarbeide eit framlegg til arbeidsgivarstrategi 2020, slik at kommunen kan møte gapet mellom ressursar og forventningar - og mellom behov og tilgang på kvalifisert arbeidskraft. Detaljert kostnadsbehov vil følgje av ein rekrutteringsplan og må innarbeidast i økonomiplanen for neste fireårsperiode.
Det bør også setjast av midlar til ulike prosjekt slik at Gol kommune i samarbeid med kommunane i Hallingdal og regionrådet kan vera meir aktiv og tilstades for å marknadsføre kommunen og regionen som ein attraktiv arbeidsplass.

2200.1204 Lærlingar
Dersom kommunen skal klare å levere tenester i framtida, trengs det rekruttering til fleire fagarbeidaryrke. Det er difor svært viktig at kommunane kan tilby læreplassar innan barne- og ungdomsarbeidar og helsefagarbeidar, IKT og kontorfag.
Det blir budsjettert med inntak av tre nye lærlingar kvar haust i økonomiplanperioden.
Utrekna beløp er brutto, rekna ut frå inntak hausten 2010 med eit løp som følgjer hovudmodellen med prosentvis opptrapping av løna. Gol kommune får tilskot til ordninga frå Kommunenes Opplæringskontor. Denne blir budsjettert som inntekt.

2200.1204 Livsfase-/seniorpolitikk
Gjennom Hovudtariffavtala kap. 3. pkt. 3.2.3 er kommunen forplikta til å utvikle virkemiddel for å motivere medarbeidarar til å stå lenger i arbeid. Eitt av dei viktigaste måla i IA-avtala er også å hindre utstøyting frå arbeidslivet og utsetje pensjoneringsalderen. Til no er dette det målet i IA-avtala der kommunane har lukkast. Det er viktig at Gol kommune held fram dette arbeidet.

Den delen av *"Livsfasepolitisk plan med vekt på seniorar"* som omhandlar seniorpolitikken, vart revidert i juni 2010. Økonomiske tiltak som ligg i planen, er skilt ut som eigen budsjettpost frå og med 2011. Budsjettposten for tilleggsløyvingar blir redusert i samsvar med dette.

2200.1208 Opplæring, utvikling og leiaropplæring
Kommunane i Hallingdal vil halde fram samarbeidet om ulike opplæringstiltak. Felles leiaropplæring (Coaching og relasjonsleiing) vil bli følgt opp med ein felles inspirasjonsdag vinteren 2011. Ein ny runde med coaching og relasjonsleiing del 1 vil bli vurdert i 2012. Det er ein føresetnad at kommunen får OU-midlar frå KS.
Gol vil saman med dei andre kommunane i Hallingdal halde fram med å samarbeide om opplæringstiltak og føreslår derfor å vidareføre denne budsjettposten i planperioden.

Årsbudsjett 2011

Kommentar til årsbudsjettet

Unnateke det som er ført opp som nye tiltak, vil Økonomiplan 2011-2014 for Løns- og Personalavdelinga vera ei framskriving av budsjett 2010/13 i samsvar med merknader ovanfor og årlege justeringar i rådmannenss budsjettdirektiv. På noverande tidspunkt er det ikkje andre kjende behov for nye eller endra tiltak enn det som er sett opp og kommentert over.

2.1.3 SEKRETARIATET

Mål 2011 - 2014

Sekretariatet skal

- ha mottak og utsending av post
- ha ei felles post- og arkivteneste for kommunen
- ha heilskapleg fagansvar for og koordinering av all arkivteneste
- ha fagkompetanse på sentrale lovverk knytt til kommunal forvaltning og offentleg innsyn
- praktisk/teknisk klargjere saker til politiske utval når dei er ferdigstilte for handsaming og ha rådgjevande funksjonar i saksførebuing og saksgang av generell karakter
- syte for politisk sekretariat til styre, nemnder og råd, støtte og rådgje medlemene av desse vera med i utvikling av samarbeidsforhold mellom politikk og administrasjon og vera politisk sekretariat, spesielt for ordførar og politiske organ i kommunen
- effektuere vedtak som er kurante, og som ikkje krev oppfølging frå avdeling og ansvarleg sakshandsamar
- vera med å leggje til rette for meir effektiv innbyggjardialog ved å gjera tenester som handtering og innsyn i saker og dokument elektronisk tilgjengelege
- effektivisere intern dokumentflyt og tilgang på dokument, inkludert elektronisk/digitalt
- som vertskommune, ha regionalt ansvar for og vidareutvikle felles kontorstøtte for sak/arkiv.

Tiltak 2011 - 2014

Bemanning, kontor, arbeidsoppgåver

Bortsett frå at arbeidet med ventilasjon (luft inn/ut) enda ikkje er avslutta, så har hovudbasen i sekretariatet fått ei betydeleg betring i funksjonell tilrettelegging. Arealet i 2.etasje som før ga plass til tre, har nå plass til fem arbeidsplassar.

Planlagde omleggingar med å sentralisere post og dokument, og å digitalisere, har tatt betydeleg lengre tid å gjennomføre - dels på grunn av lita bemanning over lengre tid, dels av praktisk, tekniske grunnar. Erfaringane så langt er at ordninga med sentralt postmottak for heile kommunen krev ein god del meir ressursar. Tekniske problem med sak/arkivsystemet har og medført ekstra tidsbruk. Systemet innfrir ikkje krava til den gevinsten eit moderne sak/arkivsystem bør gje. Ei viktig oppgåve kommunen og regionen nå står framfor vil vera å velje og innføre eit nytt sak/arkivsystem som fyller krava til moderne elektronisk dokumentforvaltning.

Gjennom prosessen med utviding av område for eigedomsskatt og ny taksering vil utbyggingsavdelinga overta funksjonen Eigedomsskattekontor i kommunen. Dette vil etter kvart likevel ikkje frigjere meir enn anslagsvis 5-10 % stillingsheimel. Også utan utviding var omfanget av arbeidet med eigedomsskatt nå så omfattande og krevjande at ei endring var nødvendig. Utvidinga aktualiserte også ei oppgradering av programvare.

Oppgåvene som blir utført i sekretariatet, må heile tida vera tilpassa behov og forventningar frå den øvrige administrasjonen i kommunen, likeeins frå politiske organ, media og publikum. Den teknologiske utviklinga går raskt og dokumentbehandlinga krev konstant tilpasning. ”eKommune 2012 – lokal digital agenda” har som visjon at norske kommunar skal vera blant dei fremste på elektronisk innbyggjardialog, digitale tenester og effektiv e-forvaltning. Som følgje av dette er det nødvendig å oppdatere seg på nytt lovverk innan personopplysning, IKT-sikkerheit, innsyn og nye arkivstandardar for samhandling mellom ulike digitale media. Dette blir ei viktig oppgåve for sekretariatet å ivareta dei næraste åra i samarbeid med fagavdelingane.

Tiltak og arbeid med eigne eller felles prosjekt i Hallingdal

Det blir sett i gang arbeid med å innhente tilbod på nytt sak/arkivsystem hausten 2010. Hovudtyngda av arbeidet vil gå føre seg i 2011. Erfaringsmessig er kommunane for forsiktige med å ”frigjera” ressursar til planlegging og gjennomføring av denne type investeringar.

Organisasjon - organisering

Gol kommune har i løpet av 2010 fått oppretta ei (prosjekt)stilling der prioritert oppgåve vil vera førebuing av utvida eigedomsskatt, nytaksering av dagens skattepliktige og ny taksering ut frå utvidinga til heile kommunen. På "kjøpet" vil kommunen få ei betydeleg og nyttig oppdatering av Matrikkelen.

Målet er å ha nytakseringa på plass for 2011, men erfaringar som andre gjer på slike løft, er meir arbeid og god tid etterpå, iallfall ut 2011. Uansett måtte Gol kommune nytaksere nå, fordi 10-årsregelen for ny taksering krev det, slik at arbeid og kostnader er langt i frå på grunn av utvidinga av eigedomsskatten aleine.

INVESTERING - Sekretariatet ser ikkje behov for store *investerings*tiltak for Gol aleine i planperioden anna enn midlar på driftsbudsjettet som faktisk vil vera investering for framtidig drift.

DRIFT – Sekretariatet sitt framlegg til drift:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
2100.1206	Vurdere oppg. og organisatoriske spørsmål	50	50	50	50
2100.1206	Utviklingarbeid og kommunalt-regionalt samarbeid	100	100	100	100

Kommentar til tiltak i økonomiplanperioden 2011-2014

Forslag til ei utvida ramme til sekretariatet er ei vidareføring av kva som var presentert i tidlegare handlingsprogram, eit årleg ikkje-spesifisert beløp på driftssida. Dette vil gje rom for noko ekstra ressursar knytt konkret til nemnde sak/arkivsystem.

I løpet av 2010/2011, kanskje inn i 2012, vil kommunen vurdere bemanning og organisering i sekretariat og stab. Det vil vera naturleg at "politisk og administrativt sekretariat" blir både evaluert og vurdert når formannskapssekretær og nå avdelingsleiar, gjennom meir enn 30 år, nærmar seg pensjonsalder.

I tillegg er det viktig å signalisere at det generelt skulle vore brukt meir ressursar på oppdatering og opplæring, i saksbehandling, medrekna kommunal forvaltning og språk og mellom anna knytt til nyinstallasjonar av data-programvare

2.1.4 PLAN OG UTVIKLING - IKT

Mål 2011 - 2014

IKT – HALLINGDAL

Mange av tenestene på IKT er flytta over til sentrale løysingar i Hallingdal. Dette tyder at løysingane er basert på felles serverpark, felles nettverk, same type utstyr og felles utnytting av av IKT-personell.

LANGSIKTIGE MÅL FRÅ STRATEGIPLAN IKT

Kommunane i Hallingdal skal aktivt utnytte moderne informasjons- og kommunikasjons-teknologi til å skapa tilgjengeleg og effektiv forvaltning og gode tenester til innbyggjarane og næringslivet.

Moderne programvare og infrastruktur skal nyttast for å gje dei tilsette i kommunane gode verktøy og for å gjere data tilgjengeleg på ein sikker og effektiv måte.

IKT-kompetansen hjå kommunalt tilsette skal vidareutviklast.

Kommunens IKT-system og utstyr skal driftast på ein kostnadseffektiv måte.

- Gjennomføre regionale prosjekt i samsvar med budsjett
- Vidareutvikle regional infrastruktur og regionalt nettverk
- Oppdatere alle regionale IKT-systemer etter vedteke budsjett, jf planar frå faggruppene
- Bidra til høgare kompetansenivå for brukarne
- Vidareutvikle det eksisterande samarbeidet gjennom dei regionale faggruppene

Tiltak 2011 - 2014

IKT - lokalt
- Tilknytingar etter behov (kontorplassar, oppgradering av kabelanlegg etc. på avdelingar)

IKT - Hallingdal
- Regional infrastruktur og regionale nettverk
  - Ny rammeavtale IKT-utstyr
  - Flytte ØLF- og kartserverar til Gol
- Nye moduler til regionale IKT-systemer, jfr planar frå faggruppene
  - Nytt sak/arkivsystem
  - E-faktura
  - Visma Enterprise
  - Demokratimodul (nettsidene)
  - Rekruttering
  - QMS (kart/geodata)
- Kurskatalog i standardsystemer
  - Opplæringstilbod til nytilsette
  - Rutinar for målretta opplæring
- Regionale faggrupper
  - Etablere faggrupper for skule/barnehage
- Utvikling av IKT-organisasjonen

Tiltak som er under arbeid
- Nytt datanett mellom kommunane i Hallingdal
- Skulane i Hallingdal - utbygging og samordning
- Kvalitetssystem
- Intranett
- Nye modular felles programvare

Økonomiplan 2011 - 2014

INVESTERING – IKT-avdelinga sittt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
	Nye behov lokalt, tilknytingar og fellestiltak	200	200	200	200
	IKT-Hallingdal	600	600	600	600

Kommentar til investeringstiltak i økonomiplanperioden 2011 – 2014

Investeringsbudsjettet for IKT-Hallingdal er basert på ei investeringsramme på ca 3 mill kroner fordelt etter fordelingsnøkkelen.

Kommentar til driftsbudsjettet i økonomiplanperioden 2011 – 2014

Driftsbudsjettet er stabilt med ein liten auke kvart år. Det er på ca 20 mill kroner for Hallingdal og utgjer for Gol kommune ca 5 mill kroner.

2.2.1 NÆRINGSAVDELINGA

Mål 2011 - 2014

Næringsutvikling

- Tilføre Næringsavdelinga meir ressursar
- Utarbeide ein næringsplan/reiselivsplan
- Følgje opp målsetjingane i ei til kvar tid gjeldande planar
- Følgje opp prioriterte tiltak i Utviklingsplan Gol tettstad sitt handlingsprogram
- Tilby potensielle og etablerte gründerar kvalifisert etablerarrettleiing og informasjon gjennom Hallingdal Etablerarsenter
- Gol skal vera blant dei fremste reiselivskommunane i landet.

Jordbruk

- lage gardskart for alle landbrukseigedomar
- I samsvar med nasjonale føringar skal Gol kommune ha eit sterkt fokus på jordvern i forvaltninga
- Utarbeide beitebruksplan for Gol kommune
- Gjennomføre prioriterte tiltak i revidert "Handlingsplan for landbruket i Gol"
- Næringsavdelinga skal fylle ei viktig rolle som formidlar av informasjon til landbruksnæringa innanfor fagområdet
- Samarbeide med faglag og næring om aktuelle prosjekt til dømes (40 000: 4 auke sauetal i Buskerud)
- Vera tilgjengeleg og serviceinnstilt og ha fokus på brukarane og Gol-samfunnet.

Skogbruk, vilt- og fiskeforvaltning

- Utarbeide ein ny oversiktsplan for skogbruket i Gol med bakgrunn i ny skogtakst
- Bidra til kontinuitet i utsiktsryddeprosjekt gjennom å få halde vegetasjon nede i samsvar med avtale
- Oppretthalde hogstkvantumet og auke plantinga! slik at ein kan auke den framtidige produksjonen av kvalitetsvirke samt auke skogens opptak av CO_2 i samsvar med ønskjet frå klimaplanen
- Utgreie mulegheitene gjennom skogtakst for utvikling av effektive system for utnytting av fjellbjørke-skogen i bioenergisamanheng
- Ta omsyn til MIS-registreringane i skogen, viltkartet, bestandsplanane for hjortevilt og driftsplanen for Hallingdalselva i planarbeid
- Syte for balansert hjorteviltforvaltning der omsyn til skog, biologisk mangfald og trafikksikkerheit er teke vare på
- Vurdere område som kan vera aktuelle for frivillig vern og bidra til å gjera ordninga kjend for skogeigarar i Gol.

Naturforvaltning og miljøvern

- Ta omsyn til registreringane av biologisk mangfald i planarbeid
- Revider datagrunnlag for biologisk mangfald
- Følgje opp varmeplan i Gol sentrum og medvirke til realisering av alternative energikjelder i heile kommunen
- Utarbeide energi og klimaplan for Gol kommune og gjennomføre tiltak etter vedtatt handlingsprogram
- Følgje opp arbeidet med registrering og tilsyn av aktuelle ureiningskjelder
- Auka satsing på opprydning av gamle bilvrak
- Stimulere og motivere bedrifter og verksemder til å verte Miljøfyrtårn
- Gje innbyggjarane i Gol kommune god tilgang på miljøinformasjon
- Medverke til forvaltingsplan for Hallingdalsvassdraget og Abjøravassdraget i samsvar med vassdirektiv frå EU.

Tiltak 2011 - 2014

- Det pågår eit arbeid nasjonalt i regi av Statens landbruksforvaltning, med å lage gårdskart for alle landbrukseigedomar. Det er planlagt at Gol vil få gårdskarta i 2. halvår 2010. Det vil bli eit betydeleg arbeid med oppfølging etter at gårdskarta blir produsert. Dette arbeidet vil pågå utover i 2011. Kommunen får ein frist på ca 1,5 år etter mottak av gårdskart på utsending av kart til grunneigarar, gjere nødvendige endringar.
- Utarbeide næringsplan/reiselivsplan
- Utarbeide ein ny ovversiktsplan for skogbruket i Gol med bakgrunn i ny skogtakst
- Auke skogens opptak av CO_2 i samsvar med ønskjet frå klimaplanen gjennom å stimulere til auka planting av skog. Dette føreset lovnad om kommunalt tilskot og ein større kontroll ihht skoglov og den foryngelsesplikt
- Vurdere område som kan vera aktuelle for frivillig vern og bidra til å gjera ordninga kjend for skogeigarar i Gol
- Se til at utsiktryddeprosjektet viderføres ihht avtaler for å holde vegetasjonen nede.
- Gjennomføre prioriterte tiltak i revidert handlingsplan for landbruket
- Utarbeide beitebruksplan for Gol kommune
- Bidra med eigeninnsats i klima – og energiplan for Hallingdal og Valdres
- Utarbeide kommunedelplan for energi og klima med eget handlingsprogram
- Fullføre miljøfyrtårnsertifisering av kommunale verksemder. Få på plass tilfredsstillande kjeldesortering
- Stimulere og legge til rette for realisering av bioenergisentral(ar) i Gol kommune
- Gjennomføring av revidering av biologisk mangfald-data og kartleggje nye naturtyper/artar.
- Rydde opp i gamle og ulovlege avfallsplassar

Økonomiplan 2011 – 2014

Generelt

Dei føreslåtte drifts- og investeringstiltaka er hovudsakleg oppfølgjing av politiske vedtak gjort dei siste fem åra, og desse må derfor innarbeidast i budsjettet for økonomiplanperioden 2011-2014.

INVESTERING - Næringsavdelinga sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
	1. Kommunedelplan klima og energiplan	150	150	100	100
	2. Gardskartprosess	100	100		
	3. Investering i eit nytt og betre kartgrunnlag for framtidig planlegging som eit ledd i ny skogbruks-plan	100	100		
	4. Revidere næringsplan og reiselivsplan for Gol	?	?		
	5. Fond for tilskot ved kjøp av mjølkekvote i kommunen	100	100		
	6. Utarbeiding av ny beitebruksplan i Gol	50			
	7. Revisjon av nykartlegging av biologisk mangfald i Gol	50	50		
	8. Kristenbråten	500	300		

Kommentar til investeringsstiltak i økonomiplanperioden 2011-2014

Politisk behandla:

Kommunedelplan klima og energiplan

Når det gjeld Kommunedelplan klima og energiplan, utarbeide handlingsplan og iverksette tiltak er det

enno usikkert kva dette vil koste. Eitt tiltak som er lansert og kan takast i bruk, kan vere å gje tilskot til skogplanting med 1 krone per utsett plante. Skogplantinga er langt frå bra, og etterslepet er stort. Det er vedteke sentralt at å plante ny skog gir god klimaeffekt. Skogen tar opp CO_2, og dette gir samfunnet gevinstar i form av næringsretta gunstig klimatiltak.

Næringsplan

Ny næringsplan for Gol kommune er vedtatt, og oppstartmøte har blitt halde. Utgifter vil i første omgang vere kostnader knytta til innleigd konsulent for utabeiding av planen. Kostnaden vil sortere direkte under rådmannen. Eventuelle andre utgifter vil måtte takast hand om etter kvart.

Tiltak i reviderte "Handlingsplan for landbruket i Gol"

Tiltak 5 og 6 er gjennom den reviderte handlingsplanen vedtekne som investeringstiltak for å kunne realisere hovudmåla i handlingsplanen.

Eigedomen Kristenbråten

Kommunestyret behandla i møte 05.05.2009 sak 14/09. Det vart gjort slikt vedtak:

Planar for framtidig bruk av eigedomen Kristenbrøten:
1. Med bakgrunn i eit kostnadsoverslag for rehabilitering av bygningane og inneståande beløp på Kristenbrøten, fondskonto, ca 300 000 kroner, blir alle husa/bygningane på Kristenbrøten tekne vare på slik som skissert i alt 1 i kostnadsoverslaget frå Håkon Skrindo.
2. a) Området Kristenbrøten blir avsett til mogleg framtidig barnehage.
   b) Det blir samtidig sett av areal til ei mogleg ny tomt til Hallingdal Krisesenter.
3. Fram til ny barnehage eventuelt blir etablert, skal Kristenbrøten kunne bli tatt i bruk som naturbase med dei krav ein naturbase har.
4. Utarbeiding av reguleringsplan for området vert starta opp når kommunen har ledig plankapasitet.
5. Ytterlegare økonomiske midlar til oppgradering og bruk av eigedomen i samsvar med gåveføremålet må vurderast i samband med handsaminga av økonomiplan 2010-2013.
6. Rådmannen har ansvar for praktisk oppfølging.

Dette er eit tiltak som ikkje er prioritert spesielt frå næringsavdelinga, men som burde vore innlemma i Gol Byggdrift KF.

I tillegg til dei 300 000 kronene som alt står på konto, trengst det ut frå rapporten frå Håkon Skrindo ytterlegare 500 000 kroner.

Tilskot fjellvegar/stølsvegar

I handlingsplanen for landbruk er det føreslått at kommunen skal innføre årleg tilskot til fjellvegar/stølsvegar i kommunen. Her har kommunalteknisk avdeling ein sum til viktige fjellvegar/gjennomfartsvegar. Det er ikkje budsjettert med midlar utover dette.

Grøn omsorg

Landbruket har naturlege føresetnader for å auke livskvaliteten for mange menneske. ”Grøn omsorg” er eit samleomgrep for tilrettelagde tilbod frå gardbrukarar som ynskjer å nytte gardsbruket sitt i aktivt arbeid for barn, unge og vaksne med særskilte behov.

I ”Handlingsplan for landbruket i Gol” er Grønn omsorg nemnt som eitt av fleire aktuelle tilleggsnæringstiltak i landbruket. Det er viktig å få fleire tilbydarar av ”Grønn omsorg / Inn på tunet ”-tiltak i kommunen, og det er viktig at avdelingane set av midlar til kjøp av slike tenester.

ANDRE TILTAK (IKKJE POLITISK HANDSAMA):

Gardskart

Det pågår eit arbeid nasjonalt i regi av Statens landbruksforvaltning med å lage gardskart for alle

landbrukseigedomar. Det er planlagt at Gol vil få gardskarta i 2. halvår 2010. Fram til gardskarta blir produserte, vil næringsavdelinga saman med utbyggingsavdelinga framleis ha fokus på oppretting av feil i DEK (digitalt eigedomskart) og landbruksregisteret. Det vil bli eit betydeleg arbeid med oppfølging etter at gardskarta blir produserte. Dette arbeidet vil pågå utover i 2011. Kommunen får ein frist på ca 1,5 år etter mottak av gardskart for utsending av kart til grunneigarar, gjere nødvendige feilretting etc. For å imøtekome denne prossessen er det behov for meir ressurser i den perioden dette pågår.

Investering i nytt og betre kartgrunnlag for framtidig planlegging som ledd i ny skogbruksplan

Det vil i 2011 (2012) koma nye planar for skogbruket i Gol. Desse planane vil kvar enkelt skogeigar få tilbod om å kjøpe til ein redusert pris ved bruk av ulike ordningar; - skogfond, sentrale midlar gjennom Geovekst og rentemidlar av skogfond. I samsvar med Geovekst-samarbeidet er også kommunen med og betaler sitt bidrag. Dette bidraget er det utbyggingsavdelinga som betaler ut frå kva det er dei ønskjer å kartleggje. Kort fortalt så har utbyggingsavdelinga og næringsavdelinga blitt einige om å kartleggje heile Gol med ein god kvalitet som bidrar til å gjera alle framtidige vedtak betre, sikrare og enklare. Skogbruket har i utgangspunktet sagt seg villig til å dekkje dei kostnadene som går med til å dekkje skogen heilt opp til tregrensa. Det som er over tregrensa, må kommunen dekke. Eksakt sum for dette er i skrivande stund litt usikkert, men det er stadfesta at dette beløpet kan delast opp og betalast over ein 3-årsperiode.

Registrering av total biomasse i Gol kommune gjennom skogtakst vil gi kommunen verdfull info om den totale CO_2-opptaket. Dette er eit tilleggsprodukt som er tilbode gjennom skogplanen, og som vil koste ca 35 000 kroner.

Registrering av skadeomfang påført skogen av hjortevilt er også eit tilleggsprodukt som vil kunne gi verdifull dokumentasjon for bruk til utrekningar av verditap i skog.

Revisjon av nykartlegging av biologisk mangfald i Gol

Fylkesmannen i Buskerud har sett i gang prosjekt for kommunane i Buskerud som gjeld ny kartlegging av biologisk mangfald og kvalitetsikring av kartlagte data i DNs naturbase. Det er sett av ca 100 000 kroner til kvar kommune som vil vera med, øyremerka "biologisk mangfald", pluss noko til viltkartlegging. Gol kommune vil vera på dette. Det er samstundes høve for kvar kommune til å gå inn i prosjektet med eigne midlar og dermed få utvida omfanget av arbeidet. Sett i lys av naturmangfaldet i Gol og med stadig utbyggingspress, vil det vera klokt av Gol kommune å få god og oppdatert kunnskap om dei naturverdiane kommunen har.

DRIFT - Næringsavdelinga sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE endringar	2011	2012	2013	2014
	Miljøfyrtårn	50	50	50	50

Dette er eit tiltak som Gol kommune har vedtatt å ta i bruk, og som vil føre til kostnader hjå kvar enkelt avdeling i kommunen. Det er derfor mest rett at den einskilde avdeling har den kostnad dette vil medføre, i sitt driftbudsjett. Tanken bak er at gjennom å vere bevisst på handtering av søppel og avfall, vil vi spare utgifter på å handle mer i samsvar med miljøet

Kostnaden med å etterleva Miljøfyrtårn-sertifiseringa som Gol kommune har vedtatt, blir inntil vidare belasta Næringsavdelinga.

2.2.2 UTBYGGINGSAVDELINGA

Mål 2011 - 2014

Merkantilt

- Fortsette opplæring av servicetorget, eigenerklæringar, konsesjonsfritiak og planopplysningar til meklarar
- Betre fakturerings- og purrerutiner – får hjelp av økonomiavdelinga til dette. Opplæring av ny byggjesaksbehandlar slik at systemet ikkje blir så sårbart
- Inngått BTV samarbeid, rammeavtaler for arkitekt, prosjekterings- og rådgivingstenester
- Vidareført regionalt samarbeid innan plan- og byggjesak. Oppstart av arbeid med felles gebyrregulativ
- Fått tildelt "ansvar" når det gjeld å følgje opp prosjekt med eigedomsskatt – taksering hausten 2010. Her kjem det først ein del utgifter før ein kan få inntekter, så som innkjøp av nye modular til kart-programmet, opplæring av takseringspersonale m.m.

Geografiske informasjonssystem

På veg inn i ein digital kvardag: For å yte fullgod service til brukarane og publikum, har det vore nødvendig å etablere kart- og geografiske informasjonssystem.

- Opplæring og kursing GIS/LINE, ulike modular og felles applikasjon for ájourhald av kartdatasett
- Overgang til ny matrikkel tek stadig meir tid i form av kontinuerlig arbeid med "kartet" – kart har vorte "ferskvare", og utbyggingsavdelinga er i ein evig rundgang med sjekking av data både i høve til eige arkiv, byggjesaker m.m.
- Scanna ytterlegare 22 reguleringsplanar innan heile Gol -og slik at desse kjem på digital form
- Etablert og ájouhalde digitalt planarkiv
- Regionalt samarbeid om felles geodataløysing (Hallingkart.no).
- Generelt regionalt samarbeid på plan- og byggesak
- Gjennomført matrikkelkontroll i førekant av konvertering til ny matrikkel
- Initiert nytt Geovekst-prosjekt
- Engasjert GIS medarbeider i 40 % stilling. Utviding av engasjementet til 5 år
- Nyfotografert for Ortofoto i 2009.

Bustadbygging

Gjennom planskildring og føresegner for kommunedelplan 2006 for Gol tettstad har kommunen lagt til rette for:

- Differensiert tilbod på bustadtypar
- Meir konsentrert utnytting i sentrumsnære område
- Avsett nye framtidige bustadområde med utbyggingsrekkefølgje
  - Gol vest, 4 område
  - Gol nord Petterbråten
  - Gol aust, 3 område, inklusiv Vikojordet
  - Robru bustadfelt, 11 nye einingar
  - Diverse reguleringsendringar i etablerte felt. Omregulering til leilegheiter og terrassert bustadbygging
  - Dispensert frå plankrav leilegheiter Hjallevegen (6 einingar)
- Fokus på bustadmiljø og ulike bustadtilbod tilpassa marknaden
  - Stadfesta Reguleringsplan Rolvshus/Viko – 9 nye tomter
  - Reguleringsendring Golbergremmen, rekkjehus og konsentrert utnytting
  - Reguleringsendring Gorolie, rekkjehus, terrassehus og meir konsentrert utnytting
  - 2 reguleringsendringar Petterbråten, tilsaman 12 nye bustadeiningar
  - Oppstart planarbeid bustadområde Hagaskogen.

Andre reguleringsplanar

- Stadfesta reguelringsplan Rundkøyring rv7/rv51/rv52
- Sanering av planoverganger Eikle
- Reguleringsplan Kremmartunet kjøpesenter
- Dispensert frå plankrav, Lensmannsgarden, fleire kontor

Bustadområda er gjennom kommunedelplanen nummererte. Utbyggingsrekkjefølgje for større og nye bustadområde skal vera i samsvar med nummerering på plankartet. Bustadområde b1, b2 og b3 kan utbyggjast parallelt. Kommunen kan vedta parallell utbygging av fleire nye bustadområde. Bustadfelta b4, b5, b6 og b8 blir ikkje tillatt utbygd før det er utarbeidd ein felles analyse av trafikkale konsekvensar på fylkesveg/riksveg.

Fritidshusvære/hyttebygging

Framtidig hyttebygging skal lokaliserast og utformast med vekt på landskap, miljøverdiar, ressursbruk og estetikk. Kommunen vil sikre store samanhengande areal utan store tekniske inngrep, særleg i høgareliggjande fjellområde.

I sakshandsaming av reguleringsplanar for hytter og reiseliv har kommunen lagt slike føringar:

- Lagt til grunn soneringstankegang i forhold til kostnader til infrastruktur og miljøkonsekvensar
- Respektert overordna nasjonale prinsipp for hyttebygging
- Unngått nedbygginga av kulturlandskap og hyttebygging på stølsvollar
- Godkjende planar for hyttebygging/ reiseliv og utvikling:
  - Vedteke reguleringsplan for Gardhammar med fortetting av eksisterande hyttetomter
  - Vedteke busetnadplan for Einarset, 15 nye tomter
  - Vedteke busetnadplan for Hallinggolf B1, 25 nye tomter og leilegheitsbygg
  - Vedteke reguleringsplan for Svilestølane-Varhovd, 91 tomter
  - Vedteke reguleringsplan for Grøset, 9 tomter
  - Vedteke reguleringsplan for Brøto, 22 tomter
  - Vedteke reguleringsplan for Frøysokstølane, 3 tomter
  - Vedteke reguleringsplaner for Bualie – Ørterstølen, 148 tomter + 30 % av utbyggingsvolum til utleige
  - Vedteke reguleringsplan for Teinehølvegen, 8 tomter
  - Vedteke reguleringsplan for Kamben, 107 nye tomter + 30 % av utbyggingsvolum til utleige
  - Vedteke busetnadplan for F6, Kamben 35 nye tomter + 65 einingar for utleige
  - Vedteke reguleringsplan for Skutuset, 67 nye tomter
  - Vedteke reguleringplan for Golsfjell fjellstue, 5 nye tomter for fritidshusvære og 4 for turisbedrift/utleige
  - Vedteke reguleringplan for Auenhauglia, 255 nye tomter for fritidsbustad.
- Prinsippsak om bruk av Utbyggingsavtale i samsvar med Plan- og bygningslova § 64a
- Godkjend Utbyggingsavtaler for samtlege hytteplanar
- Prinsippsak – Næringsføremål – sal eller utleige – ulike modellar
- Godkjend og tatt i bruk mottakskontroll av arealplanar
- Vedteke nytt gebyrregulativ i samsvar med ny plan og bygningslov og mal for regulativ utarbeidd av KS.

Tiltak 2011 – 2014

- Prosjekt Eigedomsskatt
- Bidra til sluttføring og gjennomføring av kommuneplanens arealdel
- Vidareføre/sluttføre kommunale områdereguleringar
  - Gol næringspark
  - Område o3 Hahaug, Storøyne med omegn
  - Gol sentrum Vest

Økonomiplan 2011 - 2014

INVESTERING - Utbyggingsavdelinga sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
3030	Innspel til 2010 prosjekter og Geodataplan	100		250	
3020	Interkommunal tilsynsordning (vidareføring)	200	210	220	230
1206	Prosjekt Eigedomsskatt	?	?	?	?

Kommentar til investering i økonomiplanperioden 2011 – 2014

Gol kommune har heilt sidan starten vore med i Geovekstsamarbeidet. I perioden 2011 – 2014 er det Nes, Gol og Hemsedal som står for tur når det gjeld nykartlegging. Det er gjort ein gjennomgang på aktuelle område saman med partane i Geovekstsamarbeidet. Arealet for laserskanning i Gol er endra frå 255 km^2 til å dekkje heile kommunen 531,2 km^2 etter ønskje frå næring og miljø som skal ha skogtaksering i heile kommunen. Kostnadsfordeling mellom avdelingane er ikkje gjort slik at årleg investeringssum er retningsgivande.

DRIFT - Utbyggingsavdelinga sitt framlegg til drift:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
1206	Løn ny medarbeider, Prosjektleiar-Eigedomsskatt	560	560		
1206	Prosjekt Eigedomsskatt	3 000	?	?	?

Kommentar til drift i økonomiplanperioden 2011 - 2014

Avdelinga har fått ansvar for prosjekt Eigedomsskatt. Kva utgifter og ressursar dette representerer, er ikkje endeleg klarlagd. Det er engasjert eigen prosjektleiar i tillegg til fleire takstmenn. Kva tidsbruk som går med til dette arbeidet, er eit stort spørsmål. I tillegg til løn vil det vera utgifter til opplæring, kursing, programvare, køyregodtgjersle, annonsering m.m. Det er usikkert om prosjekt Eigedomsskatt høyrer heime under drift eller investering. Derfor er det mange spørsmål som må avklarast i ettertid og mange spørsmålsteikn i tabell for både drift og investering

2.2.3 KOMMUNALTEKNISK AVDELING

Kommuneplan for Gol 2008-2020 – utdrag av mål for verksemda

Vassforsyning og avløpsreinsing

- "Hovudplan vassforsyning" og "Hovudplan avløp" skal vera retningsgjevande for prioritering av tiltak på vass- og avløpssektoren. Innbyggjarane og verksemdene i kommunen skal til kvar tid ha tilstrekkeleg vatn av drikkevasskvalitet.
- Kommunale vass- og avløpstenester skal bli sikra gjennom gode kvalitetssikringssystem, rutinar og informasjon.
- Beredskaps- og vaktordningar på kommunale vass- og avløpsanlegg skal vurderast i planperioden.
- Gol kommune skal ha 100 % dekningsgrad på kommunale kostnader med vass- og avløpstenester.
- Vasskvaliteten i Tisleifjorden, Hallingdalselva og Hemsil skal vere eigna for bading og rekreasjon.

Renovasjon

- Målsetjingane i Avfallsplan for Hallingdal og Krødsherad skal gjennomførast i løpet av perioden.
- Gol kommune skal stimulere føretak som er baserte på avfallsminimering og gjenvinning.

Kommunale vegar

- Kommunale vegar i Gol skal ha tilfredsstillande standard for dei behov vegane skal tene.
- Nye kommunale vegsystem skal forankrast i kommuneplanens arealdel og ha standard som tilfredsstiller statlege retningsliner.
- Det skal bli utarbeidd handlingsplan for utbetring av kommunale vegar med tanke på å gjennomføre prioriterte tiltak i løpet av planperioden. Alle vegar som ut frå grunnforhold m.m. kan ha asfaltdekke, skal ha fast dekke i løpet av planperioden.
- Investeringar og andre ressursar lagt ned i gatemiljøet i Gol sentrum skal ivaretakast ved eit godt vedlikehald.

Mål 2011 - 2014

Vatn og avløp

- Gjennomføre tiltak prioritert i Hovudplan vatn og avløp med tilhøyrande handlingsplanar med særleg vekt på utbygging av Gol vassverk og vassforsyningsanlegga generelt.
- Følgje opp krav i rammeløyvet for utslepp.
- Vidareutvikle driftstenestene med fokus på HMS, kompetansehevande tiltak og IT-baserte løysingar.

Renovasjon

- Gjennomføre mål i Avfallsplan for Hallingdal.

Vegsektoren- kommunale vegar

- Betre standarden av kommunalt vegnett ved å tilføre midlar i samsvar med handlingsplanen.
- Følgje opp tiltaksplanen i Trafikktryggleiksplan for Gol kommune.
- Vidareutvikle driftstenestene med fokus på HMS, kompetansehevande tiltak og IT-baserte løysingar.

Tiltak 2011 - 2014

- Etablering av ny hovudvassleidning på strekninga Gol vassverk - Hemsil II og ny hovudleidning langs Rv52 på strekninga Hesla bru - Heslasvingen.
- Rehabilitering av vatn- og avløpsleidningar i samsvar med hovudplanar.
- Utbygging av leidningsnett på Golsfjellet sone 3-6 i samsvar med plan.
- Gjennomføre tiltak i Avfallsplan for Hallingdal.

- Utbetring og asfaltering av det kommunalt vegnett i samsvar med behova i handlingsplanen innanfor gitte økonomiske rammer.
- Følgje opp tiltaksplanen i Trafikktryggleiksplan for Gol kommune.
- Vidareutvikle driftstenestene med fokus på HMS, kompetansehevande tiltak, IT-baserte løysingar og utstyr som er nødvendig for ei god tenesteyting.

Økonomiplan 2011 - 2014

INVESTERING – Kommunalteknisk avdeling sitt framlegg:

Budsjettkap.	Vidareføring av tiltak – jf. Økplan 2010-2013 med nye tiltak og endringar(*i feit skrift og kursiv*)	2011	2012	2013	2014
0.4310	Vassforsyning				
	1. Sanering/rehabilitering leidningsnett(prosjekt 066)	2 000	200	200	***200***
	2. Utskifting hovudleidning del III (prosjekt 124)	1 900			
	3. Utviding av Heslasvingen høgdebasseng			4 000	
	4. Dunkemoen rehabilitering VA leidningar	***500***			
0.4320	Avløp				
	1. Sanering/rehabilitering leidningsnett (prosjekt 067)	2 100	300	300	***300***
	2. Tilkobling av bustader-Gol reinsedistrikt	400	400		
	3. Dunkemoen rehabilitering VA leidningar	***500***			
0.4330	Renovasjon				
	1. Ingen nye tiltak				
0.4350	Kommunale vegar				
	1. Trafikktryggleikstiltak kommunal eigendel (frå drift)	100	100	100	***100***
	2. Utskifting av traktor (delfinansiering)-sjå vatn/avløp 2010	***250***			
	3. Utskifting av utstyr til traktor	***200***	***200***		
	4. Asfaltering av p-plass v/austre avkøyring Rv7	120			
	5. Rehabilitering Eiklid bru		***1 000***		

Tabellen viser både tiltak i økonomiplanperioden 2011-2014 og årsbudsjettet for 2011.
Tiltak som ligg inne i Økonomiplan 2010-2013, er føresett opprethaldne.

Kommentar til investeringstiltak i økonomiplanperioden 2011-2014

Vassforsyning og avløp
Løyvingane til sanering av leidningsnett og tilkopling av bustader i Gol reinsedistrikt er forlenga med eitt år i samsvar med hovudplan for vatn og avløp. For 2011 er midlane for sanering utvida med totalt 3,6 mill kroner fordelt på vatn og avløp. Midlane skal nyttast til utskifting av hovudleidningar langs rv 52 på strekninga Tingstugu - Heslasvingen.

Det er lagt inn 4,0 mill kroner til utviding (nytt bassengkammer) i Heslasvingen høgdebasseng i siste del av planperioden. Firmaet COWI har i ei nettanalyse i 2008 rekna at det om nokre år er behov for auka kapasitet/volum for å tene utbyggingsplanane i sentrum i samsvar med kommunedelplanen.

Det er behov for å finne løysing på deling og/eller byggjing av eit eige basseng i tilknytning til høgdebassenget på Tuppeskogen. Dette vil betre forsyningssituasjonen ved drift og vedlikehald av bassenget. I løpet av 2011 må ein planleggje løysing som grunnlag for investeringsmidlar for gjennomføring ved neste rullering av Øk-planen 2012-14.

Dunkemoen: Leidningsnettet er gammalt og dårleg dimensjonert. Prosjektering av nytt leidningsnett og vurdering av traséval blir utført i 2010/11. Det blir lagt ut på anbod for utføring i 2011.

Avklaring vedrørande grunnavståing til prosjekt 124 etappe I, II og III blir utført i 2010 slik at prosjektet kan gjennomførast.

Revideringa av Hovudplan vatn og avløp i 2010/11 vil avklare framtidige nye investerings- og driftstiltak i perioden f.o.m. 2012.

Kommunale vegar

På grunn av klager gjennom fleire år frå naboar om støvplager er det lagt inn forslag om midlar til asfaltering av p-plass ved austre avkøyring frå Rv7 til Gol i 2011. Alternativet til asfaltering kan vere at plassen blir stengt i sommarhalvåret.

Det vart lagt inn forslag om utskifting av traktor med 500 000 kroner i 2010. Av dette manglar avdelinga 250 000 kroner som skal budsjetterast på vegsektoren i 2011. Utstyr som kantklippar og feiemaskin til traktor er slitt og krev ofte reparasjonar. Det er derfor tatt med midlar til utskifting av kantklippar og oppsamlande feiemaskin til traktor i 2011 og 2012.

Eiklid bru blir rehabilitert for ca 500 000 kroner i 2010 for å kunne oppretthalde brua som kjøreveg på kort sikt. Totalt rehabiliteringsbehov for Eiklid bru er sett til 1,5 mill kroner. Kommunalteknisk avdeling har derfor sett opp eit behov på 1mill kroner for å bringe brua i forskriftsmessig stand.

Når det gjeld andre tiltak, blir det vist til kommentarar frå budsjettbehandlinga for 2010.

DRIFT – Kommunalteknisk avdeling sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
4310/4320	Vassforsyning og avløp Generell løns- og prisstigning inkl. endringar i drifts-budsjettet som følgje av vedtatte utbyggingar er lagt direkte inn i driftsbudsjettet slik som føresett. Auke i lønsbudsjett vatn og avløp (tilsvarande 60%), midlertidig i 2011 (ikkje vidareført 2012). Beløpet er ikkje lagt inn i deltaljbudsjettet. Gol renseanlegg: vedlikehold/renovering ventilasjonsanlegg.	240 ***130***			
4330	Renovasjon Drift/vedlikehold av returpunkt i Gol kommune	150			
4350/4351/ 4352	Kommunale vegar Asfaltering/utbetring av vegar Auke i drift/vedlikehald kommunale vegar og bruer	***1 100*** ***400***	***1 100*** ***300***	***1 100*** ***300***	***1 100*** ***300***

Kommentar til driftstiltak i økonomiplanperioden 2011-2014

Ein føreset at investeringar og endringar i driftstiltak som vart vedtekne i Økonomiplan 2010-2013 blir uendra. Tabellen viser både endringar og nye tiltak i økonomiplanperioden 2011-2014 og årsbudsjettet for 2011.

Vatn og avløp
Her er det lagt inn driftstiltak i samsvar med Hovudplan avløp og Hovudplan vassforsyning.

Det er også forslag om ein mellombels auke i lønsposten for vatn og avløp tilsvarande 60 % fagarbeidarstilling. Årsaka er at fleire medarbeidarar nyttar ordninga med redusert stilling (over 62 år), og at det er behov for å rekruttere personell. Lønsauken er tenkt nytta til overlapping i 2011 og blir såleis ikkje vidareført i 2012. Dersom dette blir vedtatt, må kostnaden leggjast inn i gebyrgrunnlaget for 2011.

Ventilasjonsanlegget på Gol renseanlegg er over 20 år gammelt. Anlegget er slitt og treng renoverast. Det er på bakgrunn av kostnadsoverslag fra ventilasjonsfirma lagt inn 130 000 kroner til dette.

Kommunale vegar og gatelys.

Gol kommune brukte i 2009 vel 2,0 mill kroner av regjeringa sin tiltakspakke til vegføremål. I behovsanalysa til Øk-plan 2011-14 var det føresett at vedlikehaldsmidlane måtte aukast med 1,1 mill kroner i året i planperioden. Sjølv om tiltakspakka bidrog til å rette opp delar av etterslepet, vil det framleis vera behov for å auke midlane til veg framover. Stort etterslep på asfaltering fører til auka utgifter til vedlikehald av vegane. Kommunalteknisk avdeling har derfor føreslått at midlane til utbetring/asfaltering av kommunale vegar aukar til 1 100 000 kroner frå og med 2011.

Gol kommune har ansvar for totalt 11 bruer (inkl. Eiklid bru). Fleire av disse bruene har stort behov for vedlikehald. Inspeksjonsrapport utført i juni 2010 av Safe controll har avdekka eit vedlikehaldsbehov kostnadsrekna til ca 300 000 kroner. Kommunalteknisk avdeling har derfor sett opp eit behov på 400 000 kroner i 2011 og 300 000 kroner per år i neste periode til vedlikehald av bruer og førefallande arbeid på vegnettet.

Renovasjon
Det er lagt inn forslag om å løyve 150 000 kroner til drift/vedlikehald av returpunkt i 2011.

Kommunale gebyr for vatn, avløp og renovasjon - VAR-tenestene
Rekneskapet for 2009 viser at inntektene frå tilknytingsgebyra er mindre enn budsjettert. Dette er det tatt omsyn til i budsjettet for 2010, og det er ikkje noko som tilseier at dette vil endre seg monaleg i 2011 og framover.

Investeringsnivået er i all hovudsak basert på prosjekt i noverande ØK-plan, men med visse justeringar. Den største endringa er forslag om 1 mill kroner til rehabilitering av VA-leidningar på Dunkemoen.

Rentenivået på lån dei siste åra stemmer godt med det administrasjonen har lagt til grunn for utrekninga av kapitalkostnader og gebyr. Store og nødvendige investeringar samt endringar i rentenivået vil setje preg på gebyrnivået i åra framover. VAR- tenestene skal vere sjølvfinansierande.

Gebyra for renovasjon og slamtømming av private avløpsanlegg vil i all hovudsak basere seg på budsjett frå Hallingdal Renovasjon.

Endringane i gebyrsatsane for vatn, avløp og renovasjon vil ein ikkje ha klare før detaljbudsjettet er lagt fram i september, og det er utrekna nytt gebyrgrunnlag basert på sjølvkostprinsippet.

Oppsummering

Kommunalteknisk avdeling sitt forslag til budsjett og økonomiplan vil i stor grad vere finansiert ved gebyrinntekter for tenester som vatn, avløp og renovasjon. Sjølv om kommunalteknisk avdeling har gjennomført og framleis står framfor store investeringar med påfølgjande nye driftsoppgåver, har det vore ei svært nøktern budsjettering i drifts- og vedlikehaldsmidlane. Revidering av Hovudplan for vatn og avløp (2010/11) vil danne grunnlag for framtidig drifts- og investeringsnivå på desse tenestene. Som tidlegare nemnt, og sjølv om tiltakspakka i 2009 var ei stor hjelp, er det framleis behov for auke i midlar til vedlikehald, oppgradering og asfaltering av det kommunale vegnettet og bruene.. Det er derfor gjort framlegg om og tilrådd ein vesentleg auke i midlane til dette føremålet.

2.3.1 GOL BARNEHAGE

Gol barnehage sine mål er nedfelt i kommuneplan og fellesplan for alle barnehagane, revidert 2009.

INVESTERING

Mål 2011 - 2014

Barnehageplassar og barnehagebygg

- Auke talet på plassar slik at lokale behov for heiltids- og deltidsplassar både over og under 3 år er dekka
- Tilby faste tilfredsstillande bygg til alle barnehageplassar og helst der brukarane ønskjer dei
- Ruste opp og vedlikehalde bygningane og uteleikeplassane
- Tilpasse bygningane i forhold til barna og personalet sine behov.

Tiltak 2011 - 2014

Hovudinvestering er plan om bygging av ei ny avdeling i Vesterhuset med 24 plassar over 3 år som skal erstatte mellombelse Fagerlund barnehage. Ved å byggja barnehagelokale som tar ei og eintredjedelsavdeling har Gol barnehage ei fleksibel løysing for endra storleik på barnekulla, samtidig kan det vera plassar som kan bli tatt i bruk gjennom året til å rekruttere ny arbeidskraft og tilflytting til kommunen.

Barnehageplassar i sentrum

- Påbygging av ei ny avdeling som erstatning for avdeling Fagerlund for inntil 24 plassar over 3 år og personalavdeling i Vesterhuset må planleggjast med start 2011. Det vil også vere behov for noko utvida leikeareal og parkeringsareal. Nybygget kan m.a. bli finansiert ved å nytte ubrukt lån til tidlegare prosjekt.
- Seinare behov for nye barnehagelokale bør sjåast i samanheng med ny barneskule og bruk av garden Kristenbråten.

Bygningane

Breidokk og Hallingmo har hatt ei totalrenovering som er blitt veldig bra.
Vesterhuset treng nå totalrenovering. Den er 25 år i 2011.
Rotneim, Øygardane og Åsgardane har problem med luft og/eller kloakk.
I tillegg er det meir eller mindre behov for påbygg, ombygging og oppussing inne og ute ved dei tre eldste bygga våre. Avdelingane Rotneim og Øygardane har fått krav om utbetring av innelufta frå miljøretta helsevern. Ein del arbeid må bli utført etter vernerundene våren 2010 og krav etter leikeplasskontrollane. Det har kome nye krav for radonverdi og leikeplassutstyr siste året.

3132 -Vesterhuset

1. Utbygging og ombygging: byggje på ny avdeling med inntil 24 plassar og personalavdeling, påbygging, ombygging og oppussing av dei tre gamle avdelingane, jf. tidlegare behov både innvendig og utvendig og utbetre brannvarsling og ventilasjon.
2. Utvendig: nye installasjonar på leikeplassen, utskifting jf tilsyn i 2010 og generell utbetring. Utvide uteleikeplassen mot aust til grøntareal og auke parkeringsareal ved utviding.

3133 - Breidokk

1. Faldevegg/delevegg på det store leikerommet ved ny avdeling for å dempe støy og få ein meir føremålstenleg oppdeling av rommet.
2. Sette inn vindauga som ikkje blei montert ved oppussing.
3. Utbetre gjerdet rundt barnehagen.

3134 - Rotneim

1. Ventilasjonstiltak og solskjerming hastar, spesielt i andre etasje, jf rapport miljøretta helsevern.
2. Påbygging av garderobe for dei eldste barna og for tilsette, bøttekott i hovudetasje, ombygging for å gje betre plass til smågrupper for barn med funksjonsvanskar, heilrenovering av kjøkken, måling av tre rom og skifting av varmtvassbehaldaren frå 1952. Ved å ta ei ordentleg påbygging og

renovering av Rotneim vil dette vere eit bygg som kan fungere som barnehage i lang tid framover.
3. Utvendig: takoverbygg og rekkverk ved ny inngang for blant anna vognplassar, utbetre drenering mot nord (alt dette går inn i pkt. 2 viss dette tiltaket blir gjennomført), utbetring og sikring av uteleikeapparat (jf tilsyn 2010), ny kurs til motorvarmar, måling.

3135 - Åsgardane
1. Innvendig: problem med tett kloakk må bli utbetra, betre varme i garderoben, akustikken i grendasalen må betrast.
2. Utvendig: måling, takoverbygg ved ny inngangsdør og vognoppstilling, reparere og skifte ut leikeapparat (jf tilsyn 2010), renovere gammalt uteskur til snekkerbod for barna og utvide parkeringsareal.

3136 - Øygardane
1. Ventilasjonstiltak og solskjerming hastar, spesielt i andre etasje, jf rapport frå miljøretta helsevern.
2. Innvendig: problem med tett kloakk må betrast, noko oppussing/utbetringsarbeid gjenstår framleis i begge etasjane.
3. Utvendig: utvendig rømningstrapp, sikring av port mot parkering og riksveg (høgare port og skifting av lås), utbetring og sikring av uteleikapparat (jf. tilsyn 2010), overbygg på plattingen til barnevogner, snøfangar mot nord, måling, utvide parkeringsareal og dokkestugu.

3137 - Hallingmo
1. Krypkjellar: tiltak for å unngå at vatnet frys om vinteren.
2. Utvendig: tette garasjeportane og setje inn dør i garasjen, høgare gjerde mot vegen på grunn av snø om vinteren, utbetring av uteleikeplassen med gapahuk, dokkestue, meir planering og parkeringsplassar til tilsette.

3138 - Fagerlund
1. Nokre utbetringar som er sett etter eitt års drift; montering av meir lys, varmeomnar og tetningslister rundt vindauge.

INVESTERING – Gol barnehage sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
3132-Vesterhuset	Utbygging av ei ny avdeling og personalavdeling, oppussing/påbygging av dei tre andre avdelingane, og utbetring av uteleikeplassen og parkering.	2 500	4 000		
3133-Breidokk	Innsetting av vindauge og oppsetting av faldevegg - eventuelt fast vegg med dør	70			
3134-Rotneim	Påbygging av garderobe for barn og tilsette inkl. takoverbygg og div. renovering.	500	700	200	
	Måling av barnehagen utvendig				100
3135-Åsgardane	Tett kloakk, støydemping av tak og noko innvendig oppussing	30		30	
	Utbetring av uteleikeplassen, utvide parkeringsplassen	30			100
	Måling av barnehagen utvendig, skifte noko kledning		110		
	Takoverbygg ved ny inngang og vognoppstillingsplass		80		
3136-Øygardane	Solskjerming og ventilasjonsanlegg (enkelte rom og/eller nytt anlegg), utbetring av tett kloakk.	120	700		
	Utbetre branntrapp, tak over soveplass, snøfangar	70			
	Utbetre leikeplassen inkl. dokkestugu og utvide parkeringsplassen	50	100		
	Måling av barnehagen utvendig			100	
	Innvendig måling, overskåp kjøkken, ny brannvegg i andre etasje		100		
3137-Hallingmo	Ny varmekabel for vasstilførsel, utbetring av gjerdet, vegg og dør i garasjen i staden for garasjeportar	30	20		
	Betre parkeringstilhøve for personalet		100		
	Endringar av uteplassen		30	20	
3138-Fagerlund	Meir taklys, varmomnar og tetningslister rundt vindauge	30			

Kommentar til investeringsdelen i økonomiplanperioden 2011-2014

Generelt
Det kan nå sjå ut som Gol kommune har det tal på plassar som er naudsynt for nokre år framover, men det manglar fast lokale til 24 av plassane. Denne utbygginga er lagt til Vesterhuset.

Rotneim er også eit viktig prosjekt for å få denne barnehagen til å fylle krav for både barn og tilsette. Desse to prosjekta må bli lånefinansiert. Mykje av det andre kan bli gjennomført utan alt for store kostnader viss Gol Byggdrift kan stille med mannskap.

Ikkje gjennomførte tiltak som ligg inne i Økonomiplan 2010-2013 frå barnehagane, er vidareført; vedlikehald og utbetringar av eksisterande bygningar, uteleikeplassar og parkeringsplassar.

Vedlikehald
Det er behov for ein del generelt vedlikehald av bygningane både utvendig og innvendig utanom Breidokk og Hallingmo. I tillegg viser erfaring at det alltid oppstår nye ting i løpet av året.

Vesterhuset
Utbygging av ny avdeling og personalavdeling, og renovering av det gamle bygget som er 25 år utan noko vedlikehald bortsett i frå barnegarderoben i underetasjen i fjor. Utearealet og parkeringsplassar må utvidast og utbetrast samtidig.

Breidokk
Etter eitt års drift ser ein at det er behov for å dele eit stort rom i to mindre for å få eit betre leikemiljø og betre akustikk. Sette inn att vindauge som blei tatt vekk i utbygginga.

Rotneim
Barnehagen treng påbygging av garderobe både for dei eldste barna og tilsette, HC-toalett, bøttekott og ventilasjon. Det er også behov for ombygging og utbetringar inne i tillegg til ventilasjon og solskjerming. Takoverbygg ved inngangen og vognoppstillingsplass er påkrevd, likeeins utbetring av kjøkkenet.

Åsgardane
Takoverbygg ved ny inngang er heilt nødvendig slik at ein samtidig får overbygd vognoppstillingsplass. Det er også viktig med lyddemping i grendasalen. Parkeringsarealet er veldig lite. Det er problem med kloakken.

Øygardane
Det er behov for utbetring av kloakken i tillegg til ventilasjon og solskjerming. Takoverbygg over vognoppstillingsplass og utbetring av branntrappa. Parkeringsarealet er framleis lite.

Hallingmo
Nødvendig å kle igjen garasjeportane slik at det blir meir skjerma soveplass for dei minste barna. Parkeringstilhøva for tilsette bør bli betre, og gjerdet må byggjast høgare for å betre tryggleiken mot vegen.

Fagerlund
Barnehagen er godkjent for eitt år til og treng nokre små utbetringar som meir lys, varme om vinteren og tetting rundt vindauge.

DRIFT

Mål 2011 - 2014

Læringsmiljø

- Kvar barnehage skal vere tilrettelagt for læring og utfalding – både ute - og innemiljøet
- Det skal vere kvalifisert personale
- Det skal vere god tilgang på pedagogisk materiell.

Tiltak 2011 - 2014

Personalet/administrasjon

1. Leiarar på alle nivå i barnehagane treng berbar PC, tilgang til trådlaust nettverk og skrivar.
2. Nok personalressursar til å ivareta barn som treng spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging, blant anna tilbod om logoped og anna kvalifisert personale.
3. Ressursar til gjennomføring av felles pilotprosjekt for Hallingdal i samarbeid med Øverby kompetansesenter "Felles løft – for tidleg innsats".
4. Nok ressursar til tilfredsstillande opplæring, vidareutdanning og utvikling for dei tilsette jf felles kompetanseplan for Hallingdal og opplæringsplan for Gol barnehage.
5. Friskliv-prosjekt med gratis frukt/grønt for både tilsette og barn, fysisk tilrettelegging/trim for tilsette i Gol barnehage og stressmestringskurs for å førebyggje fråvær.

Bygningane

1. Lage plan for innvendig og utvending vedlikehald og utbetringar av alle bygningar i Gol barnehage ut frå behov som er skisserte under investeringar, starte opp med gjennomføring av planen umiddelbart.

Transport

1. Ønskje om at Gol kommune organiserer ordning med "kommuneminibuss" og "kommunebil" til disposisjon for tilsette til bruk ved gjennomføring av aktivitetar med barna og køyring til møte og kurs.

DRIFT – Gol barnehage sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak	2011	2012	2013	2014
3130- 3138	IT-utstyr/digitalt verktøy tilsette IT-utstyr til bruk for barna jf. krav i rammeplan Trådlaust nettverk og naudsynt utstyr til dette	50 50 40	50 40 40	50 40	50
3130-3138	Oppstart av Friskliv igjen for Gol barnehage med frukt og grønt, trim, stressmestring	60	60	60	60
3130-3138	Klesgodtgjering for tilsette med 500 kroner i året	30	30	30	30

Kommentar til nye driftstiltak i økonomiplanperioden 2011-2014

<u>IT-utstyr for tilsette og barn</u>
Dette er viktig for at dei tilsette skal få ein god arbeidssituasjon. Det er også viktig for det er lite med arbeidsplass for dei tilsette i barnehagen, så dei må ha tilgang til pc med heimekontor. I tillegg er det behov for utstyr for å følgje fagleg utvikling av IT i arbeid med barna i barnehagen og til bruk for pedagogisk dokumentasjon.

<u>Friskliv i barnehagen:</u>
Ordninga med frukt og grønt starta i 2007 og blei tatt vekk som følgje av budsjettkutt i 2010. Det er eit ynskje om få dette inn igjen saman med trim for barnehagetilsette og stressmestringskurs.

<u>Klesgodtgjering</u>
Dette blei tatt bort i 2010 på grunn av økonomien, men det er eit ynskje om å få dette tilbake med 500 kroner for tilsette i 60 % stilling eller meir, og 250 kroner for dei med lågare stilling. Det er stor slitasje på eige klede.

<u>Foreldrebetaling</u>
Gol barnehage følgjer regjeringa sitt framlegg i statsbudsjettet og krav i Lov om barnehagar om maksimumssats og søskenmoderasjon.

<u>Gol Byggdrift Kommunalt Foretak:</u>
Det er lagt inn vidareføring av foretaket sine tenester til vaktmeister og reinhald.

FELLES FOR GRUNNSKULEN

Visjon: Skulen i Gol – beste arena for læring og vekst

LÆRINGSUTBYTE

Overordna mål for læringsutbyte

1. Grunnskuleopplæringa skal leggja godt grunnlag for kvalifisering til vidare utdanning og yrkesliv.
2. Opplæringa skal sikre gode basisferdigheiter i lesing, matematikk og engelsk.
3. IKT-opplæringa skal vera ambisiøs og skal gjera elevane til kompetente brukarar av digitale verktøy.
4. Opplæringa skal utvikle gode haldningar til miljø og berekraftig utvikling lokalt og globalt.
5. Skulen skal medverke til glede ved fysisk aktivitet og aktiv bruk av naturen.
6. Elevane skal bli kjende med og ta del i kulturelle opplevingar.
7. Skulen skal medverke til utvikling av sosial kompetanse og demokratisk forståing.

Arbeidsmål

- Når det gjeld lesing, skal 90 % av elevane i Gol prestere over kritisk grense i 2.klasse.
- Resultata av nasjonale prøver i lesing i 5.klasse skal liggja over landsgjennomsnittet.
- Resultata av nasjonale prøver i matematikk i 8.klasse skal liggja over landsgjennomsnittet.
- Resultata av nasjonale prøver i engelsk i 5.og 10.klasse skal liggja over landsgjennomsnittet.
- Grunnopplæringa skal gje elevane eit godt utgangspunkt og medverke til at talet på elevar frå Gol som fullfører vidaregåande skule eller lærekontrakt, blir over landsgjennomsnittet.
- Skulen skal leggja til rette for at elevane gjer seg kjende med lokalt næringsliv.
- I samarbeid med næringsliv, ungt entreprenørskap og andre lokale aktørar skal elevbedrift vera ein del av skulen sitt tilbod til elevane.

LÆRINGSSTRATEGIAR

Overordna mål for læringsstrategiar

1. Alle elevar skal vera kjende med og forstå måla for opplæringa.
2. Alle elevar skal bli seg bevisste eiga læring og få hjelp til å utvikle gode lærings-strategiar.
3. Alle elevar skal utvikle gode haldningar til læring: Å lære er viktig.
4. Skulen skal medverke til at føresette på Gol blir aktive medspelarar i skulen og blir seg bevisste kor viktig foreldrerolla er i barns læring.

Arbeidsmål

- Mappevurdering* og utviklingssamtaler skal vera viktige element i elevvurderinga.
- Dei føresette skal få nok og relevant informasjon om mål for opplæringa, innhaldet i undervisninga og sitt eige barns utvikling.
- Den internettbaserte læringsplattforma It´s learning skal vera ein arena for informasjon og læring både for elevar og føresette på alle årstrinn.
- Skulen må kontinuerleg arbeide med god folkeskikk og positiv elevåtferd som ein føresetnad for god læring.

*) Ei mappe består av ei systemastisk samling elevarbeid som viser elevens innsats, framskritt og prestasjonar på eitt eller fleire område. Det er ei form for pedagogisk dokumentasjon, elevaktiv med rettleiing frå lærar, med føremål å beskrive og tydeleggjera kva og korleis eleven lærer, kva eleven ynskjer å oppnå, korleis eleven tenkjer rundt eiga læring og kva slags støtte som trengs.

LÆRINGSMILJØ

Overordna mål for læringsmiljø

1. Læringsmiljøet skal organiserast slik at kvar einskild elev kan oppleva meistring kvar dag.
2. Skulen i Gol skal ha eit inkluderande læringsmiljø der det er rom for mangfald.
3. Skulebygg og uteareal skal vera estetisk og funksjonelt.
4. Organiseringa av undervisninga skal fremje nære og gode relasjonar mellom elev og lærar.
5. Timeressursen må vera tilstrekkeleg til å sikre eit godt forsvarleg pedagogisk tilbod til alle elevar.
6. Dei spesielle behova til elevar med framandkulturell bakgrunn må møtast med tidleg innsats.
7. Leiarar og personale skal vera kompetente og myndiggjorde.
8. Det skal vera god tilgang på læremiddel.
9. Skulen skal ha tydeleg lokal forankring.

Arbeidsmål

- Leiarane skal vera nære, tydelege og kunne utøve god personalleiing.
- Leiarane skal vera fagleg oppdaterte.
- Leiarane skal vera synlege og tilgjengelege for elevar og føresette.
- Lærarane skal ha relevant og høg kompetanse.
- Personalet i skulen skal vera engasjert, motivert og utviklingsorientert.
- Lærarane skal vera kompetente IKT-brukarar og bruke digitale verktøy aktivt i undervisninga..
- Klasseromma skal vera pedagogisk tilrettelagde og ha god orden.
- Det må føregå kontinuerleg opprusting av digitale læremiddel og lærebøker.
- Elevar med spesialpedagogiske behov skal få eit likeverdig opplæringstilbod i samsvar med sakkunnig tilråding.
- Ressursar til spesialpedagogiske tiltak skal koma i tillegg til ressursar til ordinære pedagogiske oppgåver.
- Elevar med framandkulturell bakgrunn skal sikrast ekstra ressursar slik at dei så fort som mogleg kan ta del i ordinær undervisning og oppnå eit likeverdig læringsutbyte i alle fag.
- Skulen skal delta i jamnleg tverrfagleg samarbeid med barnehage, PPT, barnevern, helsestasjon og psykisk helsevern.
- Lokalsamfunnet skal nyttast aktivt som arena både når det gjeld næringsliv, kultur, tradisjon og fritidsaktivitetar.

\- - -

Mål for skulen i Gol er vedtekne av kommunestyret 27.03.07 i K-sak 10/07.
Dei skal evaluerast og justerast i samsvar med Kommuneplan for Gol 2008-2020 Samfunnsdelen komande skuleår.

\- - -

NY SKULE I GOL

Å byggje ny skule i Gol vil vera eit stort økonomisk løft for kommunen. Mange vil stille seg spørsmålet om kommunen har råd til dette. Eit anna spørsmål er om det å byggje ny skule likevel vil gje mest for pengane og den beste utnyttinga av midlane.

Gol skule og Gol skule Glitrehaug har behov for rehabilitering og påbygg. Dette er beskrive og dokumentert i fleire politiske saker. Glitrehaug er mellombels løysing på niande året. Elevar som startar i 1.klasse blir tilrådd å starte på Herad skule i staden for Gol skule sjølv om den ligg nærast. Å transportere elevar som kunne gått til Gol skule, til Herad skule kan koste kommunen om lag 40 000 kroner per elev per år.

Herad skule manglar kroppsøvingssal, tilfredsstillande undervisningsrom i faget mat og helse, eitt klasserom og fleire grupperom.

Gol ungdomsskule manglar undervisningsrom og grupperom, ikkje minst til spesialundervisning.
Skulen er ikkje tilfredsstillande tilrettelagt for funksjonshemma og har ikkje eige stellerom for elevar med spesielle behov. Rullestolbrukarar har ikkje tilgjenge til alle undervisningsrom.
Spesialromma og personalrommet må rehabilterast.
Frå hausten 2010 har skulen 3 klassar på 8.trinnet. Skulen er tilrettelagt for to parallellar på kvart trinn.

Gol vaksenopplæring driv undervisning i det gamle kommunehuset på dispensasjon i påvente av avklaring om det ved bygging av ny skule blir frigjeve eigna lokale som kan takast i bruk.

Dersom Gol kommune vel å ikkje byggje 1-10 skule i løpet av 2-3 år, må rehabiliterings- og utbyggingsarbeidet ved dei fire skulebygga setjast i gang, og det må skaffast ny og føremålstenleg tilhaldsstad for Gol vaksenopplæring med ein gong.

Full rehabiliteringskostnad ved Gol skule vart i 2001 vurdert til 70-80 % av nybygg.
Gol skule har om lag 320 elevar. Med auke i elevtal (60 elevar x 7 klassar) og arealnorm på 18 m^2 (erfaringstal ombygging) kan det bety ein kostnad på rundt 130 mill kroner.
Då er behova ved Herad skule, Gol ungdomsskule og Gol vaksenopplæring ikkje løyste.

I Økonomiplan 2011-2014
må det setjast av midlar både til planarbeid knytta til skuleanlegget og til arbeid knytta til pedagogisk plattform og organisering av den nye skulen.

GJESTEELEVAR

Ved omsorgsovertaking/fosterheimsplassering kan barn og ungdom frå Gol koma til å vera elevar i andre kommunar i kortare eller lengre periodar.
I slike tilfelle må Gol kommune betala kostnaden ved desse elevplassane til vertskommunen.

Dette gjeld først og fremst utgifter knytta til ordinær undervisning – som også blir kalla grunnressurs.
Skulen i Gol eleven flyttar frå, vil måtte dekkje slike krav.
Men ofte vil refusjonskravet også gjelde ressursar relaterte til rett til spesialundervisning etter opplæringslova § 5.

På felleskapittelet for grunnskulen post 13500 er det sett av midlar til slike utgifter. Denne posten har årleg vorte justert i samsvar med prosentsatsen i budsjettdirektivet slik som for prisstigning på kjøp av varer og tenester. Posten er i realiteten relatert til lønsutgifter som har ei heilt anna utvikling. Den årlege oppgraderinga som har vorte gjort, held derfor ofte ikkje tritt med utgiftene knytta til spesial-undervisninga.

I situasjonar der utgiftene i samband med slike ordningar er kjende, og ein veit at dei vil vara ved over tid, må posten justerast i samsvar med lønsutviklinga i den aktuelle perioden. Somme år kan det vera nok med justering innanfor budsjettåret – altså ei budsjettjusteringssak. Dette er ikkje føreseieleg.
I periodar utan behov for kjøp av slike tenester frå andre kommunar, blir desse midlane ikkje brukte, men ”leverte” attende i rekneskapet for det aktuelle året.

SKULESKYSS

I samsvar med opplæringslova har Buskerud fylkeskommune ansvaret for å organisere skuleskyssen for kommunane. Fylkeskommunen skal organisere skuleskyssen i samråd med kommunen.

Det nyoppretta Buskerud Kollektivtrafikk AS har frå 1.juli 2010 på vegne av Buskerud Fylkeskommune ansvaret for kollektivtransport og skuleskyss i Buskerud.

For elevar med rett til skuleskyss på grunn av avstand eller som har behov for skyss ut frå funksjonshemmingar av ulike slag eller andre helsemessige forhold, har fylkeskommunen også det økonomiske ansvaret. Kommunen betaler då ein eigendel for slik skyss.
Kommunen har fullt økonomisk ansvar for all skyss knytta til det lova nemner som "særleg farleg eller vanskeleg skuleveg" der rett til fri skyss på grunn av avstanden mellom heim og skule ikkje er utløyst.

Frå 01.01.2009 vart det innført eit nytt sonesystem. Det medfører mellom anna at det blir brukt ein ny metode for utrekning av kommunal del for elevar i grunnskulen. Det vil også bety endringar i kostnaden per elev ved skyss der kommunen har fullt økonomisk ansvar. Dette skal vera ei forsøksordning i to år. Intensjonen er at det skal bli lettare å rekne ut venta kostnad og enklare å utarbeide budsjettal. Det er lagt til grunn for den nye metoden at kommunane ikkje skulle få annan auke i sine skyssutgifter enn ordinær årleg prisauke for ordinære reiser. Ordninga skal evaluerast hausten 2010.

I tillegg til omlegginga av sonesystemet har skuleskyssordningane vore ute på ny anbodsrunde våren 2009 med verknad frå 1.januar 2010. Dette vil gje utslag på kostnaden knytta til skuleskyss, men kommunane erfarer at det er vanskeleg å få ut nødvendig talmateriale som grunnlag for budsjetteringarbeidet, i tide. Dette er teke opp med selskapet ved fleire høve, men det har ikkje vore råd å få føremålstenlege rutiner enno.

Skuleskyssposten i budsjettet for 2011 er justert med utgangspunkt i budsjettet for 2010 og ut frå talet på skysselevar i skuleåret 2010/11, takstauken frå 1.januar 2010 og venta tilsvarande takstauke frå 1.januar 2011.

Det blir heile tida arbeidd grundig med å oppretthalde ein forsvarleg, men nøktern skuleskyss.

2.3.2 HERAD SKULE

Mål 2011 - 2014

Herad skule sine mål er identiske med Mål for skulen i Gol, vedtatt i Kommunestyret 27.03.07, K-sak 10/07

Handlingsprogram 2011 - 2014

LÆRINGSUTBYTE

INVESTERING

- Skulen må ha gode og oppdaterte lærebøker. Styrking av basisfaga på dei lågaste trinna medfører større behov for lærebøker.

- For å styrke undervisninga og gje betre læringseffekt i matematikk og naturfag, trengst det mykje konkretiseringsmateriell på alle trinn.

- Skulen må fornye og byte ut digitalt utstyr for å styrke alle faga – med særleg vekt på basisfaga og naturfag. Moderne utstyr og programvare er difor heilt naudsynt.

DRIFT

- Læringsutbytet til elevane i lesing og matematikk blir jamnleg kartlagt. Skulen har arbeidd to år med innføring av og kursing i SOL (Systematisk observasjon av lesing).
  No er SOL innført på alle trinn.

- Elevar med spesial-pedagogiske behov må sikrast eit likeverdig opplæringstilbod. Det må utarbeidast eit system for tildeling av ressursar til desse elevane.

- Herad skule har hatt ein sterk auke i talet på elevar som treng spesialpedagogisk hjelp dei siste åra. For å gje dei det tilbodet dei har krav på, jobbar skulen aktivt med tilretteleggjing og kvalitetssikring av tilbodet for desse elevane.

- Språkutviklingsplan 0-16 år for Gol kommune skal vera eit verktøy for å kvalitetssikre norskopplæringa på alle trinn.

- Datanettverk og digitalt utstyr må driftast og vedlikehaldast på ein forsvarleg måte utan at det går ut over timeressursen til elevane.

  Herad skule står no utan tilsette med særskild IKT-kompetanse. Det har vore arbeidd aktivt med å skaffe denne kompetansen, utan å lukkast. Ein må difor vurdere ei tilknyting til HD-nett på line med dei andre skulane i kommunen. Likeeins må det arbeidast for at kommunen skal drifte maskinparken.

- Fysisk aktivitet er forskriftsfesta for elevar på mellomtrinnet frå og med skuleåret 2009/2010. På Herad skule får alle elevar frå 3.-7.årstrinn dagleg fysisk aktivitet.

- Elevane skal ha tilgang til kulturelle opplevingar som t.d. konsertar, teaterframsyningar og utstillingar. Tilknytning til Den kulturelle skulesekken vil sikre elevane tilbod av høg kvalitet og samtidig gi ei god finansieringsordning.

LÆRINGSSTRATEGIAR

INVESTERING

- Herad skule arbeider vidare med SOL. Skulen vil investere i fleire læremiddel til eit ”SOL-bibliotek”.

- Bruk av digitale læremiddel styrkar læringa for dei fleste elevar. God programvare tilrettelagt for den enkelte elev vil og gje elevar med lærevanskar større moglegheiter for læring.

DRIFT

- SOL (Systematisk observasjon av lesing) er eit godt og nyttig verktøy for å kartlegge leseutviklinga til elevane. Det gjev og konkrete og gode tilbakemeldingar til elevar og foreldre.

- Skulen held fram med EYLP – stasjonsundervisning i den fyrste lese- og skriveoppæringa (1. – 3. trinn).

- Det er viktig for alle i Gol at det blir skapt ein kultur for læring. Herad skule vil skape desse haldningane til læring gjennom mellom anna:
  - god og variert undervisning
  - undervisning og lekser mest mogleg tilpassa den enkelte elev
  - god tilgang på ulike læremiddel
  - bruk av digital portfolio (digitale mapper)
  - ein elevsamtale (samtale med lærar) kvar tredje veke for kvar elev
  - stille krav om god arbeidsinnsats
  - tett foreldresamarbeid
  - godt og trygt miljø

- Læringplattforma It`s learning må vidareutviklast som kjelde for både informasjon og læring.

LÆRINGSMILJØ

INVESTERING

- Herad skule framstår i dag som eit funksjonelt og godt vedlikehalde skulebygg.

- Dersom kommunen vel å behalde skulestrukturen slik den er i dag, vil det likevel vere behov for store utbyggingar og utbetringar for å framstå som ein moderne og fullt utbygd skule:
  - fullføring av byggesteg 2 – gymsal ved Herad skule
  - fullføring av byggjesteg 2 – spesialrom for faget mat&helse
  - tilbygg med nytt klasserom
  - tilbygg med gruppe/spesialrom for å gje eit godt nok tilbod til det aukande talet på elevar med behov for spesialpedagogisk hjelp.
  - nytt ventilasjonsanlegg

- Nødvendig vedlikehaldsarbeid elles:
  - solskjerming på langsida mot R7
  - gjerding/reparasjon av gjerde rundt heile skulen
  - reparasjon av port ved nedre inngang
  - nye ballnett mot skråning
  - beising

- Det blir eit krav å ha mentorar for nyutdanna lærarar frå hausten 2010. Mentorane må ha tilleggsutdanning med minimun 10 stp.

- Godt kvalifiserte lærarar er grunnlaget for ein god skule. Kommunen må utvikle eit system for å sende minst 2 lærarar på lønna vidareutdanning kvart år.

DRIFT

- For å oppretthalde ei forsvarleg drift over lengre tid, er administrasjonsressursen for rektor no auka til 100 %.

- Arbeidet med rekruttering av godt kvalifiserte lærarar må halde fram. Gol kommune må vera ein pådrivar i arbeidet for ei desentralisert lærarutdanning.

- For å imøtekoma behovet for etter- og vidareutdanning blant lærarane, må skulen sikrast tilstrekkeleg med vikarressursar.

Økonomiplan 2011 – 2014

INVESTERING – Herad skule sitt framlegg:

Budsjettkap.	Nye tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
	Utbyggjing av skulekjøkken (ikkje prissett)				
	Utbyggjing av kroppsøv avd. (ikkje prissett)				
	Klasserom og grupperom (ikkje prissett)				
	Solskjerming mot rv.7	75	?		
	Oppgradering av sløydsal	?			
3112.2021	Digitalt utstyr. Ny maskinvare og digitalt utstyr for å gjennomføre bruk av digitale verktøy som basisferdigheit jf. Kunnskapsløftet	40	40	40	40
	Mentorutdanning	25			

Kommentar til investeringstiltak i økonomiplanperioden 2011 – 2014

3112.2221: Alle tiltak til innvendig og utvendig renovering og oppussing må sjåast opp mot planar om å bygge ny skule.

3112.2010: Frå 1.august 2010 er det bli pålagt kommunane å ha mentorar for nyutdanna lærarar på skulane. Det førelåg tilbod om gratis skolering av mentorar i 2009/2010, men skulen måtte dekkja utgifter til vikarar, reise og opphald for aktuelle lærarar. Dette hadde ikkje skulen midlar til å kunne prioritere.

DRIFT – Herad skule sitt framlegg :

Budsjettkap.	Nye tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
3112.2021	Drift av IL@skolen	17	17	17	17
	Administrasjonsressurs : Auke til 100% adm.ressurs for rektor		250	250	250
	Drift av IKT-nettverk/elevmaskiner		100	100	100

Kommentar til driftstiltak i økonomiplanperioden 2011 – 2014

Elevane

Skulen har ut skuleåret 2010/11 ressursar til ei 75 % assistent-stilling. Behovet for spesialundervisning har auka så kraftig dei to siste åra, at det no er heilt naudsynt å gjere denne stillinga permanent.

Auken i spes.ped.-behov er blant anna eit uttrykk for at timeressurs til ordinær undervisning er for låg. Derfor er det viktig at den vakante spes-ped.stillinga ved skulen blir fylt att frå og med årskiftet 2010/11. Dei elevane skulen har, som treng ein ekstra vaksen, har også bruk for ein spesialutdanna lærar, ikkje berre assistent-hjelp.

Den nye timen som er lagt til frå sentralt hald, er lagt til 4.trinn på Herad skule.

Leksehjelp vil bli komande skuleår bli organisert innanfor assistent-ressursen skulen allereie har.

Administrasjon

Administrasjonsressursen ved Herad skule blir frå neste skuleår 100 %.
Rektorstillinga ved Herad skule med 60 % administrasjonsressurs har vore utlyst både i 2009 og 2010 utan søkjarar. Skulen såg seg derfor nøydd til å omdisponere 20 % merkantil støtte/hjelp og i tillegg bruke av timeressursen for å kunne tilby 100 % administrasjonsressurs og få tilsett rektor frå hausten 2010. Det lukkast å få tilsett rektor. Omdisponeringa bør erstattast frå 2011 for å oppretthalde nivået på tilbodet til elevane.

IKT-drift

Drift av datanettverk med omlag 60 elevmaskiner krev mykje arbeid. Ny læreplan 06 Kunnskapsløftet definerer digital kompetanse som grunnleggjande ferdigheit i alle fag. Dette medfører krav til skuleeigar når det gjeld utstyr og tilgang til programvare ved skulen, drifting av utstyr og programvare og kompetanse hjå dei tilsette. Komande skuleår har skulen ikkje personale med særskild IKT-utdanning/kompetanse. Skulen har heller ingen ressurs til å leige inn denne kompetansen.
Difor må skulen få tilført denne ressursen på annan måte; anten ved at det blir tilført ressursar for å kunne få leigt inn folk, eller at Herad skule òg kjem under HD-nett, og at kommunen står for drifting av maskinparken.
Med så stor maskinpark både for elevar og lærarar, er brukarstøttesystemet **ikkje** ei god nok løysing.

2.3.3 GOL SKULE

Mål 2011 - 2014

Gol skule sine mål er identiske med Mål for skulen i Gol, vedtatt i Kommunestyret 27.03.07, K-sak 10/07

Handlingsprogram 2011 - 2014

LÆRINGSUTBYTE

INVESTERING

- Skulen må ha gode og oppdaterte lærebøker. Det må framleis kjøpast inn nye bøker etter ny læreplan 06 Kunnskapsløftet. Læreverket i RLE er frå 1997 og er etter gammal læreplan.
- God undervisning i matematikk krev rikeleg med konkretiseringsmiddel på alle trinn. Det må kjøpast inn kasser med konkretiseringsmiddel til alle klasserom.
- God undervisning i naturfag krev god tilgang på utstyr til ei praktisk tilnærming til faget. Tidlegare naturfagrom er gjort om til klasserom og naturfagutstyr må fraktast rundt til klassane. Skulen vil kjøp inn ferdige koffertar med utstyr i fysikk.
- Digitalt utstyr er ein føresetnad for gode grunnleggjande ferdigheiter i bruk av digitalte verktøy. Hallingdalskommunane har eit prosjekt for å samordne ressursar og kompetanse for IKT i skulen, og dette vil krevje ei standardisering av all maskin- og programvare.
Det er realistisk å sjå for seg ei utskifting av 25 elevmaskiner og 5 lærarmaskiner årleg i ein 3-års-periode. Konsekvensar av å vidareføre innsparing i 2010 vil vera at Gol skule ikkje vil kunne dra nytte dette interkommunale prosjektet, og at skulen får eit etterslep på framtidige investeringar.

DRIFT

- Gode kunnskapar og ferdigheiter i norsk, matematikk og engelsk krev tilpassa opplæring. Det er store forskjellar i talet på elevtimar (lærartettleik) mellom Gol skule og kommunar i same kommunegruppe. Ei vidareføring av nivået for 2010 medfører færre timar til støtte for elevar som treng ekstra oppfølgjing og til elevar med spesial-pedagogiske behov. Dette kan igjen føre til klager på enkeltvedtak. Ved fråvær vil det ofte ikkje bli sett inn vikar, og elevar mistar dermed det tilbodet dei skal ha.
- Lærevanskar må møtast med tidleg innsats. Statlege midlar til dette frå hausten 2009 må brukast til å styrke norsk- og matematikk-opplæringa frå 1.-4.årstrinn.
- Alle elevar bør gå på skulen 5 dagar i veka. Overgang frå 4 til 5-dagars-veke for 1. og 2 klasse vil medføre ei omlegging av fag-og time-fordeling. I ein overgangsperiode på 5 år vil det føre til behov for høgare timeressurs.
- Frå hausten 2010 er det innført 1 ny elevtime som skal brukast til styrking av grunnleggjande ferdigheiter. Timen vil bli fordelt mellom 4.og 7. klasse. Dette medfører ein utgiftsauke som er lagt inn kommunens rammetilskot.
- Læringsutbytet til elevane i lesing og matematikk blir jamnleg kartlagt. Systematisk observasjon av lesing (SOL) vil framleis vera eit satsingsområde for skulen.
- Elevar med minoritetsspråkleg bakgrunn må få solide kunnskapar i grunnleggjande norsk. Timar til slik opplæring må aukast i samsvar med auken i elevtalet. Gol skule vil skuleåret 2010/2011 ha over 60 elevar med anna morsmål enn norsk. Det utgjer 20 % av elevtalet.
- Elevar med spesial-pedagogiske behov må sikrast eit likeverding opplæringstilbod. Det må utarbeidast eit system for tildeling av ressursar til desse elevane.

- For å sikre eit kvalitativt godt tilbod for barn med spesial-pedagogiske behov, bør det leggjast til rette for eit stabilt fagmiljø. Gol skule må organisere og finne rom for ei spesial-pedagogisk avdeling .

- Datanettverk og digitalt utstyr må driftast og vedlikehaldast på ein forsvarleg måte utan at det går ut over timeressursen til elevane.

- Fysisk aktivitet blir forskriftsfesta for elevar på mellomtrinnet frå og med skuleåret 2009/2010. På Gol skule vil alle elevar frå 3.-7.årstrinn få dagleg fysisk aktivitet.

- Elevane skal ha tilgang til kulturelle opplevingar som t.d. konsertar, teaterframsyningar og utstillingar. Tilknytning til Den kulturelle skulesekken vil sikre elevane tilbod av høg kvalitet og samtidig gi ei god finansieringsordning.

- Elevane skal sjølve få vera med på skapande og kreative prosessar og få ta del i den lokale kulturarven. Midlar gjennom Den kulturelle skulesekken finansierer ulike prosjekt med lokale kulturformidlarar innan t.d. lausdans og teaterprosjekt.

- Leirskule og ekskursjonar bør vera ein del av skulens undervisningstilbod.
  Dersom dette tilbodet skal prioriterast høgare enn andre undervisningstilbod, bør midlane til dette liggje utanfor skulens budsjett.

- Gol skule skal vera med på kommunens arbeid mot å bli eit miljøfyrtårn. Det må arbeidast for ei bevisstgjering når det gjeld forbruk, energiøkonomisering, avfallshandtering og transport.

LÆRINGSSTRATEGIAR

DRIFT

- Arbeidet med elevvurdering må halde fram. SOL (Systematisk observasjon av lesing) vil vera eit nyttig verktøy for tilbakemeldingar til elevar og foreldre om leseutviklinga.

- Elevsamtaler er eit viktig verktøy for elevvurdering og bevisstgjering om eiga læring.
  Store klassar gjer det tidkrevjande å ha hyppige elevsamtalar, og timeressursen strekk ikkje til. Klassar på maks. 20 elevar vil gjera det lettare å gjennomføre jamnlege elevsamtalar.

- Kultur for læring må styrkjast. Det bør vurderast å innføre formell elevvurdering f.o.m. 7.årstrinn når lovverket gjer dette mogleg.

- Lekser er eit viktig virkemiddel for å lære gode arbeidvanar. Lekser skal vera repetisjon av innlært lærestoff, utanåtlæring og ikkje minst lesetrening. Frå og med hausten 2010 vil det bli innført rett til leksehjelp for 1. – 4.kl. Dette medfører ein utgiftsauke. Midlar til dette er lagt inn i rammetilskotet.

- Det bør også vera eit tilbod om leksehjelp til elevar på mellomtrinnet.

- Foreldresamtalar vil også vera vurderingssamtalar. Elevar og foreldre vil få tilbakemelding på måloppnåing i forhold til fagmål i læreplanen og i orden og oppførsel.

- Foreldremøte er ein viktig arena for samarbeidet mellom heim og skule. Det må arbeidast kontinuerleg for å heve deltakinga på alle trinn.

- Læringplattforma It`s learning må vidareutviklast som kjelde for både informasjon og læring.

LÆRINGSMILJØ

INVESTERING

- Gol kommune har ikkje vedtatt bygging av ny skule. Renovering og utbygging av eksisterande skule vil måtte gi rom for alle årstrinn på storskulen.

- Administrasjonen må halde fram arbeidet med effektivisering og kvalitetssikring av det administrative arbeidet. Fagsystemet Oppad bør utviklast til å kunne handtere sensitive elev-opplysningar og til å leggje timeplanar.

- Godt kvalifiserte lærarar er grunnlaget for ein god skule. Kommunen må utvikle eit system for å sende minst 2 lærarar på lønna vidareutdanning kvart år.

DRIFT

- Dersom Glitrehaug skal oppretthaldast som avdeling for 1. og 2.klasse, må skulen tilførast ein administrasjonsressurs på min. 25 % til dette.

- Åtferdsprosjektet for Hallingdal vil halde fram som eit satsingsområde. Skulen arbeider med kompetanseheving for personalet (ART) og intensiverer arbeidet med haldningar for god åtferd blant elevane. Arbeidet er finansiert gjennom skjønnsmidlar frå Fylkesmannen.

- Kunnskapar om skikk og bruk på internett blir stadig viktigare for barn og ungdom. Skulemiljøutvalet ynskjer å arbeide for å forbygge mobbing og dårleg språkbruk på internett og SMS.

- Arbeidet med rekruttering av godt kvalifiserte lærarar må halde fram. Gol kommune må vera ein pådrivar i arbeidet for ei desentralisert lærarutdanning.

- For å imøtekoma behovet for etter-og vidareutdanning blant lærarane må skulen sikrast tilstrekkelege vikarressursar.

- Drift av datanettverket for elevar vil måtte samordnast for heile regionen.

SFO

INVESTERING

- SFO må ha eit forsvarleg varslingssystem for brann.

DRIFT

- Alle barn som har behov for det, bør kunne gå på SFO. Satsar for foreldrebetaling bør vera omtrent på landsgjennomsnittet.
- SFO følgjer skuleåret med 190 opningsdagar. Dette er det lovpålagte tilbodet.
  Ei vidareføring av nivået for 2010 medfører at det framleis ikkje blir SFO-tilbod i skuleferiane. Dette har størst konsekvensar for elevar med spesielle behov som ikkje så lett kan nytte seg av andre tilbod som fotballskule og kulturskule i feriane.

- 4-dagars skuleveke for 1. og 2. klasse medfører heildagstilbod på SFO.
  Innsparing her er ikkje mogleg å gjennomføre før det blir vedtatt å innføre 5-dagars skuleveke for alle.
- SFO ynskjer eit nærare samarbeid med kulturskulen. Midlar frå Den kulturelle skulesekken vil kunne finansiere ulike samarbeidsprosjekt.

Økonomiplan 2011 - 2014

INVESTERING – Gol skule sitt framlegg:

Budsjettkapittel	Nye tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
3111.2221	Ombyggjing/utbyggjing		5 000	5 000	5 000
	Utskifting av gjerde på storskulen. Pris ferdig oppsett gjerde.	80	75		
	Solskjerming i undervisningsrom mot aust Glitrehaug.	20			

	Ny markiseduk på storskulen	125			
	Gjerde mot Hemsedalsvegen på Glitrehaug	60			
3111.2021	Innkjøp av tilleggsmodul til skuleadm. system	10			
	Konkretiseringsmiddel matematikk	20	20		
	Naturfagsutstyr	20	20		
	IKT-utstyr: Utskifting og supplering	180	180	180	
	Nye lærebøker RLE	40	40		
3121.2151 SFO	Brannsikringstiltak SFO jf. Tilsynsrapport 15.07.03 (ikkje kostnadsrekna)				

Kommentar til investeringstiltak i økonomiplanperioden 2011 - 2014

3111.2221 Ombygging /utbygging av skular kostar om lag 20 000 kroner per kvadratmeter(jfølgje tal frå blant anna ombygging av Hol ungdomsskule 2010). Gol skule (storskulen) har eit areal på 3 890 kvadratmeter. Totalt vil dette utgjere ca 78 millionar. Med ei lånetid på 30 år og rente på 5 % vil kapitalkostnadene utgjera ca 5 millionar kroner årleg.

DRIFT - Gol skule sitt framlegg:

Budsjettkapittel	Nye tiltak	2011	2012	2013	2014
3111.2021	1.Auka timeressurs for betre tilpassa opplæring.	2 200	2 200	2 200	2 200
	2. Auka timeressurs for særskilt norskopplæring av minoritetsspråklege elevar.	200	200	200	200
	3. Ny time frå 2010.	115	115	115	115
	4. Leksehjelp 1.-4.kl	318	318	318	318
	5. Leksehjelp 5.-7. kl.	24	24	24	24
	6.Overgang til 5-dagars-veke for alle årstrinn	530	530	530	530
	7.Administrasjonsressurs til Glitrehaug.	132	132	132	132
	8. Kompetanseheving jf. Kunnskapsløftet. (vikarressurs)	100	100	100	100
	9.Tid til medråderett Glitrehaug	20	20	20	20
	10.Auke i post for fritt skolemateriell	6	6	6	6
	11.Drift av fysisk aktivitet	60	60	60	60
3121.2151 SFO	1.Ikkje auke i satsar for foreldrebetaling	40	40	40	40
	2. SFO-tilbod i feriane	100	100	100	100
	3. Heildagstilbod for 1.og 2. klasse	45	45	45	45

Kommentarar til driftstiltak i økonomiplan perioden 2011 - 2014

3111.2021

1. Gol skule hadde i 2008/2009 ein lærartettleik på 14, 1. Talet er henta frå Skoleporten og blir utrekna med utgangspunkt i forholdet mellom elevtimar og lærartimar og gir informasjon om storeleiken på undervisningsgruppene. Talet inkluderer timar til spesialundervisning og timar til norskopplæring for minoritetsspråklege. Talet for same kommunegruppe er 11,9.
   For å kome opp på same nivå vil det medføre meir enn 4 ekstra lærarstillingar.

   Ein låg lærartettleik (timeressurs) medfører store klassar, mindre tilbod om tilpassa opplæring/støtteundervisning i små grupper og dermed auka press på spesialundervisning. I neste omgang kan det medføre at skulen ikkje får nok ressusar til spesialundervisning og dermed får klagesaker med pålegg om å gi betre tilbod.

2 Gol skule opplever ein stadig større del fleirspråklege elevar. Barn i flyktningefamiliar byrjar som regel på Gol skule, og det er ikkje uvanleg å få nye elevar som ikkje kan eitt ord norsk. Midlar til norskopplæring av framandspråklege er ikkje lenger øyremerka, men lagt inn i rammeoverføringane. Dersom ein framleis legg utreknings-modellen frå rundskriv F-08-03 til grunn, vil det medføre ein auke på 10 timar i veka til særskilt norskopplæring og tospråkleg

fagopplæring. Auken vil koste 200 000 kroner i året.

3 Regjeringa har innført 1 ny skuletime til styrking av grunnleggjande ferdigheiter frå hausten 2010. Timen vil bli lagt til 4. og 7. kl og vil ikkje medføre auka skyssutgifter. Midlar til timen er lagt inn i rammeoverføringane, og med tala regjeringa la til grunn i samband med statsbudsjettet for 2010 skal Gol skule få 115 000 kroner til dette. Dette skal dekke både ordinær undervisning og spesialundervisning i denne timen.

4 I høyringsnotat om forslag til endringar i opplæringslova er heilåreffekten av leksehjelp for 1. - 4.kl utrekna til 424 millionar kroner. Gol sin del av dette vil vera ca 1 promille (424 000 kroner), og Gol skule sin del av dette bør vera 318 000 kroner. Summen skal liggje i rammeoverføringane.

5 Leksehjelp for 5.-7.klasse bør vera minimum 3 timar i veka med assistent.

6 Overgang til 5-dagars-veke for alle trinn vil i ein overgangsperiode på 5 år medføre auka timeressurs. Dette fordi 1. og 2. klasse vil måtte ha fleire timar mens dei andre klassane må halde fram med same timetalet for å få oppfylt totaltimetalet for 1.-7.klasse.

7 Dersom Glitrehaug skal halde fram som avdeling for 1. og 2.klasse ved Gol skule, bør avdelinga ha eigen inspektør i 25 % stilling.

8 Kompetanseheving medfører mykje fråvær. I tillegg til anna fråvær som sjukdom og sjuke barn, vil dette medføre bortfall av undervisningstilbod dersom det ikkje kan setjast inn vikar.

9 Glitrehaug må ha eigen plasstillitsvald med nedsett arbeidstid tilsvarande 1 time i veka.

10 Auke i elevtalet dei siste åra utgjer omtrent ein klasse eller 8 %. Utgifter til skrivebøker, formings-materiell osv. har berre auka med 2 % årleg i denne perioden. Det fører til stadig overforbruk på desse driftspostane. Budsjettpostane for *Fritt skulemateriell* og *Arbeidsmateriell* bør derfor aukast med 8 %.

11 Drift av fysisk aktivitet er lagt inn i rammetilskotet med 45 000 kroner frå og med 2009. Gol skule sin del av dette vil vera 34 000 kroner. Ein oppretthalden reduksjon på dette området vil medføre at timar til drift vil måtte takast frå andre delar av skulens verksemd.

3121 2151 SFO

1 Satsane for foreldrebetaling for SFO i Gol kommune ligg høgare enn gjennomsnittet i same kommune-gruppe, Buskerud og heile landet. Skilnaden i 2009 var 20 % mellom Gol og landsgjennomsnittet.
Det blir derfor føreslått å fryse satsane for foreldrebetaling.

2 Drift av SFO i skuleferiane er kostnadsrekna til om lag 100 000 kroner

3 Drift av heildagstilbod på onsdagane er heilt nødvendig dersom det ikkje blir innført 5-dagars veke frå og med 1. klasse.

KONSEKVENSAR AV VIDAREFØRING AV BUDSJETT 2010. OPPSUMMERING

- Kutt i lønnsbudsjettet for lærarane medfører at gapet mellom Gol skule og andre samanliknbare kommunar blir endå større når det gjeld lærardekning.
  Dette medfører
  - at det ikkje kan setjast inn vikarar ved sjukdom og opplæring
  - at timar til deling av store klassar i norsk og matematikk blir sterkt redusert
  - at tilbodet til elevar med spesial-pedagogisk behov ikkje vil følgje sakkunnig tilråding frå PPT, noko som igjen vil føre til
  - klagesaker. Får klagesakene medhald, blir kommunen pålagt å finne ressursar til tiltaka.

- Kutt i velferdstilbodet til elevar medfører at det ikkje blir leirskule for 6. klasse. Det er heilt nødvendig å få ei langsiktig avklaring på dette spørsmålet. Elevar og foreldre må vite kva dei har å halde seg til.

- Kutt i velferdstilbodet til elevane vil også føre til at skuleturar/ekskursjonar på alle trinn blir tatt bort.

- IKT- midla blir borte. Det medfører full stopp i fornying av PC-ar og anna digitalt utstyr til elevane.

- Driftsmidlar til IL@skolen/fysisk aktivitet blir tatt bort. Timar til drift av obligatorisk fysisk aktivitet må takast frå den vanlege timeressursen, noko som fører til dårlegare undervisningstilbod i andre fag (sjå første punkt). Det vil ikkje bli midlar til utstyr.

- Det vil ikkje bli SFO-tilbod i feriane.

- Innsparing på heildagstilbodet onsdagane kan ikkje gjennomførast dersom det ikkje blir innført 5-dagars-veke frå og med 1.klasse.

- I tillegg til desse innsparingane skal skulen gjennomføre nye obligatoriske tilbod:
  - 1 ny undervisningstime og leksehjelp.

  Dersom skulen ikkje får ta i bruk friske midlar som er lagt inn i rammmeoverføringane til dette, vil det føre til ytterlegare redusert tilbod i tilpassa opplæring og spesialundervisning.

Årsbudsjett for 2011

Gol skule har utarbeidd forslag til driftsbudsjett for 2011 med bakgrunn i budsjett for 2010, rekneskap 2009 og budsjettdirektiv datert 04.06.10. Driftsbudsjettets taldel for 2011 er lagt inn i Økoplansystemet.

Kommentar

3111 Gol skule -Lønnsbudsjettet
- Lønnspostane for assistentar (10100) og lærarar (10101) er lagt inn etter vedtatte stillingsheimlar og med noverande regulativlønn og tillegg.
- Lønn for lærarar i norsk for framandspråklege elevar og morsmålslærarar er lagt inn på 10101 2024 etter vedtatte stillingsheimlar.
- Kompensasjon for redusert undervisningsplikt for 9 lærarar over 55/60 år: Vikarutgiftene er lagt inn på 10205.
- Gol skule har 11 tilsette som skal ha ei ekstra ferieveke. Dette utgjer ca 30 % stilling. Vikarutgiftene er lagt inn på den same posten.
- Kompensasjon for redusert arbeidstid for 2 arbeidstakar over 62 år er lagt inn på post 10206 (Vikarløn seniortiltak)
- På posten for anna lønn (10500) ligg stipulerte utgifter til godtgjersle for delt dagsverk, godtgjersle for leirskule og klesgodtgjersle for lærarar.
- På post for overtid (10400) ligg godtgjersle for arbeid på 17.mai.

3121 SFO - Lønnsbudsjettet
- Lønn er stipulert etter bemanning ved skulestart 2010.(post 10100).
- Brukarbetaling er stipulert etter inntekter for september 2010. I tillegg er det lagt inn ein auke på 4 % i samsvar med budsjettdirektivet. Det blir i økonomiplanen føreslått å ikkje auke satsane for brukarbetaling.

2.3.4 GOL UNGDOMSSKULE

Mål 2011 - 2014

Gol ungdomsskule sine mål er identiske med Mål for skulen i Gol, vedteke i kommunestyret 27.03.07.

Handlingsprogram 2011 - 2014

LÆRINGSUTBYTE

INVESTERING

- Skulen treng gode og oppdaterte lærebøker i alle fag. Utskiftinga av bøker må halde fram slik at alle fag har bøker godkjent etter L 06.
- Til realfaga trengs det ekstra innkjøp av læremiddel. Emnet teknologi og design føreset bruk av oppdaterte dataprogram.
- Ny maskinvare og digitalt utstyr til elevbruk. Avvikling av skriftleg eksamen krev at det er minst 70 datamaskiner tilgjengeleg samstundes. Hallingdalskommunane har eit prosjekt for å samordne ressursar og kompetanse for IKT i skulen. Dette vil krevje standarisering av all maskin- og programvare. Konsekvensar av vidareføring av innsparingane i 2010 vil vere at det kan verte vanskeleg å gjennomføre eksamen slik elevane har krav på.
- Oppdatering og vedlikehald av datamaskiner til elevar og lærarar. Eksisterande maskiner må skiftast ut med jamne mellomrom. 4-5 lærarmaskiner og 20-25 elevmaskiner i året.

DRIFT

- Gode kunnskapar i faga krev utstrekt tilpassa opplæring. Det er viktig med god lærardekning og at timeressursen vert halden på eit godt nivå. Vidareføring av nivået for 2010 inklusiv innsparingstiltaka vil vere at det vert borte 2 lærarstillingar. Skulen kan heller ikkje setje inn vikar på samme måten som før.
- Læringsutbytet til elevane vert jamnleg kartlagt gjennom bruk av karakterar på testar og prøvar. Satsing på lesing i alle fag er eit prioritert område for skulen i perioden.
- Elevar med minoritetsspråkleg bakgrunn må sikrast gode kunnskapar i grunnleggjande norsk. Det er spesielt viktig der elevane kjem til Gol i ungdomsskulealder.
- Elevar med spesialpedagogiske behov må sikrast eit likeverdig opplæringsbehov. Det må utarbeidast eit system for tildeling av ressursar til desse elevane. Ressursane bør fylgje elevane ved overgang mellom skulane. For skuleåret 2010/2011 har 20 elevar fått tilråding om spesialpedagogiske tiltak. Dette utgjer ca 12 % av elevtalet.
- Språkutviklingsplan 0-16 år for Gol kommune skal vere eit verktøy for å sikre god kvalitet på norskopplæringa.
- Elevane skal ha tilgang til kulturelle opplevingar og ved at skulen brukar tilbod frå den kulturelle skulesekken sikrar ein god kvalitet på tilbodet.
- Datanettverk og digitalt utstyr må driftast og vedlikehaldast utan at det går ut over timeressursen til elevane. Skulen disponerer om lag 80 maskiner og drift av maskinene må innarbeidast i drifta til dataavdelinga i Hallingdal.
- Gol ungdomsskule er med på kommunen si satsing på å verte miljøfyrtårn. Det vert lagt opp til bevisstgjering av energiøkonomiering og avfallshandtering i samarbeid med elevråd og personale.

LÆRINGSSTRATEGIAR

INVESTERING

- Skulen satsar på å ha godkjende lærebøker i alle fag frå og med dette året. I tillegg skal det satsast på å ha varierte konkretingsmateriell spesielt i natur og miljøfag.
- Bruk av digitale hjelpemiddel er nyttig for dei fleste elevane. God programvare i tillegg til gode skulebøker vil fremje tilpassa opplæring for elevane.

DRIFT

- Læringsplattforma It's learning må vidareutviklast til å betre informasjon og til å fremje betre læring.
- Drifting av elevmaskiner er relativt kostbart. Det bør vurderast om elevane skal få kvar sin datamaskin når dei startar på ungdomsskulen. Kostnaden vil vere om lag 300 000 kroner kvart år.
- Det er viktig å skape kultur for god læring på skulen. Det vil Gol ungdomsskule å fremje gjennom god og variert undervisning tilpassa den enkelte elev, gi elevane eit trygt og godt arbeidsmiljø i tillegg til å stille krav om god arbeidsinnsats.
- Skulen vil tilby leksehjelp minst to dagar i veka etter skuletid.
- Gjennomføre minst to elevsamtalar i året der eleven og læraren ser på utviklingsmulegheiter.
- Ha eit godt foreldresamarbeid.
- Ha ei god deltaking på foreldremøta.

LÆRINGSMILJØ

INVESTERING

- Skulen i Gol treng eit funksjonelt og estetisk bygg. Gol ungdomsskule vil arbeide for at det skal bli ein felles skule i Gol. Skulen får etter kvart fleire elevar, og 8.trinnet hausten 2010 må delast i tre klassar. Skulen manglar rom, og det må vurderast å leige brakke for å få plass til alle elevane.
- Dersom ikkje kommunen vedtek planar for bygging av ein ny skule, må det til store renoveringsarbeid på delar av skulen. Det vil omfatte nye grupperom samt ventilasjon og oppbevaring av kjemikaliar på naturfagrom og kunst og handverkrom. Det må også skiftast vindauge på skulen. Renovering av garderobe og kjøkken på pauserommet til lærarane er nødvendig.
- Anna nødvendig vedlikehald er: Markiser og solskjerming på klasserom, utskifting av ytterdørar, oppussing av elevtoalett.
- I forhold til universiell utforming så har ikkje rullestolbrukarar tilgang til alle klasserom.
- Innføring av fagsystemet Oppad vil vere med å effiktivisere og kvalitetssikre det administrative arbeidet. Systemet må utviklast til å kunne handsame konfidensielle opplysningar.
- Frå hausten 2010 er det krav om å ha mentorar for nyutdanna lærarar. Mentorane skal ha ei tilleggsutdanning på minst 10 stp.
- Skulane treng godt kvalifiserte lærarar. Krav til fagutdanning har endra seg over tid, og kommunen bør leggje til rette for at minst to lærarar kan få permisjom med lønn for å ta vidareutdanning i fag skulen treng.

DRIFT

- Åtferdsprosjektet for Hallingdal held fram som satsingsområde. Skulen legg til rette for kompetanseheving blant lærarane og jobbar med å gi elevane gode og positive haldningar. Delaer av prosjektet er finansiert gjennom midlar frå fylkesmannen.
- Delta og gjennomfør opplegget med Vær Røykfri.
- Halde fram med MOT som satsingsområde.
- Halde fram med IL@skulen som satsing på fysisk aktivitet og utdanning av elevar som instruktørar.
- Det må jobbast for å rekruttere godt kvalifisert lærarar ved tilsetjingar.
- For å imøtekoma behova for vidare- og etterutdanning må skulen sikrast tilstrekkeleg vikarressurs.

Økonomiplan 2011 - 2014

INVESTERINGAR – Gol ungdomsskule sitt framlegg:

Budsjettkap.	Nye tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
3114 2021	Nye lærebøker i samband med Kunnskapsløftet.	50	50	100	100
	Ny maskinvare og digitalt utstyr for å gjennomføre bruk av digitale verktøy som basisferdigheit jf. Kunnskapsløftet	300	300	300	300
	Leige av brakke, nytt klasserom	50	50	50	50

	Datanett til alle undervisningrom jf. bruk av digitale verktøy som basisferdigheit i Kunnskapsløftet. Oppgradering av det trådlause nettverket.	40	40	40	40
	Realfagsutstyr	30	30	10	10
	Mentorutdanning	80	20		
3114 2221	Måling av korridorar og undervisningsrom	20	10	10	10
	Utskifting av vindauge	400	400	200	
	Solskjerming i undervisningsrom	40	20		
	Opprusting av personalavd.	50	50		
	Renovering av elev-toalett	100	100		
	Grupperom	50	50	20	20
	Vask fysikksal og ventilasjon	80			
	Avtrekk lakkrom	80			
	Avtrekk vaskerom - reinhald	20			

Kommentar til investeringstiltak i økonomiplanperioden 2011 - 2014

All renovering og vedlikehald på bygningane må sjåast opp mot planar om bygging av ny skule på Gol. Gol vidaregåande skule har skifta alle vindauge tilsvarande dei som er på Gol ungdomsskule. Vindauga er vanskeleg å vaske og har ein konstruksjen kan vere farleg for elevane jf HMS rapport for 2010.

DRIFT - Gol ungdomsskule sitt framlegg:

Budsjettkap.	Vidareføring av tiltak – jf. Økplan 2006-2009	2011	2012	2013	2014
3114 2021	Data / IKT i skulen; elevmaskiner og program	140	140		
	Kompetanseheving	87			
	Friskliv i skulen,	100	100		
	Tilskot til tematur 10.klasse	100	100	100	100
Budsjettkap.	**Nye tiltak og endringar**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
3114 2021	Auka timeressurs for å gi elevar som startar på Gol ungdomsskule 2010 tilpassa opplæring og undervisning jfr uttale frå PPT	1200	1200	1200	1200
	Drift av datanettet,.innkjøp nye maskiner	300	300	300	300
	Kompetanseheving jf kunnskapsløftet		90	90	90
	Drift av IL@skolen	148	148	148	148
	Vedlikehald og oppgradering av datamaskiner	100	100	100	100
	Utvide ekskursjonsbudsjettet for å fylgje årsplanar for fag	100	100	100	100
	Utvide bibliotekarstilling	120	120	120	120

Kommentar til driftstiltak i økonomiplanperioden 2011 - 2014

- Gol kommune har sett av ekstra midlar til å støtte opp om skulane. Det er godt å vise til at dei midla vert vidareført. Skulane har samarbeidd om fordeling av desse midlane som er IKT i skulen og Friskliv i skulen. Frukt og grønt for ungdomsskulen er innarbeidd i rammeoverføringane til kommunen.
- Gol ungdomsskule vil frå og med skuleåret 2010/2010 ha 20 elevar som har fått tilråding om spesialpedagogiske tiltak frå PPT. Dei vil ikkje kunne få eit godt nok tilrettelagt undervisningstilbod i klassen utan at det er ein ekstra lærar tilgjengeleg. Det er svært viktig å gjennomføre det spesialpedagogiske tiltaket som er sett i gang på barneskulen. Dette har absolutt høgaste prioritet. Skal skulen gjennomføre eit forsvarleg skuletilbod for dei aktuelle elevane, må det avsetjast ekstra lønnsmidlar til dette opplegget. Det føreligg faglege vurderingar og tilrådingar frå barnevern, BUP og PPT.

- I fylgje elevtalsutviklinga vil Gol ungdomsskule ha 7 klassar mot tidlegare 6 ved skulestart 2010. Klassetalet vil auke kvart år fram til 2012. Skulen har ikkje klasserom til å dekkje dette behovet, og det må leigast inn brakker for å dekke rombehovet.
- For å få gjennomført ekskursjonane som ligg i årsplanane, og som er lagt opp etter intensjonane i Kunnskapsløftet, er det lagt opp til at post 3114 202111203 må aukast med 100 000 kroner.
- Avvikling av eksamen og gjennomføring av måla for dataundrvisning krev at skulen har mange maskiner tilgjengeleg. Dette utstyret må driftast, og det må setjast av eigne midlar til ei slik stilling. Stillinga må vere på minst 50 %. Dette må vere i samarbeid med IKT drift i Hallingdal.
- Kompetanseheving fører til mykje fråvær. I tillegg til anna fråvær som til dømes sjukdom og arbeid for tillitsvalde vil det medføre bortfall av undervisning dersom det ikkje kan setjast inn vikar.

KONSEKVENSAR AV VIDAREFØRING AV BUDSJETT 2010

- Kutt i lønnsbudsjettet både for lærarane og assistentane medfører at elevane vil få eit dårlegare tilbod enn dei har fått tidlegare. I tillegg har elevtalet auka med 12 og det har medført at det vert 7 klassar frå hausten 2010. Dei siste åra har Gol ungdomsskule hatt 6 klassar.
  Utan tilføring av friske midlar, vil dette vil føre til:
  1. Skulen manglar ressursar til den ekstra 8.klassen frå og med skuleåret 2010/2011
  2. Timetalet til spesialundervisning må reduserast.
  3. Tilbodet til elevar med spesialpedagogisk tilråding frå PPT ikkje vil få den hjelpa tilrådinga krev. Det kan føre til klagesaker til fylkesmannen, og kommunen blir pålagt å finne ressursar likevel.

- Kutt i velferdstilbodet til elevane vil føre til at skuleturar / ekskursjonar vil falle bort. Skulen må nøye seg med dei turane faget utdanningsval krev.

- Vert IKT midla reduserte eller borte, vil det føre til at skulen på sikt vil få problem med å gjennomføre eksamen på ein forsvarleg måte.

Årsbudsjett for 2011

Gol ungdomsskule har utarbeidd forslag til driftsbudsjett for 2011 med bakgrunn i budsjett for 2010, rekneskap 2009 og budsjettdirektiv datert 04.06.10. Driftsbudsjettet sin taldel for 2011 vert lagt inn i Økoplansystemet.

Kommentar

3112 Gol ungdomsskule –Lønnsbudsjettet

- Lønnspostane for assistentar (10100) og lærarar (10101) er lagt inn etter vedtatte stillingsheimlar og med noverande regulativlønn og tillegg.
- Lønn for lærarar i norsk for framandspråklege elevar og morsmålslærarar er lagt inn på 10101 2024 etter vedtatte stillingsheimlar.
- Kompensasjon for redusert undervisningsplikt for 6 lærarar over 55/60 år:
  Vikarutgiftene er lagt inn på 10205.
- Gol ungdomsskule har 6 tilsette som skal ha ei ekstra ferieveke. Dette utgjer ca 15 % stilling. Vikarutgiftene er lagt inn på den same posten.
- Kompensasjon for redusert arbeidstid for 2 arbeidstakar over 62 år er lagt inn på post 10206 (Vikarløn seniortiltak)
- På posten for anna lønn (10500) ligg stipulerte utgifter til godtgjersle for delt dagsverk, godtgjersle for leirskule og klesgodtgjersle for lærarar.
- På post for overtid (10400) ligg godtgjersle for arbeid på 17.mai.

2.3.5 LÆRINGSSENTERET GOL VAKSENOPPLÆRING

Kommuneplanen sine hovudmål for vaksenopplæringa 2008 - 2020:

Læringssenteret Gol vaksenopplæring gir tilbod om grunnskuleopplæring, spesialundervisning og undervisning i norsk med samfunnsfag for framandspråklege, jamfør opplæringslova og Lov om introduksjonsprogram og norskopplæring for nyankomne (introduksjonslova). Skulen er ansvarleg for å gjennomføre introduksjonsprogram for flyktningar. Skulen tilbyr også tenester til dei andre kommunane i Hallingdal.

- Gol kommune skal vera blant dei fremste i landet når det gjeld læringsmiljø og unnskapsutvikling.
- Gol kommune skal vera eit sentrum for spennande kunnskapsbedrifter og kreative fagmiljø.

Kommunen vil gje vaksenopplæring i samsvar med krava som er stilt i lovverket. Undervisninga skal så langt råd er målrettast mot den einskilde sitt behov for kompetanse.

Visjon:
Læringssenteret Gol vaksenopplæring ynskjer å fremje livskvaliteten hjå elevane ved å utvikle evna til meistring og deltaking i skule og samfunn.

Mål 2011 - 2014

Læringssenteret Gol vaksenopplæring sine mål for 2011 - 2014

1.Framandspråk. Lov om Norskopplæring for nyankomne innvandrere

a) Læringssenteret Gol Vaksenopplæring skal vidareutvikle samarbeide med dei andre kommunane i Hallingdal.
b) Prøve ut nye metodar for innlæring av norsk for minoritetsspråklege, m.a. nettstudium for deltakarar på høgare nivå.

2.Grunnskuleopplæring

a) Grunnskuleopplæring. Opplæringslova § 4A-1.
   - Læringssenteret Gol Vaksenopplæring skal gje tilbod om grunnskuleopplæring for vaksne til dei som melder behov for slik opplæring.
   - Læringssenteret Gol Vaksenopplæring skal utvide det interkommunale samarbeidet i Hallingdal på grunnskuleområdet.
b) Grunnskuleopplæring Spesialundervising. Opplæringslova § 4A-2.
   - Læringssenteret Gol Vaksenopplæring skal utvide det interkommunale samarbeidet i Hallingdal når det gjeld spesialundervisning
   - Læringssenteret Gol Vaksenopplæring skal gje tilbod om logopeditenester til dei som har rett til slik opplæring og behandling
c) Kvalifiseringsprogrammet
   - I samarbeid med NAV gje grunnskuleopplæring etter opplæringslova §4A-1 og/eller 4A-2 for aktuelle deltakarar.

3.Introduksjonsprogram for Innvandrarar. Lov om introduksjonsordning.

- Læringssenteret Gol vaksenopplæring vil arbeide for å få til interkommunal samarbeidsavtale om Introduksjonsprogram.

4. Norskopplæring for asylsøkjarar

- Læringssenteret Gol vaksenopplæring gir tilbod om norskopplæring for opplæring av asylsøkjarar i asylmottaka i Hemsedal og Nes.
  Læringssenteret gir, innanfor dei økonomiske rammene staten set, tilbod om inntil 250 timar norskopplæring for vaksne asylsøkjarar som har rett til slik opplæring. Opplæringa følgjer læreplanen.
  Opplæringa vil gå føre seg på Gol, så langt det er kapasitet på høvelege lokale.

5. Kvalifiseringsprogram

- I samarbeid med NAV ha ansvar for tilrettelegging og oppfølging av praksisplass for kandidatar som er på Kvalifiseringsprogram og som samstundes er elevar ved læringssenteret.

6. Læringssenteret Gol vaksenopplæring Folkeuniversitetet Hallingdal

- Vidareutvikle samarbeidet med folkeuniversitetet. M. a. leggje til rette for studiesenter og høve til fjernstudium og å gje forelesingar og kurs som fjernstudium frå Læringssenteret.

Tiltak 2011 - 2014

Investerings- og driftsoversikta nedanfor omtalar tiltaka.

Økonomiplan 2011 - 2014

Budsjettet til Læringssenteret Gol vaksenopplæring er delt i fem hovuddelar:

131502131	Grunnskuleopplæring etter opplæringslova § 4A1
131502133	Spesialundervisning etter opplæringslova § 4A2
131502134	Framandspråkopplæring
131502732	Introduksjonsprogram
131562134	Opplæring asylsøkjarar

INVESTERING – Læringssenteret Gol vaksenopplæring sitt framlegg:

Budsjettkap.	Nye tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
1230031502134	Måling fasade Lysbo	110	110	110	
1200031502134	Elevpultar. Utskifting. 15 stk pr år	20	20	20	20
3150	Husleige-Drift Lysbo	510			
3150	Husleige- drift andre lokalitetar		1 800	1 800	1 800

Kommentar til investeringsdelen i økonomiplanperioden 2011 - 2014

Oppussingsarbeid Lysbo

Læringssenteret held til i gamle og utslitne lokale. Fasaden talar for seg. Innvendig er det også lite tilfredstillande, men ymse småarbeid har gitt eit noko betre inntrykk av bygningen. Her er det eit toalettrom som treng oppussing og oppgradering. Det er heller ikkje tilgjenge for rørslehemma. Om lag 210 personar er knytte til vaksenopplæringa, anten som elevar eller tilsette. I tillegg kjem elevar ved Folkeuniversitetet Hallingdal som nyttar lokala på kveld og helg og dels på dagtid.

Lokala i Lysbo har ein driftskostnad på 510 000 kroner per år til reinhald og vaktmeister til energi, forsikring, avgifter m.m. I tillegg kjem leige/stipulert leige for sjølve bygget. Naudsynt oppussingsarbeid er gjort greie for ovanfor. I økonomiplanen blir det lagt opp til auka kostnader med husleige, anten som fylgje av oppgradering av Lysbo eller at Gol vaksenopplæring og Folkeuniversitetet kan ta i bruk nye og meir eigna lokale.

Andre lokalitetar

Lokala i Lysbo er ikkje tilfredstillande verken til undervising eller annan aktivitet. Gol kommune må etter kvart finne ei løysing der vaksenopplæringa kan nytte lokale som er meir tidsmessig og ikkje minst ivaretek arbeidsmiljølova i høve til ventilasjon, støy og temperatur. Det bygningsmessige og interiørmessige er også i svært dårleg forfatning.

I økonomiplanen blir det lagt opp til ei stipulert leige for vaksenopplæringa.

Det som er skrive ovanfor om investeringar, føreset at det blir skaffa nye lokalitetar til Læringssenteret Gol Vaksenopplæring og Folkeuniversitetet i nær framtid i samband med realisering av Hallingmoprosjektet.

Dersom Hallingmoprosjektet ikkje blir realisert, eller at det ikkje blir funne ny tilhaldsstad for Vaksenopplæringa/Folkeuniversitetet, må det gjerast slike investeringar ved Lysbo:

a) Fullstendig oppgradering av friskluftanlegget ved Lysbo
b) Brannsikringstiltak med belysning, vatn, varslarar m.m., fleire rømingsvegar
c) Nytt varmesystem (fyrkjele, varmesentral, omnar)
d) Tilgjenge for rørslehemma
e) Nye toalett inkludert toalett for rørslehemma
f) Solskjerming
g) Generell oppussing av klasserom med måling, nye tak inne, golvbelegg, utskifting av dører
h) Oppussing av administrasjonsavdeling med nye tak, oppussing kontor koordinator, garderobe for tilsette
i) Oppussing og ombygging av korridor 1. etg med nye golv, nytt golvbelegg
j) Oppussing kopi-rom
k) Lage garderobe for elevar
l) Nytt lagerrom og sanering av gamalt safe-rom
m) Fullstendig oppussig av fasaden
n) Nytt ytre tak på lite mellombygg
o) Ferdigstilling av uteareal i bakgarden
p) Det er ukjent kva standard det er på det elektriske anlegget generelt
q) Det er ukjent kva standard det er på VVS anlegget ut over det som er nemnt ovanfor.

Desse utgiftene er ikkje kostnadsrekna.

DRIFT – Læringssenteret Gol vaksenopplæring sitt framlegg:

Budsjettkap.	Nye tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
131502751	Introduksjonsprogram	80	80	80	80
131562134	Opplæring asylsøkjarar	0	0	0	0
131502131	Grunnskuleopplæring etter opplæringslova §4A1	400	400	400	400
131502133	Spesped opplæringslova §4A2	760	760	760	760
131502133	Logopedi Spesped opplæringslova §4A2	117	117	117	117

Kommentar til driftsdelen nye tiltak i økonomiplanperioden 2011 - 2014

131502131 Grunnskuleopplæring etter opplæringslova §4A1
131502133 Spesped - opplæringslova §4A2
131502133 Logopedi / Spesped - opplæringslova §4A2

Desse tiltaka vart alle reduserte i budsjettet for 2010 i samband med nedskjeringane. I økonomiplanen er dei same budsjettpostane lagt inn att med full årsverknad og vidareføring av aktiviteten frå opphavleg budsjettframlegg og økonomiplan i 2010.

- Grunnskuleopplæring
  Samarbeidsavtaler med Nes og Hemsedal gjer at kostnaden blir vesentleg redusert.

- Spes ped
  Sal av tenester til andre kommunar vil redusere kostnaden, men det er vanskeleg å stipulere.
- Logopedi
  NAV vil truleg refundere kostnaden

<u>Introduksjonsprogram</u>
Drifting av programmet utanom skuleruta, i feriar og dagar utan undervisning.

2.3.6 OMSORGSAVDELINGA

Mål 2011 - 2014

Visjon, utarbeidd via verdidebatten: Omsorgstenester for meistring av eigen livssituasjon.

Det skal framleis satsast på leiar- og kvalitetsutvikling med fokus på verdiane.

- Brukardialog og kommunikasjon med brukarar
- Myndiggjorde medarbeidarar
- Tilretteleggjande leiing
- Heilskapeleg og tverrfagleg tenking

Handlingsplanen vart utarbeidd våren 2009, men er ikkje vedtatt av kommunestyret enno.

Tiltak 2011 – 2014

INVESTERING – Omsorgsavdelinga sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
3400	Ombygging av Gol helsetun – ny inngang, resepsjon, kontorlokale og møterom	2 500			
3410	Utviding og utbetring av institusjonskjøkkenet		800	0	0
3410	Kjøkkenmaskinar	150		0	0
3420	Ombygg. Gol helsetun til rehab.- og korttidsavd. Ombygg. av kjøkken ADA og oppuss. av rom	* *			
3420	Alarm-/ringjesystem på Gol helsetun	1 000	0	0	0
3431	Personalfasilitetar i Helsetunvegen		*		

*) Kalkylar manglar. Avhengig av utrekningar frå Gol Byggdrift KF.

Kommentar til investeringstiltak i økonomiplanperioden 2011 - 2014

Inngangsparti med resepsjon, kontorlokale og møterom

Det er ynskjeleg å få flytta hovudinngang til underetasjen og få til ein "resepsjon" som kan vera i kombinasjon med kontor til merkantilt personale. Det er ynskjeleg med eit oversiktleg og informativt inngangsparti slik at besøkjande/pårørande lett kan finne fram. Omsorgsavdelinga har også for få kontor og lite møterom.

Utviding og utbetring av institusjonskjøkkenet

Kjøkkenet har behov for større plass dersom dei skal klare å oppretthalde den produksjonen dei har i dag. Det er dårleg tilrettelagt for bakeavdeling og lite rom for kontorplass for kjøkkensjef. Det er tenkt ei lita utviding av kjøkkenet for mellom anna å få plass til maskiner som kan auke kapasiteten

Kjøkkenmaskiner

Kjøkkenet har behov for oppgradering av maskiner for å tilfredsstille kvalitetskrava frå mattilsynet. Det er viktig at ei såpass stor produksjonsavdeling har sikkert og kvalitetsmessig rett utstyr for å kunne levere fullgode produkt.

Ombygging Gol helsetun til rehabiliterings- og korttidsavdeling

Som følgje av blant anna tidleg utskriving frå sjukehus og behov for observasjon og opptrening er det behov for eigne plassar til rehabilitering og korttidsopphald. Samhandlingsreforma vil truleg føre til

større etterspørsel etter denne type plassar. I tillegg er det behov for å kunne tilby avlastning til dei som pleier sine eigne heime.

Det er tenkt at austfløya på Gol helsetun kan nyttast til korttids-/rehabiliteringsplassar. I austfløya er det 10 rom. For å kunne få ei funksjonell rehabiliteringsavdeling, vil det vera naudsynt med ei viss oppgradering av romma. Avdelinga er frå slutten av 1970 talet, og det er lite som er gjort av oppgradering i desse åra.

Avdeling ADA er ei dementavdeling med 8 pasientrom, avdelingskjøkken og fellesstugu. Avdelings-kjøkkenet er nedslitt og tilfredsstiller ikkje krava frå Mattilsynet. Her trengs ny kjøkkeninnreiing som tilfredsstiller krav til hygiene.
Pasientromma treng renovasjon av bad, spesielt golva, for å få rett fall på sluk, og nytt belegg.

Alarm-/ringjesystem

Alarm-/ringjesystema på Helsetunet er, med unntak av den nye avdelinga "Fagertun", ikkje funksjonelt korkje for bebuarar eller personalet. Det er ynskjeleg med eit varslingssystem som tilfredsstiller dagens krav til standardar, som er funksjonelt og sikrar tryggleiken for bebuarane.

Personalfasilitetar og fellesrom i Helsetunvegen

Helsetunvegen PU -bustader hadde ingen personalfasilitetar som garderobe og pauserom. Den eine leilegheita er tatt i bruk til personalrom i påvente av eventuell bygging av fellesareal. For at personalet skal kunne drive forsvarleg etter arbeidsmiljølova, og følgje opp strenge krav om dokumentasjon, er det viktig at dette blir prioritert. Det er for tida ingen stader der ein kan oppbevare personopplysningar og andre sensitive opplysningar, noko som er forbode.

DRIFT – Omsorgsavdelinga sitt framlegg:

Budsjettkap.	Nye tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
3400	Stillingsheimlar for faste vikarar	0	0	0	0
3400	Opplæring	200	200	200	200
3400	Saksbehandlar omsorgstenester	600	600	600	600
3400	Driftsansvarleg og superbrukarar Gerica	500	500	500	500
3410	Driftsauke kjøkken, 0,9 årsverk	450	450	450	450
3411	Utvida tilbod om; (jf. Omsorgsmeldinga) BPA (borgarstyrt personleg assistanse), omsorgsløn, støttekontakt, privatavlasting og skuleavlastning	200	250	300	300
3411	Utvikling av alternative arbeidstilbod; Inn på tunet/Grøn omsorg – tiltak (sjå Næringsavdelingas tiltak), jf. Omsorgsmeldinga.	300	300	300	300
3412	Nattevakt omsorgsbustader Torstadvegen 1,7 årsverk	900	900	900	900
3420	Leasing av minibuss/bil i samarbeid med andre avdelingar	60	60	60	60
3420	Utvikling av dagsentertilbod til eldre som bur heime og treng sosiale aktivitetar, jf. Omsorgsmeldinga	500	500	500	500
3420	Korttidsavdeling, 10 plassar • Bemanning 6 årsverk • Mat • Medisin • Medisinsk utstyr • Medisinske forbruksvarer • Auka utgifter til Gol Byggdrift KF	 3 000 300 150 150 30 250	 3 000 300 150 50 30 250	 3 000 300 150 50 30 250	 3 000 300 150 50 30 250
3430	Ny stilling i heimetenester	500	500	500	500
3431	Stillingsheimel avlastning	500	500	500	500
3431	Stillingsheimlar teneste til utviklingshemma	1 000	1 000	1 000	1 000

Generelt

Omsorgsavdelinga driv ei teneste som i stor grad er lovpålagd og styrt av rettar.
Gjennom fleire år har det vore til dels store overskridingar på budsjettet til omsorgsavdelinga.
Dette skuldast at budsjettet baserer seg på historiske data og ikkje i tilstrekkeleg grad byggjer på reell situasjonsanalyse og behovsdokumentasjon (KOSTRA og IPLOS-data), jf. RO-rapport 2007 og såleis ikkje fangar opp endringar i tenestemottakarane sine behov.

Felles

Faste vikarar

Omsorgsavdelinga har hatt eit stort sjukefråvær (ca 10 %). Sjukefråvær er kostbart i omsorgs-avdelinga, med vikarkostnader og bruk av administrative ressursar til innleige. Tilgangen på kvalifiserte vikarar varierer, noko som kan påvirke kvaliteten på tenestene.
Sjukefråvær er dessutan ei ekstra belastning for kollegaer og arbeidsmilljø. Det er ynskjeleg å prøve ut fast tilsetjing av vikarar. Kostnaden kan dekkjast av vikarmidlane, men stillingar må opprettast.

Avdelingsleiing

Omsorgsavdelinga fekk i samband med budsjettbehandlinga hausten 2009 redusert ramme til opplæring og kompetanseheving. Behovet for midlar til kompetanseheving er til stades, og ramma bør aukast.

Omsorgsavdelinga har behov for ein kvalifisert saksbehandlar til å utgreie og saksbehandle søknader om pleie- og omsorgstenester. Ein slik saksbehandlar er ei nøkkelstilling både når det gjeld brukarane sine rettar, men også for å kunne dimensjonere tenestene korrekt.

Omsorgsavdelinga har også behov for ressurser til drift og utvikling av fagsystemet Gerica. Avdelinga har også behov for ressursar til superbrukarar som blant anna har ansvar for opplæring av tilsette.
Totalt er det bruk for 100 % stilling til dette.

Institusjonskjøkken

Grunna auka matproduksjon (utbygging ved Gol helsetun og aukande matombringing) treng kjøkkenet å bli tilført midlar og stillingsheimlar for å halde produksjonen på noverande nivå.

Eldreomsorg

Rehabiliterings- og korttidsavdeling

Gol helsetun disponerer i dag 42 rom. 32 av desse romma er til langtidsopphald. 10 rom ynskjer ein brukt til korttidsopphald, rehabilitering og avlastning.
På grunn av avvikling av fleire rehabiliterings-plassar og færre liggjedøgn i sjukehusa, kjem behovet for rehabilitering, medisinsk behandling og oppfølging i sjukeheimane til å auke.

Bemanning til pleie på ei slik avdeling vil utgjere ca 6 årsverk. I tillegg er det behov for ressursar til opptrening og behandling, mat, medisin m.m.

Natteneste

Det er behov for nattevakt i Torstadvegen, jf. Helsetilsynets revisjon i 2006. Dette gjeld også omsorgsbustader i Furuvegen. Her er det tenkt ei fellesløysing med nattevakt. Spesielt i Torstadvegen, som er bygd med tanke på demente, er det ikkje tilfredstillande å ha nattevakt som berre er innom på tilsynsrundar. Omsorgsavdelinga har tildelt desse bustadane til personar som har, eller er i ferd med å utvikle demenssjukdom, og som treng fast tilsyn gjennom heile døgnet.
Målet til omsorgsavdelinga er at flest mogleg skal bu i eigen heim, noko som også er mest kostnadseffektivt.

Heimetenester

Ein har det siste året hatt redusert bemanning i omsorgsbustadene, men behovet er absolutt til stades. Dette er resultat av at ein er streng i tildeling av bustader slik at dei som får tildelt bustad, også har eit stort omsorgsbehov.

Heimetenestene har også eit aukande behov for meir bemanning grunna at eldre ynskjer/må bu heime lenger. I tillegg har heimetenestene fleire ressurskrevjande brukarar.

Dagsenter for heimebuande

Utvikling av dagsentertilbod til eldre som bur heime, og som treng sosiale aktivitetar, vil ha behov for 1 årsverk for aktivitør.

Funksjonshemma og utviklingshemma

Tenester for funksjonshemma

- BPA (borgarstyrt personleg assistanse)
- omsorgsløn
- støttekontakt
- privatavlasting
- Inn på tunet – Grøn omsorg

Dette er kostnadseffektive løysingar som erstattar det vanlege tenesteapparatet og tek omsyn til valfridom for den einskilde brukaren (jf. Omsorgsmeldinga og diverse rundskriv). Innsatsen til slike tiltak vart redusert ved budsjettbehandlinga hausten 2009.

Avlastning

Behovet for avlastning er aukande. Omsorgsavdelinga yter fast avlastning til 2 personar. I tillegg yter omsorgsavdelinga etter-skule-avlastning for ungdommar som har behov for tilsyn, og som ikkje kjem inn under SFO-ordninga. Avdelinga har ikkje fast bemanning til denne tenesta. Behovet for bemanning og stillingsheimlar til fast avlastning er om lag ei 100 % stilling.

All avlasting skal vera gratis. Avdelinga må også dekkje husleige, utstyr til avlastningsbustadene og mat til dei som er på avlastning.

Tenester til utviklingshemma

Også tenestene til psykisk utviklingshemma er lovpålagde, og omfanget av tenestene er betydeleg. Tenestetilbodet blir gjeve i brukarane sine eigne bustader og på arbeidssenteret. Talet på brukarar er høgt i forhold til storleiken på kommunen og omfattar både barn og vaksne. Kommunen får refusjon for ein del av kostnadeane til ressurskrevjande brukarar.

Avdelinga er ikkje driftsmessig dimensjonert for dei oppgåvene som skal gjerast. Fylkesmannen har ved fleire høve overprøvd omfanget av tenestene og har omgjort kommunen sine vedtak. Det er behov for å auke talet på stillingsheimlar for å unngå bruk av ekstrahjelp og overtid, noko som blir mykje dyrare. Denne tenesta er kompetansekrevande, og det er behov for å auke delen tilsette med høgare utdanning. Det er behov for om lag to stillingar.

2.3.7 SOSIALAVDELINGA

Mål og tiltak 2011 - 2014

- Redusere talet på mottakarar av økonomisk sosialhjelp.
- Følgje opp sjukmelde og arbeidsledige slik at dei kjem attende i arbeid så snart som mogleg.
- Sørgje for god oppfølging og avklaring av deltakarar i Kvalifiseringsprogrammet (KVP).
- Samarbeide nært med Ruskonsulent, psykisk helsevern, omsorgsavdelinga og andre relevante samarbeidspartnarar til beste for brukarane.
- Ta imot 15 flyktningar i året, og arbeide for at Introduksjonsprogrammet kan halde fram med å få brukarane raskt over i arbeid og aktivitet.

Økonomiplan 2011 - 2014

DRIFT – Sosialavdelinga sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
3300242110100	100 % st., tiltakskonsulent for KVP / arbeid for sosialhjelp	400	400	400	400
3300242110100	20 % stilling – rettleiar mottak	80	80	80	80
3300242110100	Del av regional stilling som gjeldsrådgjevar	93	93	93	93

Kommentar til driftstiltak i økonomiplanperioden 2011 - 2014

1. 100 % stilling, tiltakskonsulent for Kvalifiseringsprogrammet / arbeid for sosialhjelp

Samanlikna med dei andre kommunane i Hallingdal, har Gol kommune flest personar som mottek sosialhjelp i løpet av året utan at det har vorte fleire stillingar.
151 personar mottok sosialhjelp i 2009. Statistikken frå SSB viser at Gol har like mange tilsette i sosialtenesta som Ål og Hol. Bemanninga i sosialtenesta samsvarar ikkje med talet på klientar. Sosialtenesta har ikkje ressursar nok til å følgje opp deltakarane i kvalifiseringsprogrammet på ein god nok måte. Gjennom bruk av ei ny stilling og bruk av kommunale tiltaksplassar kan det stillast vilkår for mottakarar om at dei skal stå i arbeid for å kunne få sosialhjelp. Eit slikt tiltak vil kunne redusere utgiftene til økonomisk sosialhjelp betrakteleg. Det vil også vere svært aktuelt å gje deltakarane tilbod gjennom vaksenopplæringa.

Kvalifiseringsprogrammet er eit kommunalt ansvar, og forvaltninga er lagt til det lokale NAV-kontoret. Føremålet med kvalifiseringsprogrammet er å forsterke innsatsen overfor personar som i dag er avhengige av sosialstønad over lengre tid. Det skal utarbeidast eit arbeidsretta program for alle som blir vurderte til å ha moglegheit til å kome ut i arbeid - også der vegen kan vere lang og usikker. Øyremerka tilskot til KVP var for 2010 om lag 568 000 kroner. Frå 2011 vil tilskotet bli lagt inn i ramma.

Løn til deltakarar i Kvalifiseringsprogrammet utgjer 2G eller 140512 kroner per år eller 11 709 kroner per månad. Dette tilsvarar ei meirutgift på om lag 62 000 kroner per år per brukar samanlikna med økonomisk sosialhjelp. Kor stor meirutgifta per brukar blir, kan variere mykje, mellom anna avhengig av kor store utgifter klienten har til bustad.

Deltakarer i kvalifiseringsprogrammet treng svært tett oppfølging. Ut frå erfaringar i andre kommunar har departementet rekna kostnaden for kommunale tiltak til 10 500 kroner per månad per deltakar. Dette utgjer ei samla utgift på ca. 180 000 kroner per deltakar per år. For 8 deltakarar blir dette til saman 1 440 000 kroner. I den grad ein kan nytte statlege tiltaksplassar, vil kommunen få refundert ein del av utgiftene. Dersom deltakarane kjem ut i ordinært arbeid, vil det spare kommunen for store utgifter på sikt.

20 % stilling – rettleiar mottak

Dersom det ikkje let seg gjere å opprette 100 % stilling tiltakskonsulent for Kvalifiseringsprogrammet / arbeid for sosialhjelp, bør ressursane i mottak styrkjast med 20 % stilling. Slik det er i dag må dei som arbeider med oppfølging, bemanne mottaket ein dag i veka. Gjennom ei styrking av mottaket med 20 % stilling vil ein styrkje arbeidet med oppfølging, og på den måten redusere utgiftene til økonomisk sosialhjelp.

3.Del av interkommunal stilling som gjeldsrådgjevar

I hovudskissa for etablering av NAV i Hallingdal er det beskrivi at oppretting av stilling som gjeldsrådgjevar er ei interkommunal oppgåve som kan leggjast til ressurseininga på Gol. Hovudskissa er utarbeidd i partnarskap mellom kommunane i Hallingdal og NAV Buskerud. Etter mandat frå utvida partnarskap for NAV i Hallingdal, der rådmennene i Hallingdal og direktøren for NAV i Buskerud møter, har leiaren for NAV Gol laga eit utkast til saksutgreiing vedrørande regional stilling som gjeldsrådgjevar.

I Vest-Telemark er det oppretta ei slik regional stilling. Erfaringane der viser at utgiftene til stillinga blir spart inn gjennom reduserte utgifter til økonomisk sosialhjelp. Dette skjer fordi ein kan kome tidlegare inn og få rydda opp i den økonomiske situasjonen slik at klienten blir sjølvhjelpen.

Det er eit sterkt ynskje frå alle NAV-kontora i Hallingdal at det blir oppretta ei slik stilling. Det ligg om lag 50 saker vedrørande gjeld til handsaming i NAV-kontora i Hallingdal. Kontora opplever at dei verken har ressursar eller kompetanse til å handtere desse sakene. Stillinga vil ha sin base ved NAV Gol.

Kommentar til Årsbudsjett 2011

For 2010 blei budsjettet til økonomisk sosialhjelp redusert med 1 million kroner.
I 2009 var meirforbruket på økonomisk sosialhjelp om lag 800 000 kroner. I 2010 ser det ut til at meirforbruket blir på om lag 2 millionar kroner. Dette er ei lovpålagt teneste der ein ikkje kan gje avslag på søknader med grunngiving i kommunen sin økonomiske situasjon. Ein veit og at redusert bemanning vil føre til dårlegare oppfølging og dermed ytterlegare auke i utbetalingar av økonomisk sosialhjelp.

Det er difor lagt vekt på å føreslå tiltak som vil redusere blant anna utgiftene til økonomisk sosialhjelp. Kostnadene ved desse tiltaka er lågare enn det ein vil spare inn på utbetalingar av økonomisk sosialhjelp.

2.3.8 BARNEVERNET

Mål og tiltak 2011 - 2014

- Prioritere tidleg hjelp til barn, unge og deira familiar.
- Oppfylging av fosterheimar
- Framleis sikre eit godt tverretatleg samarbeid mellom barneverntenesta og andre avdelingar/etatar.
- Informere om kva barneverntenesta er, og kva ein kan vente seg av barneverntenesta.
- Igangsetje og få til eit felles fagleg godt barnevern for heile Hallingdal frå ca 01.12.10
- Framleis ha ei aktiv barnevernsvakt gåande.

Økonomiplan 2011 - 2014

INVESTERING - Barnevernet sitt framlegg:

	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
	Frå 2011 vert Ål kommune vertskommune for dei 5 andre kommunane i Hallingdal. Det skal då kvart år gjerast vedtak om eit samla budsjett for barneverntenesta. Dei faste driftutgiftene som lokale, personale, offentlege avgifter m.m. skal fordelast etter den vedtekne fordelingsnøkkelen for regionen, med 30 % fordelt likt mellom kommunane og 70 % i høve til folketalet 1 januar budsjettåret. Kvar kommune har det økonomiske ansvaret for tiltak og andre eksterne kostnader knytta til barnet i den enkelte kommune.				

DRIFT – Barnevernet sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
	Lønsmidlar for å ha vakt i barnevernsvakta	125	125	125	125
	20 % merkantil stilling	75	75	75	75

Kommentar til drift i økonomiplanperioden 2011 - 2014

Lønsmidlar for barnevernsvakta må vidareførast i framtidige budsjett. Vidare ser barneverntenesta at det er viktig å ta med seg 20 % merkantil ressurs inn i Hallingdal barnevernteneste for å sikre merkantile ressursar.

2.3.9 HELSEAVDELINGA

Mål 2008 - 2020

- **Gol kommune skal arbeide målretta for god og likeverdig helse i heile befolkninga**

HELSE I PLAN
Det skal takast omsyn til helse i all planlegging.
Bygningar og tilrettelagt uteareal skal vera tilgjengelege for alle (universell utforming).

FØREBYGGING
Gol kommune skal arbeide for å fremje god helse i heile befolkninga i arbeid og fritid.
Livsstilssjukdommar skal førebyggjast gjennom fokus på kosthald, rus, tobakk, psykisk helse, kultur og fysisk aktivitet.
Kommunen skal gje tenestetilbod som brukaren i størst mogleg grad kjenner til, som skaper tryggleik, og der brukaren er aktivt medverkande

BEHANDLING OG REHABILITERING
Kommunen skal tilby nødvendig helsehjelp som dekkjer behov for pleie, omsorg, behandling og rehabilitering
Det skal arbeidast tverrfagleg for å samordne tilbod til menneske med psykiske vanskar, med særleg vekt på barn og unge.

Miljøretta helsevern

1. *Overordna mål*
   - Eit trygt og oversiktleg miljø som fremmar god helse i befolkninga

2. *Dei viktigaste tiltaka for å nå målet*
   - Tilsyn med verksemder og eigedomar som kan ha verknad på helsa
   - Deltaking i kommunalt planarbeid for å sikre omsynet til folkehelsa
   - Kartlegging av dei ulike miljøfaktorane som kan ha innverknad på helsa

3. *Kvalitetsmål*
   - Tilsyn
   - Planarbeid
   - Fordjuping i dei ulike fagfelta

4. *Mål for kvalitetsarbeidet*
   - Føre tilsyn av aktuelle verksemder, jf tilsynsplan for miljøretta helsevern
   - Delta i kommunale planprosessar der det er behov - i alle Hallingdalskommunane
   - Få oversikt over miljøfaktorar som kan verke inn på folks helse, både positivt og negativt

5. *Tiltak*
   - Auke stilling ved HMVH med 60 % (totalt 160 %)
   - Etablere eit fagmiljø
   - Fordele ansvarsområda og fordjupe seg meir i fagfelta
   - Føre tilsyn med skular og barnehagar kvart 3.år, basseng kvart 2.år, boblebad kvart år, solarie kvart 2.år, campingplassar og frisør/hudpleie ved behov
   - Gje uttale i plansaker og delta meir aktivt i møte
   - Ha auka fokus på støy i plansamanheng
   - Halde seg oppdatert innan fagfelta til miljøretta helsevern, særleg innan inneklima, støy, radon og sosiale miljøfaktorar
   - Gjere info om risikoområda for radon i Hallingdal, samt mulege tiltak tilgjengeleg for befolkninga
   - Oppdatere nettsida minst ein gong per kvartal

PRI: 3	8311 2331	Miljøretta helsevern 60 % stilling.	70	70	70	70

Fysio- og ergoterapitenesta

1. *Overordna mål*
   - Best mogleg funksjons- og meistringsevne, sjølvstende og livskvalitet for menneske med muskel -/ skjelettlidingar og funksjonshemmingar

2. *Dei viktigaste tiltaka for å nå målet*
   - Oppfølging av barn med funksjonsvanskar og tverrfagleg samarbeid rundt barnet og familien
   - Behandling og opptrening etter akutte skadar og operasjonar
   - Behandling og sekundærførebygging av belastningslidingar
   - Oppfølging av personar med samansette funksjonsvanskar
   - Førebyggjande tiltak

3. *Kvalitetsmål*
   - Koordinering mellom fysio - og ergoterapiteneste og andre tenester
   - Behandling
   - Førebygging

4. *Mål for kvalitetsarbeidet*
   - Meir effektiv re-/habilitering av personar med langvarige, samansette funksjonsvanskar
   - Behandling og opptrening i samsvar med nasjonale retningsliner og andre fagleg oppdaterte tilrådingar
   - Førebygging av livsstilssjukdommar og varig fysisk funksjonssvikt

5. *Tiltak*
   - Meir systematisk bruk av samarbeidsmøte/ansvarsgruppemøte med brukarar i re-/habiliteringsfase
   - Systematisk samarbeid ved deltaking på møte i omsorgsavdelinga kvar veke
   - Systematisk samarbeid med vaktmeistertenesta om hjelpemiddelformidling og tilrettelegging av bustad
   - Fagmøte i avdelinga kvar 2. veke
   - Kurs og fagleg oppdatering (rehabilitering av kreftpasientar og andre aktuelle tema)
   - Felles lokale for heile fysioterapitenesta i kommunen
   - Fallførebyggjande trening i grupper
   - Treningsgruppe lågintensitet (samarbeid med Friskliv)
   - Treningsgruppe for barn med overvekt (samarbeid med Friskliv)

PRI: 1	3221.2413	Kommunefysioterapeut/Friskliv 100 % still.	475	475	475	475
PRI: 1	3221.2413	Fastlønstilskot fysioterapeut 100 % stilling	-150	-150	-150	-150
PRI: 7	3221.2413	Ergoterapeut 50 % stilling	240	240	240	240

Helsestasjonen og skulehelsetenesta

1. *Overordna mål*
   - Helsefremmande oppvekst og livsstil

2. *Dei viktigaste tiltaka for å nå målet*
   - Tenester i samsvar med nasjonale retningsliner
   - Familiar med mindre ressursar og familiar der barn har spesielle behov
   - Enkeltsamtaler i skulehelsetenesta

3. *Kvalitetsmål*
   - Konsultasjonsteknikkar
   - Oppfølging av barn/familiar med spesielle behov
   - Enkeltsamtaler med barn i skolealder

4. *Mål for kvalitetsarbeidet*
   - Sikre personalet fagleg oppdatering i samsvar med nye og endra behov hos barn, unge og familiane

- Sikre kontinuitet i oppfølging av barn/familiar med ulike behov, samt tilvising til andre fagpersonar der det er nødvendig
- Sikre kapasiteten i skulehelsetenesta slik at barn får rask tilgang på samtale ved behov

5. *Tiltak:*
   - Auke bemanning med 50 % stilling til 100 % psykiatrisk sjukepleiar
   - Auke bemanning med 100 % stilling som helsesøster
   - Samarbeid med Friskliv med fokus på barn og unge med overvekt
   - Tenesta skal ha fokus på barn og unge som slit psykisk
   - Helsestasjonen skal drive nettverksskapande arbeid med fokus på småbarnsfamiliar
   - Heile tenesta skal ha fokus på tvangsgifte og kjønnslemlesting
   - Arrangere ettertreff ca kvar 3.md, og tematreff x 1 per md for småbarnsforeldre
   - Lage undervisningsopplegg og ha rettleiing i ulike klassetrinn i skulen der helsesøster/lege er med
   - Jobbe med Friskliv og eventuelt andre for å lage opplegg for familiar med overvektsproblematikk med fokus på kost og fysisk aktivitet
   - Forsøke maks 1 vekes ventetid for elever i skulen med behov for samtale med helsesøster/psykiatrisk sjukepleiar
   - Tilby tette konsultasjonar/samtaler for familiar med spesielle behov og for familiar med annan kulturbakgrunn
   - Arbeide for eit interkommunalt samarbeid, eventuelt eit felles vaksinasjonskontor i Hallingdal for reisevaksinering

PRI: 2	3211.2322	Psykiatrisk sjukepleier frå 50 til 100 %	240	240	240	240
PRI: 5	3211.2322	Helsesøster 100 % stilling	472	472	472	472

Helsestasjon for ungdom

1. *Overordna mål*
   - Ungdom som tek vare på eiga helse

2. *Dei viktigaste tiltak for å nå målet*
   - Open helsestasjon utan timebestilling for all ungdom i alderen 13 – 24
   - Tilgjengeleg informasjon om tenesta på skular, på nett og der ungdom ferdast

3. *Kvalitetsmål*
   - Fagleg oppdatert helsepersonell som møter ungdommen
   - Fagleg oppdatert personale i møte med fleirkulturell ungdom i den problematikken dei har

4. *Tiltak*
   - Opningstid etter skuletid (14.30 – 16.30)
   - Samarbeid mellom skulehelsetenesta og HFU om førebyggjande arbeid om kjønslemlesting og tvangsgifte
   - Seksualundervisning i 10. klasse og invitasjon til helsestasjonen (Bli kjent)
   - Opne tilbod for ungdom frå 20 -24

Jordmortenesta

1. *Overordna mål*
   - Friske mødrer og barn og fødande som får den tenesta dei har krav på, når dei treng ho

2. *Dei viktigaste tiltaka for å nå målet*
   - Tilbod om svangerskapskontroll til alle gravide i samsvar med gjeldande lover og regler og statlege rettleiarar
   - Tilbod om døgn-kontinuerleg beredskapsteneste for gravide og fødande
   - Tilbod om oppfølging i barsel og ammerettleiing når det trengst (inkludert i beredskapen)

3. *Kvalitetsmål*
- Kommunane i Hallingdal har oppretta god og kvalitetsrett beredskapsteneste for sine gravide, fødande og barselkvinner med interkommunale avtaler, og bakvaktsteneste mellom øvre og nedre Hallingdal jordmorvaktdistrikt
- Kommunen beheld beredskapstenesta på dagens nivå
- Sikre heilskapleg interkommunal beredskapsteneste i samarbeide med Vestre Viken helseføretak. Beredskapsteneste som ivaretek gravide, fødande og barselkvinner
- Fagleg oppdaterte jordmødrer i tenesta

4. *Tiltak*
- Avklaring av organisering av beredskapsteneste og følgetenesta i samarbeide med Vestre Viken og kommunane i Hallingdal
- Nok jordmorstillingar til å kunne ha ansvarleg turnus i beredskapen og kvalitetsmessig rett teneste, minst 4 jordmødrer til å kunne ha ein 4-delt turnus
- Regelmessig hospitering ved fødeavdeling for jordmødrene i tenesta og knytte fagutvikling av tenesta tettare opp mot føretaka
- Styrke jordmorfagmiljøet i Hallingdal
- Oppdatere prosedyrar i svangerskapsomsorgen og beredskapstenesta

Friskliv

1. *Overordna mål*
- Ei befolkning med gode levevanar som tek helsemessige gode val

2. *Dei viktigaste tiltaka for å nå målet*
- Utvikle og tilretteleggje innanfor levevaneområde
  Overvektige (barn)
  a. Starte grupper for familiar som har overvektige barn
  b. Fokus på fysisk aktivitet og kosthald
- Tiltak innanfor frisklivsreseptordninga
  Ungdomsgruppe
  c. Starte gruppe med fysisk aktivitet og kosthold
- Betre kommunikasjon/samarbeid med legane, Fretex, Vinn AS og Nav
  a. Regelmessige møte, korleis motivere brukarane og få dei med. Auka fokus på helsegevinstane ved livsstilsendring. Nyheitsbrev
  b. Få fleire deltakarar til og å gjennomføre frisklivsresept

3. *Kvalitetsmål*
- Auka motivasjon til å vera i aktivitet og få sunne vanar

Folkehelse
Folkehelsearbeid er samfunnets totale innsats for å oppretthalde, betre og fremme helsa i ei befolkning.

1. *Overordna mål*
- Fleire leveår med god helse
- Utjamne sosiale ulikskapar i helse

Ynskje om
- Auka politisk og administrativt engasjement for folkehelse i kommunen
- Kompetanse om folkehelsearbeid skal vera representert i alle kommunale planutval

2. *Dei viktigaste tiltaka for å nå målet*
1. Vidareutvikle helsefremmande program innan Aktiv bedrift
   a. Tilby ulike aktivitetar og kurs
      1. pilates, symjing, volleyball, 4x4
      2. stressmeistring/avspenning og fysisk aktivitet
2. Auka påverknad i kommunens planarbeid
   a. Relevant info til avdelingsleiarane

3. Etablere og gjera tilgjengeleg oversikt over helsetilstanden i kommunen, og dei faktorane som påverkar denne

3. Mål
- Redusere helseforskjellar mellom sosiale lag, etniske grupper og kjønn

Kvalitetsmål
- Gjennom deltaking i helsefremmande program skal personar motiverast til å ta ansvar for eiga helse
- Synleggjera helseperspektivet i alle sektorar
- Utvikle regionsansvar for Hallingdal

Psykisk helse

1. Overordna mål
- Gode liv i eit inkluderande samfunn

2. Dei viktigaste tiltaka for å nå målet
- Tenestene i psykisk helse skal vera eit lågterskeltilbod. Det blir ikkje kravd tilvising, det er kort ventetid, og det er ikkje inntaksstopp
- Kliniske samtaler og eller miljøarbeid
- Rusomsorg

3. Kvalitetsmål
- Rutinar
- Tydeligare vedtak
- Sikre finansiering av tiltaka

4. Mål for kvalitesarbeidet
- Å sikre finansiering av tiltaka, slik at tenesta kan være lågterskel
- Auke stillingsprosent innan klinisk arbeid for vaksne og barn
- Sikre personalets faglege kompetanse og oppdateringar i samsvar med utvikling

PRI: 9	3212.2415	Miljøarbeidar 1 x 100 % stilling	365	365	365	365
PRI: 6	3212.2415	Miljøarbeidar 1 x 100 % stilling rusomsorg etter prosjektperioden		365	365	365

Legetenesta og legevakt

1. Overordna mål
- Ei befolkning som tek vare på eiga helse, førebygger sjukdom og skadaer og er trygge på å få hjelp når det er nødvendig

2. Dei tre viktigaste tiltaka for å nå målet
- Diagnostisering i akutte tilfelle
- Diagnostisering i samband med utgreiing
- Diagnostisering i samband med oppfølging av kroniske lidingar

3. Kvalitetsmål
- Diagnostisering
- Behandling
- Fokus på førebygging i pasientkonsultasjonar

4. Mål for kvalitetsarbeidet
- Sikre diagnostisering og behandling i samsvar med allment aksepterte faglege normer
- Sikre kontinuitet i tilhøvet mellom lege/medarbeidar og pasient
- Rask og målretta tilvising til andre fagpersonar og instansar når dette er naudsynt

5. *Tiltak*

- Færre avvik og nestenuhell
- Alle legar skal vera spesialistar innan almennmedisin
- Stabile relasjonar og adekvat oppfølging. Legar må tileigne seg tilstrekkelege kunnskapar om skadar, sjukdommar og førebyggjande helse slik at dei blir i stand til å behandle og rettleie desse pasientane på best mogeleg måte
- Samhandling mellom tenestene fungerer godt kommunalt, interkommunalt og med spesialisthelsetenesta
- Kunnskap om kva slags og kvar tilboda er
- Kommunikasjonssystem Nødnett og Helsenett er til ei kvar tid oppgradert frå kommunen si side
- Delta på dialogmøte
- Koma med innspel til betringar etter evaluering

PRI: 8	3220.2411	Fagstilling legekontor 100 % stilling	400	400	400	400
PRI: 4	3220.2411	Sjukepleiar legekontor 20 % stilling diabetesomsorg	90	90	90	90

Mål for legevakta

- Stabil legedekning
- Gode arbeidsforhold som gir trygge arbeidstilhøve
- Skriftleg avtale mellom Gol og Hemsedal legevaktdistrikt
- Medhjelpar tilstades under kveldsvakt kl 15.30-23.00

Tiltak

- Arbeide for å skaffe leasingbil til utrykking på dag og til køyring til nattlegevakt

Økonomiplan 2011 - 2014

INVESTERINGAR - Helseavdelinga sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
3220.2411	NØDNETT	100	100	100	100
3220.2411	Framkallarmaskin. Legekontor utskifting	200	200	200	200
3220.2411	IT-utstyr. Legekontor utskifting	120	120	120	120
3220.2411	Helsenett	100	100	100	100
3221.2413	Tredemølle		60	60	60
3221.2413	Behandlingsbenk ekstra breidde			44	44

DRIFT - Helseavdelinga sitt framlegg:

Prioritet	Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
8	3220.2411	Fagstilling legekontor 100 % stilling	400	400	400	400
4	3220.2411	Sjukepleiar legekontor 20 % stilling diabetesomsorg	90	90	90	90
1	3221.2413	Kommunefysioterapeut/Friskliv 100 % stilling	475	475	475	475
1	3221.2413	Fastlønstilskot fysioterapeut 100 % stilling	-150	-150	-150	-150
7	3221.2413	Ergoterapeut 50 % stilling	240	240	240	240
2	3211.2322	Psykiatrisk sjukepleier frå 50 til 100 % stilling	240	240	240	240
9	3212.2415	Miljøarbeider 1 x 100 % stilling	365	365	365	365
6	3212.2415	Miljøarbeider 1 x 100 % stilling rusomsorg etter prosjektperioden		365	365	365
5	3211.2322	Helsesøster 100 % stilling	472	472	472	472
3	8311 2331	Miljøretta helsevern 60 % stilling	70	70	70	70

2.3.10 KULTUR- OG INFORMASJONSAVDELINGA

Mål 2011 - 2014

Kultur- og informasjonsavdelinga sine mål er nedfelt i Kulturplan 2010 – 2013, vedtatt i sak K 67/09:

Bibliotek
- Biblioteket skal vidareutviklast som lærings- og informasjonsarena
- Biblioteket skal styrkast som møteplass og kulturarena
- Tilbodet av digitale formidlingstenester skal aukast
- Det regionale biblioteknettverket skal styrkast og utviklast.

Kulturvern
- Gol kommune skal profilere seg og byggje sin identitet på synleggjering av kulturminne og lokalhistorie og skal bidra til å spreie kunnskap om kulturarven vår
- Gol kommune skal bygge opp under det frivillige kulturvernarbeidet
- Gol kommune vil inngå i forpliktande samarbeid med andre kommunar der dette kan styrke og auke kvaliteten på kulturvernarbeidet.

Kulturformidling
- Kultur skal brukast aktivt i sentrumsutviklinga og som omdømmebyggjar for Gol
- Gol kommune skal byggje opp ein moderne kulturarena på Hallingmo som kan stimulere til kulturell eigenaktivitet og gi tilbod til alle om kulturopplevingar i form av utstillingar, konsertar, teater, dans, kino og litteratur.

Kulturskule
- Kulturskulen skal vera eit kulturpedagogisk ressurssenter i kommunen og skal støtte, hjelpe og samarbeide med andre aktørar som barnehage, skule, det frivillige kulturlivet, næringslivet og andre aktørar
- Kulturskulen skal leggje til rette for eit godt kunstmiljø og stimulere kunstnarar til å etablere seg i kommunen
- Kulturskulen skal stimulere og utvikle barn og unges kreativitet gjennom eit undervisningstilbod som omfattar eit mangfald av kulturelle uttrykk
- Kulturskulen bør arbeide for å etablere eit skulekorps.

Barn og ungdom
- Barn og ungdom i Gol skal ha eit variert fritidstilbod prega av gode møteplassar, rusfrie arenaer og meiningsfulle aktivitetar
- Barn og ungdom skal få ansvar og delta i demokratiske prosessar
- Det skal utviklast aktivitetsanlegg som er tilpassa barn og ungdoms behov for spennande utfordringar og uorganisert fysisk aktivitet.

Lag og organisasjonar
- Kommunen skal leggje til rette for og stimulere til eit rikt og mangfaldig organisasjonsliv ved hjelp av økonomiske tilskot, rettleiing og informasjon
- Frivillige organisasjonar og kommunen skal samarbeide om eit allsidig kulturtilbod som er ope for alle.

Idrett og friluftsliv
- Barn og unge skal ha tilbod om deltaking i idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i skular, SFO, barnehagar og på fritida i nærmiljøet sitt
- Samarbeidet mellom kommune og idrettslaga må vidareutviklast, både gjennom samarbeid om prosjekt og gjennom drifting av idrettsanlegg.

Informasjon
- Gol kommune skal framstå som ein brukarorientert kommune med godt tilgjenge og god informasjon om kommunale tenester i fyrstelina

- Dei kommunale nettsidene skal utviklast som eit ledd i å realisere ”døgnopen forvaltning” for å gi innbyggjarane betre innsyn i behandlinga av sine saker.

Økonomiplan 2011 - 2014

INVESTERING - Kultur- og informasjonsavdelinga sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
3510.3701	Gol bibliotek – utbygging.Jf. UKL-sak 27/ 06.				20 000
3510.3701	Gol bibliotek - skifte/oppgradering av nedslitt inventar	160	200		
3510.3701	Gol bibliotek – varmegjenvinning, ventilasjonsanlegg (ikkje kostnadsrekna)				
3531.3801	Hallingmo idrettspark – rehabilitering av fotballbane og løpebane. Prosjektet utløyser tilskot frå spelemidlane				2 000 -700
3540.2311	Aktivitetsområdet ved samfunnshuset - oppgradering med innkjøp av nye rullebrettelement Prosjektet utløyser tilskot frå spelemidlane med inntil 50 %.	80 -40			
3541.2311	Ungdomsklubb – oppgradering av uteområdet med paviljong og sandvolleyballbane	100	100		
	Sentrumsparken/Tusenårsstaden – fullføre opparbeidinga av parken.	800			
3560.3779	Sceneelement	45	45		
3580.3831	Gol kulturskule – renovering av undervisningsrom , forprosjektering av utviding av konsertlokale	60	45		
3580.3831	Gol kulturskule – innkjøp korpsinstrument + spesialutstyr til dans/teater/musikk/visuell kunst/matkultur og musikkstudio	60	60		
3580.3831	Gol kulturskule – installering av alarm	100			

Kommentar til investeringstiltak i økonomiplanperioden 2011 - 2014

Det ligg ikkje inne investeringar for Kultur- og informasjonsavdelinga i gjeldande økonomiplan.

- Gol bibliotek - utbygging
  Biblioteket vart utvida i 1987. Sidan då har boksamlinga auka, og bruksbehovet er endra med nye media, internett, andre arbeidsmetodar i skulen m.m. Inventar og golv er nedslitt, innvendig tak skapar støy, og det er dårleg ventilasjon. Styrking av biblioteket som møteplass og kulturarena og utvikling av biblioteket som lærings- og informasjonsarena, vil krevje større og meir moderne lokale. Nytt bibliotek vil vera ein sentral del av Hallingmoprosjektet og er ein føresetnad dersom biblioteket også skal fungere som skulebibliotek for ny skule på Hallingmo.

- Gol bibliotek - skifte/oppgradering av nedslitt inventar
  Inventaret er over 20 år gammalt, nedslitt og blir gradvis øydelagt. I påvente av Hallingmoprosjektet er det nødvendig å få skifta ut stolar, bord, etc. for publikum.

- Gol bibliotek - utbetring av varmeanlegg
  Varmeanlegget treng ei utbetring med til dømes større kapasitet på varmeomnar, varmegjenvinning, ventilasjonsanlegg. Innetemperaturen vinterstid er til tider altfor låg.

- Hallingmo idrettspark – rehabilitering av løpebanen
  Dekket på løpebanen i Hallingmo idrettspark er svært nedslitt. Nytt dekke kan sprøytast oppå det eksisterande. Fotballdekket er 10 år gammalt i 2011, og ein bør vurdere om det er behov for utskifting i planperioden.

- Aktivitetsområde for barn og ungdom
  Det er stor aktivitet i rullebrett-parken ved samfunnshuset, og området må utviklast og oppgraderast for å imøtekoma forskjellige behov og ferdigheitsnivå.

- Klubb 1 – oppgradering av uteområdet
  Ny ungdomsklubb inngår i Hallingmoprosjektet. Det vil truleg gå mange år før dette delprosjektet blir realisert, og i mellomtida er det behov for å tilrettelegge uteområdet ved eksisterande ungdomsklubb for uteaktivitetar.

- Sentrumsparken/Tusenårsstaden – fullføre opparbeiding
  Jf. K-sak 44/01. Gol samfunnshus med Sentrumsparken blei utpeikt til Tusenårsstad i 2000. Den parkmessige opparbeidinga er enda ikkje fullført slik som i vedtatt plan. Det som gjenstår, er hellelegging og belysning i området mellom Sentrumsparken og aktivitetsområdet ved ungdomsskulen.

- Innkjøp av sceneelement
  Det er behov for sceneelement til store og små arrangement og førestillingar. Sceneelementa kan brukast til kommunale arrangement og kan leigast ut til lag og foreningar og til andre gode kulturføremål rundt om i kommunen.

- Gol kulturskule – renovering og oppgradering av rom
  Kulturskulen inngår i Hallingmoprosjektet, men inntil dette prosjektet blir realisert, er det behov for renovering og tilrettelegging av dagens undervisningslokale i form av betre belysning, betre lydisolasjon, utviding av undervisningsrom, lager og garderobeplass o.a. Dette gjeld også utviding av konsertlokalet i underetasjen for å kunne bruke salen til større konsertar/forestillingar/arrangement og undervisning i dans, biletkunst og andre kunstuttrykk.

- Gol kulturskule – innkjøp av instrument og spesialutstyr
  Det er behov for opprusting og innkjøp av instrument og utstyr til bruk i undervisninga og ved framsyningar og utstillingar. Det er og behov for innkjøp av spesialutstyr til nye tilbod innan dans/teater/musikk og visuell kunst. Utgifter til korpsinstrument er innarbeidd her.

- Gol kulturskule - alarm
  Kulturskulen har hatt innbrot og har blitt fråstole utstyr. Skulen har mykje dyrt utstyr/instrument, og det bør derfor installerast alarm slik at ein unngår fleire innbrot.

DRIFT - Kultur- og informasjonsavdelinga sitt framlegg:

Budsjettkap.	NYE tiltak og endringar	2011	2012	2013	2014
3510.3701	Gol bibliotek - auke bemanninga med 50%		236	236	236
3521.3751	Hallingdal museum - auke driftstilskotet	15	15	20	20
3531.3603	Løypepreparering – auke tilskotet	100	200	200	200
3531.3801	Idrettsanlegg - auke investeringstilskotet. Jf. K-sak 97/08	90	110	140	140
3540.2311	Rusførebyggjande arbeid. Jf. Sak K 03/08	100	100	100	100
3560.3772	Hallingdal teaterverkstad – auke driftstilskotet	26	26	26	26
3560.3773	Oppsetjing av konsert/dans/teater		100	100	
3580.3831	Gol kulturskule – auke pedagogisk ressurs	250	250	250	250
3580.3831	Skulekorps	130	345	440	360

Kommentar til driftstiltak i økonomiplanperioden 2011 - 2014

- Gol bibliotek - auke bemanninga
  I 1992 reduserte kommunen bemanninga ved biblioteket frå 2 til 1,67 stilling. Bemanninga er den same no i 2010. Dette gjer at det ikkje er mogleg å følgje opp samarbeidsavtala med grunnskulane i Gol. Kontinuerleg fokus på språkutvikling og lesestimulering er viktig for å sikre god læring. For å sikre barn og unge si læring må bibliotek, skular, barnehagar, helsestasjon og andre samarbeide om ulike tiltak. For å klare å gjennomføre "Plan for norsk språkutvikling : 0-16 år" er det nødvendig med ein barnebibliotekar ved biblioteket som kan ivareta dette behovet.

- Hallingdal museum – auka driftstilskot
  I 2004 blei drifta av musea i Hallingdal slått saman og Gol kommune inngikk avtale med Hallingdal museum om drift og administrasjon av Gol bygdemuseum. Kommunen må bidra til gode økonomiske rammevilkår for Hallingdal museum gjennom å auke driftstilskotet.

- Løypepreparering – auka tilskot
  Gol kommune gir øyremerka tilskot til løypepreparering. Kommunens tilskot utgjer berre ein brøkdel av dei faktiske utgiftene og må aukast. . I "Plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i Gol kommune 2009-2012" inngår det i handlingsplanen for fysisk aktivitet å auke dette tilskotet.

- Idrettsanlegg - auka investeringstilskot
  Kommunale midlar avsett til investeringstilskot til anleggsprosjekt i regi av lag og organisasjonar er svært låge og utgjer ved større prosjekt berre ein liten del av dei totale utbyggingskostnadene. I "Plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet i Gol kommune 2009-2012" inngår det i handlingsplanen for fysisk aktivitet å auke dette tilskotet.

- Rusførebyggjande arbeid
- Jf. K sak 03/08 Rullering av Rusmiddelpolitisk handlingsplan. Her blei det vedtatt at overskotet frå sals- og skjenkegebyr i si heilheit skal setjast inn på ein eigen konto som UKL skal disponere til førebyggjande arbeid mot rusmiddelmisbruk. Dette er ikkje gjennomført.

- Hallingdal teaterverkstad (HTV) - auke tilskotet
  Hallingdal teaterverkstad (HTV) har søkt om auke i bidraget frå kommunane i Hallingdal. Samla tilskot frå kommunane er i dag 132 000 kroner, og tilskotet har vore uendra dei siste 15 åra. Med utgangspunkt i den generelle løns- og prisauken og teaterverkstaden sitt behov for auka inntekter, søkjer HTV om at samla bidrag blir justert til 210 000 kroner. Som vertskommune dekkjer Gol kommune 1/3 av tilskotet, som må aukast frå 44 000 kroner til 70 000 kroner.

- Oppsetjing av konsert/dans/teater
  Kulturskulen i samarbeid med det frivillige kulturlivet ønskjer å satse på ei stor oppsetjing á la "Oliver" kvart 4. år. For å gjennomføre eit slikt prosjekt må kommunen v/kulturavdelinga gå inn på finansieringssida og vere økonomisk garantist.

- Gol kulturskule – auke av pedagogiske ressursar
  Opplæring innan korpsinstrument krev auke av dei pedagogiske ressursane, samtidig som det er behov for å utvide undervisningsressursane til lydstudio, samspelprosjekt, utøvande verksemd og til andre nye tilbod som musikkteknologi, matkultur, samspel og bandtrening. Kulturskulen har og behov for å utvide pedagogisk ressurs for å bli kvitt ventelistene innan m.a. gitar, song og dans.

- Skulekorps
  Forslag om oppretting av skulekorps blei fremja i sak K 32/10. Kommunestyret vedtok å utsetje saka til budsjettmøtet i desember. Utgiftene er innarbeidde i økonomiplanperioden med oppstart hausten 2011. Prosjektet med korps i skuletida vil gå over tre skuleår .

- **Politiske vedtak som vedrører økonomiplanarbeidet:**
- Sak K 97/08 Plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2009-2012
- Sak K 49/09 Gol kulturskule – oppretting av faste stillingar
- Sak K 67/09 Kulturplan for Gol kommune 2010 – 2013
- Sak K 32/10 Oppretting av skulekorps i Gol

Konsekvensar av vidareføring av 2010-rammene for heile økonomiplanperioden

Budsjettet for kultur- og informasjonsavdelinga blei redusert med 940 000 kroner i 2010. Det har medført slike tiltak:

- Auka inntekter (+ 180 000 kroner)
  Elevbetalinga i kulturskulen blei auka til 2 200 kroner per elevplass både for individuell undervisning og gruppeundervisning (+ 40 000 kroner) Bør ikkje aukast ytterlegare i økonomiplanperioden.

  Billettprisane i symjehallen er auka. (+ 30 000 kroner). Bør ikkje aukast ytterlegare i økonomiplanperioden.

  Inntekter frå gards- og ættesoga (+ 30 000 kroner) går inn i driftsbudsjettet i staden for avsetjing på fond. Kan vidareførast, men betyr mindre fondsavsetjingar til framtidig utgjeving av lokalhistorisk litteratur.

  Inntekter av arrangement (+ 30 000 kroner). Kan vidareførast.

  Sal av tenester i kulturskulen (+ 50 000 kroner). Kan vidareførast.

- Bruk av fondsmidlar (+ 136 000 kroner)
  Investeringstilskot til idrettsanlegg (+ 90 000 kroner) og utgifter til Den kulturelle skulesekken (+ 46 000 kroner) blir i 2010 finansiert av fondsmidlar. Slik finansiering kan vidareførast for budsjettåret 2011, men deretter må utgiftene innarbeidast i driftsbudsjettet.

- Vakante stillingar (- 385 000 kroner)
  Kulturskulen (- 125 000 kroner). Kommunestyret vedtok i sak K 49/09 å auke dei administrative ressursane ved kulturskulen med 25 %. På grunn av nedskjeringane i 2010 har denne ressursen stått vakant. Konsekvensane av å halde fram med dette er at skulen ikkje vil kunne drivast og administrerast på eit forsvarleg nivå med dagens tilbod, elevtal, prosjekt, samarbeid og forestillingsverksemd. Vakanse i dei pedagogiske ressursane vil redusere undervisningstilbodet og gi mindre inntekter.

  Biblioteket (- 110 000 kroner). Vakant 20 % stilling som medfører redusert tenestetilbod og at biblioteket ikkje kan nå dei måla som er sett i kulturplanen.

  Servicetorget (- 150 000 kroner). Vakant 35 % stilling. Vakant 25 % stilling kan vidareførast utover i økonomiplanperioden, men betyr mindre ressursar til arbeidet med og utvikling av internett- og intranettsidene.

- Gol bibliotek – reduksjon av bokbudsjettet (- 46 000 kroner)
  Kan vidareførast, men betyr eit redusert boktilbod til brukarane av biblioteket.

- Reduksjon av tilskotposten til lag og organisasjonar (- 30 000 kroner)
  Det frivillige organisasjonslivet er ein viktig aktør i kulturlivet. Aktiviteten i organisasjonane er avhengig av eldsjeler og kreative drivkrefter. Kommunens oppgåve er m.a. å bidra til ei trygg økonomisk ramme. Dersom tilskotet til lag og organisasjonar reduserast enda meir i økonomiplanperioden, vil dette ganske sikkert føre til eit lågare aktivitetsnivå blant mange organisasjonar.

- Reduksjon av andre driftspostar (- 163 000 kroner)
  Kan vidareførast, men betyr mindre ressursar til arrangement, opplæring for tilsette, utstyr, kontormateriell og anna forbruksmateriell. Dette gjeld heile avdelinga inklusiv kulturskule, bibliotek, ungdomsklubb og servicetorg.